

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Ο'	ΤΕΥΧ. Α'	ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308	1-15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1993	ΑΡΙΘ. 6
---------	----------	---	--------------------	---------

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ. 986

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Πρός τὸ Χριστεπάννυμον πλήρωμα
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς

Ἀγαπητοί μου χριστιανοί,

Τὴν εὐσημο καὶ λαμπροφόρο αὐτὴ ἡμέρα ἀπευ-
θύνομε πρὸς πάντας Ὑμᾶς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγα-
πητὰ καὶ περιπόθητα, θερμοὺν ἀναστάσιμον χαιρε-
τισμόν.

«Χριστὸς Ἀνέστη»!

Ὁ Χριστὸς μας, ὁ διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν κα-
ταδεξάμενος τὴν ἄκρα ταπεινώσει καὶ μετὰ τὴν σταυ-
ρικὴν του θυσίαν φανερώσας τὴν ἀμετρο φιλανθρω-
πία του, μᾶς καλεῖ σὲ μιὰ νέα νικηφόρο πορεία σ' ἓνα δρόμο φωτεινὸ πού καταυγάζεται ἀπὸ τὸ φῶς
τῆς Ἀναστάσεώς Του. Κι αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος
τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του. Εἶναι ἡ
ὁδὸς τῆς σωτηρίας τοῦ καθενός μας καὶ ὁλοκλή-
ρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία παραπαίουσα στὸ
σκοτάδι τῶν παθῶν, τῶν πολεμικῶν συρράξεων,
τῆς ἀδικίας, τῶν κατατρογμῶν, τοῦ κακοῦ, ἀναμέ-
νει ἐναγωνίως μιὰ χαραμάδα νὰ μπεῖ ὁ ἥλιος καὶ
νὰ τὰ σκορπίσει. Ἄλλ' ἰδοὺ ἡ μόνη ἐλπίδα, ὁ μο-
ναδικὸς τρόπος, ἡ ἀσφαλὴς πυξίδα διεξόδου. Ὁ
Ἀναστὰς Κύριος!

«Χριστὸς Ἀνέστη»!

Μὲ τὸν χαιρετισμόν αὐτὸ οἱ πρόγονοί μας καθ'
ὄλο τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς δουλείας ὑποδήλωναν
τὴν πίστιν τῶν στὴν Ἀνάστασι τοῦ Γένους καὶ ἐ-
πραγματοποιήθη ἡ Ἀνάστασις αὐτὴ, διότι εὐρί-
σκοντο πλησίον Ἐκείνου. Σήμερον ἔχομε δυστυ-
χῶς ὀδηγηθῆ σὲ φοβερὰ κρίσι, πνευματικὴ, κοινω-
νικὴ, παντοειδῆ, πού ἔχει βυθίσει πολλοὺς σὲ ἀ-
πελυσία. Καὶ ὅμως λύσις ὑπάρχει καὶ εἶναι ἡ ἐ-
φαρμογὴ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν λόγων τοῦ Κυ-
ρίου, τοῦ κήρυκος τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης, τῆς δι-

καιοσύνης. Ὅχι τῶν κενῶν συνθηματολογιῶν ἀλλὰ
τῶν πράξεων.

Γιατί, ἀγαπητοί μου, ἐνῶ φεύγει ὁ 20ὸς αἰώ-
νας, ἄνθρωποι καὶ παιδιὰ τοῦ πλανήτου μας φυτο-
ζωοῦν ἢ πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα, τὴν ὥρα κατὰ
τὴν ὁποία ἄλλοι λαοὶ διαθέτουν τέτοια ἀφθονία ἀ-
γαθῶν, ὥστε νὰ καταστρέφουν τὰ περισσεύματα
τῆς παραγωγῆς των;

Γιατί, ἐνῶ ἡ οἰκονομία παρουσιάζει τόσες ἀ-
νάγκες, ὑπάρχουν συνάνθρωποι μας πού μαστίζον-
ται ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἀνεργίας;

Γιατί καὶ στὴν πατρίδα μας, βρίσκονται ἄτομα
πού στεροῦνται στοιχειωδῶν ἀνέσεων διαβιώσεως;
Γιατί ὑπάρχουν παιδιὰ πού δὲν ἔχουν ἓνα ξεστὸ
ροῦχο γιὰ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τὸ ψυχὸς τοῦ
χειμῶνα, τὴν ὥρα ὅπου ἄλλοι καταδαπανοῦν ἀ-
φθονίαν χρημάτων εἰς κέντρα διασκεδάσεων καὶ
ἄλλες ψυχαγωγίες; Γιατί αὐτὴ ἡ ἀνισότης;

Γιατί τόσα παιδιὰ μας νὰ ἐξαρθῶνται ἀπὸ τὴ
μάστιγα τοῦ λευκοῦ θανάτου καὶ ἄλλα νὰ ἀγω-
νιοῦν ἀπὸ τὸ σύνδρομο τοῦ Aids;

Γιατί μὲ τόση μανία βαλθήκαμε νὰ καταστρέ-
ψωμε τὴ γῆ μας, τὴν ὁμορφιὰ τῆς Δημιουργίας, νὰ
μολύνωμε τὰ νερὰ καὶ νὰ ζοῦμε μέσα στὸ ἄγχος
καὶ τὰ κάθε εἶδους καυσαέρια;

Γιατί ἡ βία καὶ ἡ ἐκclusi τῶν ἠθῶν ἔχουν γίνει
καθημερινὸ θέαμα ἀπὸ τοὺς τηλεοπτικοὺς σταθ-
μοὺς καὶ μεταφέρονται στὴ σύγχρονη κοινωνία καὶ
ζωή;

Γιατί ὁ πόλεμος στὴν πιὸ ἄγρια μορφὴ του μαί-
νεται ἀδυσώπητος τόσον ἐγγὺς ἡμῶν; Γιατί αὐτὴ ἡ
ἐξαρσις τῶν ἐθνικισμῶν καὶ τοῦ ρατσισμοῦ; Γιατί
ὁ διαγωγὸς χιλιάδων Ὁρθοδόξων πιστῶν στὴν Ἀ-
νατολικὴ Εὐρώπη;

Γιατί ἡ πίστις ἡμῶν σταυρώνεται ὄχι μόνον
στὴν Σερβία, ἀλλὰ καὶ στὴν Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα,

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ,
ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Φθάσαντες καὶ ἐφέτος διὰ συντόνου προσευχῆς καὶ νηστείας – καὶ διὰ τῆς ἀπὸ τούτων εὐλογημένης κατανύξεως – εἰς τὴν Ἑορτὴν τῶν Ἑορτῶν καὶ

ἐφ' ὅσον ὑποτιμᾶται τὸ Θρήσκευμα τοῦ 98% τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἀκολουθοῦνται ἀπαράδεκτες μεθοδεύσεις γιὰ τὶς νέες ταυτότητες;

Ποιά σχέσι μποροῦν νὰ ἔχουν ὅλα αὐτὰ μὲ τὸν Χριστό, τὸ ἐσκέφθησαν ἄραγε ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγον οἱ ἡγέται τῶν Χριστιανικῶν κρατῶν; Εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαιρόμεθα γιὰ τὸν πολιτισμὸν μας, ὅταν γύρω μας καὶ μακρὰν ἡμῶν συμβαίνουν ὅλα αὐτὰ; Ἐπιτρέπεται νὰ ἐπαναπαυόμεθα ἢ νὰ παριστάμεθα ἀπαθείς μάρτυρες τῶν διαδραματιζομένων;

Ἡ εὐθύνη ὄλων τῶν ἡγετῶν, ἰδίως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, εἶναι τεραστία. Ἄς ἐνστερνωσθῶμε τὸ μήνυμα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου μας «ἀγαπάτε ἀλλήλους». Ἀπαιτεῖται εἰλικρίνεια, ἀποφασιστικότητα, ἀνάτασι ψυχῆς, γενναῖες ἀποφάσεις καὶ ἡ ὄψις τοῦ σημερινοῦ κόσμου θὰ βελτιωθῆ καὶ θὰ ἀλλάξῃ. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως. Ἀναλογισθῆτε τὴν ζοφώδη κατάστασι, τὴν παγερὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἄδη, ὅπου βρέθηκε ὁ Χριστὸς καὶ ὁμως κατέλυσε μὲ τὴν Ἀνάστασί Του ὅλα τὰ σκοτάδια καὶ ἐξήγαγε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ δουλεία τοῦ πάθους καὶ τὸν θάνατο.

Ναί, ἀγαπητοί μου, ὑπάρχει σωτηρία, ὑπάρχει ἐλπίς, δυνάμεθα νὰ προσδοκοῦμε ὅτι θὰ συμφάγωμε μὲ τὸν Κύριον στὴν πανηγυρικὴ πασχαλινὴ τράπεζά Του, ἀρκεῖ νὰ προσοικειωθῶμε τὸ λυτρωτικὸ Του ἔργο καὶ νὰ τὸ καταστήσωμε ὅλοι ἔργο ζωῆς. Μόνον τότε θὰ διαλυθοῦν τὰ νέφη ποῦ μᾶς θολώνουν τὸν ὄριζοντα, θὰ παρέλθουν οἱ λύπες, θὰ ἐξαφανισθοῦν οἱ πόνοι καὶ θὰ μᾶς πλημμυρίσῃ ἀνεκλάλητη χαρὰ, ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄς ἐγερθοῦμε λοιπὸν καὶ ἄς ἐορτάσωμε ὄχι τυπικά, ἀλλὰ οὐσιαστικά τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου μας. Τὸ φετινὸ Πάσχα ἄς εἶναι «Πάσχα καινόν». Καινούργιο Πάσχα. «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια».

Χριστὸς Ἀνέστη, ἀγαπητοί μου.

Μετὰ ὀλοκαρδίων πατρικῶν εὐχῶν
ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι
† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Πανήγυριν τῶν Πανηγύρεων, ἐπόμενον εἶναι νὰ αἰσθανώμεθα, παρὰ ταῦτα, ἐν συντριβῇ ὅτι δὲν ἔχομεν «ἐνδυμα γάμου» διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν νυμφῶνα τοῦ Χριστοῦ, «ὅπου ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων».

Ἄλλὰ οὔτε καὶ λόγον ἔχομεν ἀρμόδιον διὰ νὰ ὑμνήσωμεν ἐπαξίως τὸ ὑπερφυεὲς γεγονός τῆς ἐκ τῶν νεκρῶν Ἀναστάσεως, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφορᾷ εἰς τὸν Χριστὸν ἀμέσως, ἀλλὰ καὶ εἰς ἡμᾶς πάντας, τοὺς εἰς Αὐτὸν πιστεύοντας: «εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ» (Α' Θεσσ. 4,14).

Τὴν κατ' ἄνθρωπον αὐτὴν ἀμχανίαν καὶ πτωχεῖαν μας πρὸ τοῦ κενοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία ὄχι μόνον δὲν ἀποκρύπτει καὶ δὲν ἐπαισχύνεται, ἀλλὰ καὶ πανηγυρικῶς ὁμολογεῖ μὲ τὸν θεσπέσιον Κανόνα τοῦ Πάσχα.

Διὰ τῶν λόγων τοῦ ἱεροῦ τούτου Κανόνος καλοῦμεν καὶ παρακαλοῦμεν νὰ εὐαγγελισθοῦν τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν Σιών, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν κόσμον ὁλόκληρον, ὄχι οἱ ὀποιοῖδηποτε μάρτυρες ἀπλῶς «ἐξ ἀκοῆς», ἀλλὰ αἱ γυναῖκες, αἱ γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ποῦ ὡς ἐκ τούτου δύνανται νὰ εἶναι «εὐαγγελίστριαι ἀπὸ θεάς».

«Δεῦτε ἀπὸ θεάς γυναῖκες εὐαγγελίστριαι, καὶ τῇ Σιών εἶπατε· δέχου παρ' ἡμῶν χαρὰς εὐαγγέλια, τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ...».

Μάρτυρες, λοιπὸν, «ἐξ ἀκοῆς» καὶ μάρτυρες «ἀπὸ θεάς». Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο κατηγοριῶν θὰ κυμαίνεται πάντοτε ὁ βαθμὸς τῆς μετοχῆς τοῦ κάθε πιστοῦ εἰς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου. Ἐκεῖνοι ποῦ πληροφοροῦνται ἀπλῶς «ἐξ ἀκοῆς» τὰ περὶ Ἀναστάσεως καὶ δὲν ὑφίστανται ἐν συνεχείᾳ τὴν «καλὴν ἀλλοίωσιν», εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁραματισθοῦν τὸ «θέαμα» τοῦ μεταμορφωμένου κόσμου. Διότι προέρχεται μὲν «ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς» (Ρωμ. 10,17), ὁμως δὲν μένει στατικὴ πληροφορία τοῦ νοῦ, ἀλλὰ καθαίρει καὶ φωτίζει ὅλας τὰς αἰσθήσεις, διανοίγουσα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ «θαῦμα», ποῦ κατὰ βάσιν εἶναι «θέαμα».

Ἐν τούτοις ὁμιλοῦντες εἰς τὰ τῆς πίστεως περὶ «θεάς», δὲν ἐννοοῦμεν ἀπλῶς τὴν «ὄρασιν». Ἄλλως, θὰ ἦτο ἀκατανόητος ὁ μακαρισμὸς τοῦ Χρι-

στοῦ διὰ τούτους «μὴ ἰδόντας καὶ πιστεύσαντας» (πρβλ. Ἰωάν. 20,29). Ἡ ἀπλή ὄρασις θέτει ὡς αἴτημα τὴν «αὐτοψίαν», ἡ ὁποία εἶναι καθαρῶς κοσμικῆς περιεργείας ἐπιθυμία. Ἡ «θέα» ἀντιθέτως εἶναι ἀναβαθμὸς κατανύξεως, ποῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐκπαθῶμεν πέραν τῶν ὀρωμένων καὶ νὰ ἴδωμεν «ἀ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (Α' Κορ. 2,9).

Ἔτσι μόνον ἀντιλαμβανόμεθα διατὶ ἔχει τόσον ἀποφασιστικὴν σημασίαν τὸ ρῆμα «θεῶμαι» εἰς τὰ ἱερὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ ὅτι «ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας» (Ἰωάν. 1,14).

Ἐπίσης εἰς τὴν ὀρθόδοξον λατρείαν ὁμολογοῦμεν πάντοτε στερεοτύπως: «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, προσκυνήσωμεν Ἅγιον, Κύριον, Ἰησοῦν τὸν μόνον ἀναμάρτητον».

Θεῶμενοι ὁμως τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, τὸ μοναδικὸν εἰς ἀγιότητα, κυριότητα καὶ ἀναμαρτησίαν θεανδρικὸν πρόσωπόν Του, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λησμονήσωμεν τὸν κόσμον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἀπέθανε καὶ ἀνέστη. Ὁ κόσμος ὅταν τὸν θεώμεθα ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως, ἀποκτᾷ ἄλλην εὐγένειαν, ἄλλην ἱερότητα, ἄλλην ἐν γένει προοπτικὴν. Γίνεται αὐτομάτως ὁ «δύναμις» μεταμορφωμένος κόσμος τοῦ Θεοῦ, ὁ κτισθεὶς εἰς περιουσίαν καὶ ὄχι εἰς ἀπώλειαν.

Διὰ τοῦτο πιστεύομεν εἰς ἀνάστασιν σωμάτων. Διὰ τοῦτο δὲν δεχόμεθα τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Διὰ τοῦτο δὲν ἀνεχόμεθα λιμούς, ἐξανδραποδισμούς, πολέμους καὶ αἰχμαλωσίας, μὲ ὅλα τὰ συμπαρομαρτοῦντα, τὰ ἀτιμάζοντα τὸν Θεὸν ὅσον καὶ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ δόξα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου ἐγκείται ἀκριβῶς εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἔπαθεν Ἐκεῖνος ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν. Διὰ νὰ λυτρώσῃ δηλαδὴ ἡμᾶς ἀπὸ πάντων τούτων.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποῦ εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἀγιογραφίαν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἱερὰν τέχνην τῆς Δύσεως, ἡ Ἀνάστασις ἀποδίδεται μὲ τὴν σκηνὴν τῆς εἰς Ἄδου Καθόδου τοῦ Χριστοῦ. Κατῆλθε «μέχρις Ἄδου ταμείων» διὰ νὰ μὴ ἔχη πλέον ὁ Ἄδης δύναμιν. «Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νίκος;» (Κατηχητικὸς Λόγος Ἰ. Χρυσοστόμου).

«Ἄδης» ὁμως καὶ «θάνατος» δὲν εἶναι δυνάμεις μυθικαί. Εἶναι ἀπταὶ πραγματικότητες τοῦ σκότους, τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζομεν, ὡς άτομα καὶ ὡς κοινωνίαι, ἀνά πᾶν βῆμα τοῦ καθημερινοῦ μας βίου. Ἄδης καὶ θάνατος εἶναι ὁ ἐγκλεισμός εἰς τὴν φιλαυτίαν μας, εἰς τὴν στενοψυχίαν μας, εἰς τὴν μολυσίαν μας.

Αὐτὸ τὸ καθεστῶς τῆς αὐτονομίσεως καὶ ἀν-

ταρσίας, ποῦ ὑπῆρξε καὶ ἡ οὐσία τῆς προπατορικῆς πτώσεως, ἀναιρεῖ ὁ Χριστός, γενόμενος «ὑπὲρ ἡμῶν κατάρρα» (Γαλ. 3,13). Δώσας τὴν ζωὴν Του «λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. 20,28), θεμελιώνει ἐν τῷ αἵματι Του μίαν κοινωνίαν, ἡ ὁποία δὲν ἐμποδίζεται πλέον ἀπὸ φυλετικάς, κοινωνικάς, πολιτιστικάς ἢ ἄλλας διακρίσεις, ἀρκεῖ νὰ δεχθῆ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἀτομικὸν ἐν Χριστῷ ὡς καθολικόν, καὶ νὰ ἀγαπήσῃ «τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν» (Μάρκ. 12,31).

Εἰς τὰς βιο-θεωρίας τῶν τοῦ κόσμου σοφῶν, ποῦ συνεχῶς ἀλληλοαναιροῦνται, ὁ πιστὸς ἀντιτάσσει πάντοτε τὴν ὀριστικὴν «θέαν» ὀλοκλήρου τοῦ σύμπαντος, κατηλλαγμένου ἐν τῷ αἵματι «τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου». Διότι μόνον ὁ Ἀναμάρτητος ἠδύνατο νὰ φέρῃ «διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Αὐτὴν, λοιπόν, τὴν Ἀναστάσιμον Χαράν, τὴν ἀενάως ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ἀναβλύζουσαν, ἐπευχόμεθα δαψιλῆ καὶ ἐφέτος πρὸς τὸν κόσμον ἅπαντα.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ εὐχαρίστως ἀνακοινοῦμεθα ἀπὸ τοῦδε ὅτι ἐν τῇ πανσέπτῳ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς ἀνεκλαλήτου ταύτης χαρᾶς καταρχόμεθα, ἀμέσως μετὰ τὸ Ἅγιον Πάσχα, τῶν ἐπισήμων ἡμῶν ἐπισκέψεων πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἀδελφὰς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς ἐτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀγία Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία εὐρίσκεται ἐν διαλόγῳ ἀγάπης καὶ ἀληθείας.

Χριστὸς Ἀνέστη!

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Α' Διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΑΔΟΣΕΩΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Γιὰ τὴν τρίτη ἔκδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης, μὲ ἐρμηνευτικὴ ἀπόδοσιν, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία διέθεσε φέτος 45.000.000 δραχμῆς, δηλαδὴ ἓνα ποσὸ ποῦ εἶναι δυσβάστακτο γιὰ τίς οικονομικὲς δυνατότητές της. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁμως, πρέπει νὰ διαδίδεται. Ὑπάρχει μεγάλη ζήτηση. Ἄν ἐκτιμᾶς καὶ σὺ τὴν ἀναγκαιότητα αὐτή, μπορεῖς νὰ συμπαρασταθεῖς στὴν προσπάθειά μας, ἀποστέλλοντάς χρηματικὴ ἐνίσχυση στὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1-115 21 Ἀθήνα ἢ καταθέτοντάς ὅ,τι προαιρεῖσαι σὲ λογαριασμὸ 146/558073-04 Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (Κατάστημα Μητροπόλεως), γιὰ τὸ «Ταμεῖο διαδόσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς». Συμβάλλεις ἔτσι στὴ δωρεάν ἀποστολὴ ἀντιτύπων σὲ Σχολεῖα, Στρατιωτικὲς Μονάδες, ἀπομακρυσμένα χωριά καὶ νησιά καθὼς καὶ σὲ ἀπόδημους Ἑλληνας.

ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΤΟΑΜΗ, ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΘΕΛΗΣΙΣ*

Τὰ λεχθέντα στὰ προηγούμενα ἄρθρα μας πείθουν, ὅτι γιὰ νὰ οἰκοδομηθοῦν νέες φιλικές σχέσεις μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν πρέπει νὰ ἐξυγιανθῇ ὁ ἐκκλησιολογικὸς προσανατολισμὸς τῆς λεγομένης «Ἀνατολικῆς Πολιτικῆς τοῦ Βατικανοῦ»¹⁶². Ἄρα γε θὰ ἀναληφθῇ νέα ἐνιαία καὶ μονοπρόσωπη ἐξυγιαντικὴ προσπάθεια ἀπὸ τὴ νεοσύστατη ἀρμοδιὰ Ἐπιτροπῆ τοῦ Βατικανοῦ; Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἐ-

δρουσι τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς, ποὺ προεδρεύεται ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Κράτους τῆς Ἀγίας Ἐδρας¹⁶⁴ καρδινάλιο Angelo Sodano. Ἡ ἀνησυχία αὐτὴ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι τὸ παπικὸν Ἰδιόβουλον ἀναφέρει, ὅτι ὄχι μόνον γιὰ τὶς Λατινικές, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς Ἀνατολικές Ρωμαιοκαθολικές (= Οὐνιτικές) Κοινότητες ἰσχύει ὁ προβαλλόμενος σκοπὸς τῆς Ἐπιτροπῆς. Χαρακτηριστικῶς τονίζονται τὰ ἑξῆς: «Στὴ νέα αὐτὴ κατάστασι ὀφείλομε νὰ βοηθήσωμε τὶς ἐν λόγῳ κοινότητες ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ στερεώσουν τὶς ρίζες τους καὶ νὰ ἀναπτύξουν τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, ποὺ τὶς συνδέει μὲ τὶς ἀνὰ τὸν κόσμον ὁμόλογες κοινότητες»¹⁶⁵. Ἡ διατύπωσις αὐτὴ ἐπιτρέπει τὴ δημιουργία τῆς ὑπονοίας ὅτι οὐσιαστικῶς ἀποβλέπει στὴ διατήρησι καὶ ἐνίσχυσι τοῦ Οὐνιτισμοῦ. Εὐχόμεθα ἡ ὑπόνοια αὐτὴ νὰ ἀποδειχθῇ ἀβάσιμος, γιὰ νὰ ἀνατείλῃ ἐπὶ τέλους νέα ἐποχὴ στὴν ἀντιμετώπισι τοῦ Οὐνιτισμοῦ ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ καὶ νὰ σημειωθῇ πραγματικῶς πρόοδος στὸν διάλογο Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Ὁρθοδόξων.

Τοῦ κ. **Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου**
Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

φημερὶς «Καθολικῆ» μᾶς πληροφόρησε, ὅτι ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' μὲ Ἰδιόβουλον τῆς 15ης Ἰανουαρίου 1993, ποὺ δημοσιεύθηκε τὴν 23η Φεβρουαρίου 1993, ἀντικατέστησε τὴν «Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ Ρωσία» μὲ τὴν ἴδρουσι νέας «Ποντιφικίας Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη»¹⁶³. Τὸ Ἰδιόβουλον αὐτὸ τονίζει: «Ἡ νεοσύστατη Ἐπιτροπὴ ἔχει ἀρμοδιότητα γιὰ ὅλους τοὺς Καθολικούς, ὄχι μόνον τοὺς Δυτικούς (= Λατίνους), ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀνατολικούς, τῶν χωρῶν στὶς ὁποῖες ἄλλοτε κυριαρχοῦσε τὸ κομμουνιστικὸ πολίτευμα..., ἀν ὑπάρχη δὲ ἀνάγκη, ἢ ἀρμοδιότης αὐτῆς ἐπεκτείνεται σὲ ὅλες τὶς χώρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἡ παρακολούθησι καὶ προαγωγή τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τὶς ἐνέργειες, καθὼς καὶ ἡ πρόοδος τοῦ διαλόγου μὲ τὶς Ἐκκλησίες τῶν Ὁρθοδόξων καὶ ἄλλες ἀνατολικῶν παραδόσεων».

Ὁ γράφων ὁμολογεῖ ὅτι ἀνησυχεῖ γιὰ τὴν ἴ-

Γιὰ νὰ ἐπαληθευθῇ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ «ὁ τρώσας ἰάσεται», ἀπαιτοῦνται πραγματικῶς ἡ τόλμη καὶ ἡ φαντασία, γιὰ τὶς ὁποῖες μίλησε ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' στὸ προσωπικὸ μῆνυμα, ποὺ τὴν 30ῆ Νοεμβρίου 1992 ἐξ ἀφορμῆς τῆς θρονικῆς ἐορτῆς τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπέστειλε πρὸς τὸν Παναγιώτατο Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο. Στὸ μῆνυμα αὐτὸ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας λέγει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔχομεν διέλθει κρίσεις ἴσως σοβαρωτέρας τῶν ἀντιμετωπιζομένων σήμερον. Δυνατοὶ ἐκ τῆς ἐμπειρίας ἐκείνης καὶ ἐρριζωμένοι εἰς τὸ ἔργον τῶν Εὐαγγελιστῶν, **ἄς τολμήσωμεν** νὰ ἀτενίσωμεν κατὰ πρόσωπον τὸ μέλλον ἡμῶν καὶ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ διαλόγου ἡμῶν, ἥτοι εἰς τὴν κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ ἐπιτέλεσιν τῆς ἐνότητος

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 147 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

162. Εὐχαριστοῦμε θερμῶς τὸν διακεκριμένο συνάδελφο Ὁμότιμο Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννη Καλογήρου, ὁ ὁποῖος γιὰ νὰ δεῖξῃ τὴν ἱκανοποίησι καὶ συμφωνία του γιὰ τὴ σειρά τῶν ἀρθρῶν τῆς «Ἐκκλησίας», ποὺ ἀναφέρονται στὴν «Ἀνατολικὴ Πολιτικὴ τοῦ Βατικανοῦ», ἔστειλεν ἐκ Θεσσαλονίκης στὸν γράφοντα ὡς δῶρον τὸ ἐνδιαφέρον βιβλίον: Hansjakob Stehle, Die Ostpolitik des Vatikans 1917 - 1975, München - Zürich 1975, σσ. 488. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὀγκώδους αὐτοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖο περιέχει πλούσιο ὑλικὸ ἐπισημῶν ἀρχείων, πείθει γιὰ τὴν ὀρθότητα τῶν σχετικῶν ἐπισημάνσεων τοῦ γράφοντος περὶ τῆς ἕως τῶρα ἀμεταβλήτου ἐπεκτατικῆς πολιτικῆς τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς «Ἀγίας Ἐδρας».

163. Ἐφημ. «Καθολικῆ», 9 Μαρτίου 1993.

164. Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Κράτους τῆς «Ἀγίας Ἐδρας», στὸν ὁποῖο ἔχει μετεξελεχθῇ ὁ secretarius secretus ἢ intimus ἢ domesticus τῆς ἐποχῆς, ποὺ κυριαρχοῦσε στὴν παπικὴ αὐλὴ ὁ nepotismus, «φροντίζει γιὰ τὶς πολιτικὲς καὶ ἐκκλησιαστικοπολιτικὲς ὑποθέσεις τῆς ρωμαϊκῆς Κουρίας»: A. Kraus, Staatssekretariat στὸ Lexikon für Theologie und Kirche, τόμ 9, Freiburg 1964, σσ. 988 - 1000.

165. Ἐφημ. «Καθολικῆ», 9 Μαρτίου 1993.

τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἥτις σήμερον ἀπειλεῖται. **Ὁφείλομεν νὰ ἔχωμεν φαντασίαν**, ἵνα ἀνακαλύψωμεν ὁμοῦ πῶς θὰ ζήσωμεν ἐκ νέου σήμερον τὴν πληρότητα τῆς πίστεως...»¹⁶⁶. Τὴν ἰδίαν ἡμέρα ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων κ. Βαρθολομαῖος μετὰ τὴν δωρικὴ λιτότητα, ποὺ διακρίνει τὶς ἐπιγραμματικὰς διατυπώσεις Του, στὴν προσφώνησι πρὸς τὰ μέλη τῆς εἰδικῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης τόνισε μετὰ κρυσταλλινὴ διαύγεια: «Ἡ εἰρήνη μεγάλου μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διαταράχθη τόσο, ὥστε νὰ ἐμφανισθοῦν προσκόμματα εἰς τὸν διεξαγόμενον θεολογικὸν διάλογον τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν... Αἱ κατὰ τόπους ἀγιώταται Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἀναμένουν ἐν ἀγωνίᾳ συγκεκριμένης ἐνεργείας, ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐπαναλάβουν τὸν θεολογικὸν διάλογον»¹⁶⁷.

Γενῶνται λοιπὸν τὰ ἐρωτήματα: Πῶς οἱ παπικοὶ λόγοι θὰ μετουσιωθοῦν εἰς τὰς «συγκεκριμένης ἐνεργείας», τὰς ὁποίας ζητεῖ ὁ Πατριάρχης; Πῶς θὰ ἀντιμετωπισθοῦν τὰ «προσκόμματα» τῆς Οὐνίας καὶ τῆς γενεσιουργοῦ αἰτίας τῆς, δηλ. τοῦ ἀπολύτου Παπικοῦ Πρωτείου ἐξουσίας καὶ κυριαρχίας;

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ ζήτημα τῆς Οὐνίας, πρέπει οἱ Ὁρθόδοξοι νὰ ἐμμεῖνουν στὸ αἴτημα, κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ ἐπίσημος διάλογός τους μετὰ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς πρέπει νὰ ἔχη ὡς πρῶτον στόχον τὴν ἐπίτευξι προγραμματισμοῦ καὶ σχεδιασμοῦ τρόπων πρὸς ἀποδυνάμωσι, συρρίκνωσι καὶ τελεία κατάργησι καὶ ἐξάλειψι τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐπανάληψι ἀπὸ τὸν γράφοντα τοῦ παλαιοῦ αὐτοῦ καὶ πανορθοδόξου αἰτήματος, ποὺ ἐπανειλημμένως ἔχει διατυπωθῆ στὸ παρελθόν, δὲν γίνεται ἐν βρασμῶ ψυχῆς ἔνεκα τῆς προσφάτου ἐπιδεινώσεως τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Πολλὰ φορὰς στὸ παρελθὸν ἔχομε προβάλει τὸ αἴτημα αὐτὸ ἐνώπιον Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἄς ἐπιτραπῆ λ.χ. νὰ ὑπομνήσωμε, ὅτι πρὸ 17 καὶ πλέον ἐτῶν, τὴν 26ῃ Ἰανουαρίου 1976 μέσα στὴ Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς αὐστριακῆς πόλεως Graz, ἐνώπιον διακεκριμένων ἀξιωματῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πολυπληθοῦς ρω-

μαιοκαθολικοῦ ἀκροατηρίου, ἀναπτύσσοντες σὲ γερμανικὴ γλῶσσα τὸ θέμα «Προγνώσεις γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ» (Prognosen für die Zukunft des Ökumenismus), εἶχαμε τόνισι τὴν ἀνάγκη τῆς «καταργήσεως» (Abschaffung) τῆς Οὐνίας, ἐνῶ παραλλήλως εἶχαμε ἐπισημάνει, ὅτι τὸ αἴτημα αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι παραθεωροῦμε εἴτε «τὰ ψυχολογικὰ προβλήματα τῶν Οὐνιτικῶν», εἴτε «τὴν γνησιότητα, εἰλικρίνειαν καὶ πηγαίότητα τῶν αἰσθημάτων πολλῶν μελῶν τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουν συντελέσει πολὺ καὶ ἀκαταπονήτως στὴν γνωστοποίησι καὶ διάδοσι τῶν θησαυρῶν τοῦ ἀνατολικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πνεύματος στὴ Δύσι»¹⁶⁸. Ἡ ὁμιλία αὐτὴ στὸ Graz, ποὺ ὑπεδείκνυε τὴν ἀνάγκη τῆς καταργήσεως τῆς Οὐνίας εἶχε γίνει δεκτὴ μετὰ ἐπαίνους ἀπὸ ὅλους τοὺς παρόντες Ρωμαιοκαθολικοὺς, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους βρισκόταν καὶ ὁ διακεκριμένος τότε Καθηγητὴς καὶ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Βατικανεῖου Ἐπιτροπῆς Πίστεως καρδινάλιος Ἰωσήφ Ratzinger. Μάλιστα ἡ ὁμιλία ἐκεῖνη μεταφράσθηκε ἀπὸ ρωμαιοκαθολικοὺς καὶ σὲ γαλλικὴ γλῶσσα¹⁶⁹.

Ἡ Ἠγεσία τῆς νέας «Ποντιφικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπη» πρέπει νὰ ὑποδείξῃ τρόπους, γιὰ νὰ διαφωτισθοῦν καὶ καθοδηγηθοῦν τὰ μέλη τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν νὰ ἐπιλέξουν ἐλευθέρως καὶ αὐτοπροαιρέτως τὴν ὀργανικὴ ἔνταξι καὶ συγχώνευσί τους εἴτε μέσα στὶς Ὁρθόδοξες, εἴτε μέσα στὶς Λατινικὲς Κοινότητες τῆς περιοχῆς των. Οἱ συναινέσεις (λ.χ. στὴ Μόσχα ἢ στὸ Freising ἢ στὴν Ariccia) γιὰ τὰ αἰτήματα περὶ ἀρμονικῆς συμβιώσεως Ὁρθοδόξων καὶ Οὐνιτικῶν σὲ μία μεταβατικὴ περιόδο εἰρηνικῆς συνυπάρξεως δὲν πρέπει νὰ ὀδηγοῦν στὸ νὰ ἐφησυχάζωμε γιὰ τὸ ὑπάρχον οὐνιτικὸ κατεστημένον, ἀναμένοντες μίαν αὐτόματη φυσιολογικὴ ἐξάλειψί του. Πῶς νὰ εἴμεθα ἡσυχοὶ, ὅτι θὰ συμβῆ αὐτὴ, ἐφ' ὅσον ὄλες οἱ πρόσφατες προσφωνήσεις τοῦ Πάπα καὶ τῶν ἀξιωματῶν τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς «Ἁγίας Ἐδρας» πρὸς τὶς Ἠγεσίες καὶ τὶς Συνόδους τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν δὲν ὁμιλοῦν περὶ τοῦ οὐνιτικοῦ θεσμοῦ ὡς ἐξαλειπτέου φθίνοντος ὑπο-

168. Evangelos Theodorou, Prognosen für die Zukunft des Ökumenismus, ἐν: Oekumenisches Forum – Grazer Hefte für Konkrete Ökumene, Nr. 1, Graz 1977, σ. 23.

169. Evangelos Theodorou, Prognostics sur l'avenir de l'œcuménisme, Extrait de «Proche – Orient Chrétien», Jerusalem 1977, σσ. 3–14.

166. Ἐφημ. «Καθολικὴ», 5 Ἰανουαρίου 1993.

167. Αὐτόθι.

λείμματος παρωχημένης 'Εκκλησιολογίας, ούτε υποδεικνύουν την ανάγκη της βαθμιαίας συρρικνώσεως και αποδυναμώσεως αυτού πρὸς χάριν τῆς ἐπικρατήσεως στὴν πράξι τῆς 'Εκκλησιολογίας τῆς κοινωνίας μεταξύ «ἀδελφῶν» 'Εκκλησιῶν, ἀλλὰ ἀντιθέτως, ὡς ἔχομεν ἤδη ἐπισημάνει, διατυπώνουν θεομῆς εὐχῆς γιὰ τὴν ἀνθησι καὶ πρόοδο τῶν Οὐνιτικῶν 'Εκκλησιῶν πρὸς πραγμάτωσι τῶν «ὕψηλῶν» σκοπῶν τῆς ἀποστολῆς των, ἡ ὁποία — πάλιν κατὰ τὶς ὁμολογίες Ρωμαιοκαθολικῶν — προσδιορίζεται ἀπὸ τὴν Παποκεντρικὴ 'Εκκλησιολογία, πού διέπεται ἀπὸ κυριαρχικοὺς καὶ ἐπεκτατικοὺς σκοποὺς. Οἱ 'Ορθόδοξοι πρέπει νὰ μὴ λησμονοῦμε, ὅτι τὸ κύριο πρόβλημα, πού πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῆ κατὰ τὴν εὐκταία συνέχισι τοῦ διαλόγου, εἶναι ὄχι τόσον ἡ ἐξεύρεσις τρόπων προσωρινῆς καὶ μεταβατικῆς ἀνεκτῆς γειτονίας εἰρηνικῆς συνυπάρξεως ἢ καὶ οἰκουμενικῆς συνεργασίας, μεταξὺ 'Ορθοδόξων καὶ Οὐνιτῶν, ἀλλὰ ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων τῆς συνεποῦς ἐφαρμογῆς τῆς 'Εκκλησιολογίας τῆς κοινωνίας, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλεται ὄχι ὁ ἐξωραϊσμός τοῦ ἀνθενωτικοῦ οὐνιτικοῦ κατεστημένου, ἀλλὰ ἡ ἀντικατάστασις του ἀπὸ ἄλλες ἀληθῶς ἐνωτικῆς μεθόδους. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ἡσυχοὶ καὶ αἰσιόδοξοι, ἐφ' ὅσον συνεχίζεται ἡ ἀντίθεσις μεταξύ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων ὠρισμένων ἀνωτάτων ἡγετικῶν κλιμακίων τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Γραμματείας τῆς «'Αγίας 'Εδρας». Πρέπει κάποτε τὰ κλιμάκια αὐτὰ νὰ ἀποφασίσουν νὰ ἐκδηλώσουν γιὰ τὸ οὐνιτικὸ ζήτημα τὴν τόλμη καὶ φαντασία, τὶς ὁποῖες ζητεῖ ὁ Πάπας Παῦλος-Ἰωάννης Β'. Πρέπει πρὸ πάντων νὰ ἀντιμετωπισθοῦν δύο ἐνστάσεις ἐκ μέρους τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς συνεχίσεως τοῦ Οὐνιτισμοῦ.

Ἡ πρώτη ἐνστασις, πού συχνὰ διατυπώνεται, ἀκόμη καὶ μὲ τὴ συναίνεσι 'Ορθοδόξων σὲ διάφορα οἰκουμενικὰ κείμενα (λ.χ. τοῦ Freising ἢ τῆς Agiccia), καὶ πού προβάλλεται ὡς ἄλλοθι γιὰ τὴν ἀμνήστευσι τῆς σημερινῆς οὐνιτικῆς πολιτικῆς τοῦ Παπισμοῦ, εἶναι ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι τὰ μέλη τῶν σημερινῶν Οὐνιτικῶν 'Εκκλησιῶν κληρονόμησαν ἀπὸ γονεῖς καὶ προπάτορες τὴν οὐνιτικὴ ταυτότητά τους καὶ τὴ διατηροῦν ἐνσυνειδήτως μὲ τὴν ἐλεύθερη θέλησι καὶ ἐπιλογή τους καὶ μὲ πολλὰς θυσίαις. Πῶς λοιπὸν στὴν ἐποχὴ τῆς προστασίας τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων θὰ στραφοῦμε ἐναντίον τοῦ δικαιώματος τῆς ὑπὸ τῶν Οὐνιτῶν ἐλευθέρας ἐκλογῆς τῆς ἐκκλη-

σιαστικῆς των κοινότητος; Στὸ κείμενο τοῦ Freising τονίσθηκε, ὅτι «ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινοτήτων δὲν ἀποτελεῖ μόνον δικαίωμα, πού πρέπει νὰ γίνῃ ἀπολύτως σεβαστό, ἀλλὰ γιὰ Χριστιανούς, πού ζοῦν ἀπὸ τὴν ἰδία θεία ζωὴ, ἀποτελεῖ ἐπίσης μίαν δωρεὰ τοῦ Πνεύματος...»¹⁷⁰.

Ἡ δευτέρα παρεμφερῆς, ἀλλὰ πὺ ἐξειδικευμένη, ἐνστασις τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ οὐνιτικοῦ κατεστημένου εἶναι ὅτι ἡ τυχὸν προσπάθεια πρὸς ἐξάλειψι αὐτοῦ θὰ σήμαινε ἀπόπειρα στραγγαλισμοῦ τοῦ δικαιώματος ἐλευθέρας καταφάσεως καὶ προτιμήσεως μίας 'Εκκλησίας, ἡ ὁποία συνδυάζει τὴν ἀναγνώρισι παπικῶν δογμάτων μὲ μίαν πατροπαράδοτη πιστότητα πρὸς τὴ βυζαντινὴ — ἰδίως λειτουργικὴ — παράδοσι καὶ προβολὴ αὐτῆς.

Ἀπαιτοῦνται πράγματι τόλμη καὶ φαντασία, ἀλλὰ — θὰ προσθέταμε — καὶ καλὴ θέλησις πρὸς ἱκανοποιητικὴ ἀντιμετώπισι τῶν δύο αὐτῶν ἐνστάσεων. Θὰ τὸ ἐπιχειρήσωμε στὴ συνέχεια, θέτοντες ἄλλη μία φορὰ «τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἤλων».

(Συνεχίζεται)

170. Διακήρυξις τοῦ Freising, παράγρ. 7α: «La liberté religieuse des personnes et des communautés est non seulement un droit qui doit être totalement respecté, mais aussi pour des chrétiens vivant de la même vie divine, un don de l'Esprit...» (Service d'Information, ἐκδ. τοῦ Conseil Pontifical pour la Promotion de l'Unité des Chrétiens, N. 73, Cité du Vatican 1990 (II)).

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

* Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΜΥΡΟΝ ΕΝ Τῆ ΟΡΘΟΔΟΞῶ ΕΚΚΛΗΣΙΑ. Ἰστορία καὶ ἀκολουθία τοῦ καθαριασμοῦ του. Ἐκδοσις πολυτελής. Σελίδες 32, σὲ τετραχρωμία.

* Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Εἰσαγωγή-μετάφρασις-σχόλια Γεωργίου Δ. Παπαδημητροπούλου). Σελίδες 112.

* Μητροπ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντωνίου, ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ (ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ Βυζαντίου). Σελίδες 184.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ.: 1087
Ἀριθμ. Διεκπ.: 428

Ἀθήνησι τῆ 1ῃ Ἀπριλίου 1993

— ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2548 —

πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὸν Λαὸν

Ἀγαπητά μας παιδιά,

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἡ Μητέρα καὶ ἡ Τροφὸς τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων, ἐγκαίρως διέγνωσε τὸν κίνδυνον διὰ τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους μας τὸν προερχόμενον ἐκ τῆς μανίας τῶν ποικίλων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν μας νὰ προβάλουν πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὴν δῆθεν ἀλλοτριώσιν τοῦ λαοῦ μας, ὁ ὁποῖος ἐπιχειρεῖται νὰ ἐμφανισθῆ ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τάχα ἐπαυσε νὰ πιστεύῃ εἰς τὸ ἀδιάσπαστον καὶ ἀδιάλυτον δίδυμον Ἑλληνισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία. Τὸ σαθρὸν αὐτὸ ἐπιχείρημα, οἱ κατὰ τὰ ἄνω ποικιλώνυμοι ἐχθροὶ μας, ἐφρόντισαν νὰ ἐνισχύσουν τῶρα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων. Οἱ διάφοροι αὐτοὶ κύκλοι, τῶν ὁποίων τὰ κέντρα τῶν ἀποφάσεων εὐρίσκονται εἰς τὰς ἰσχυρὰς ὁμαδοποιήσεις τῶν ἀλλοθρήσκων καὶ ἑτεροδόξων Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ἐστόχευσαν αὐτὴν τὴν φορὰν διὰ τὴν κατάργησιν τῆς ἀναγραφῆς τοῦ στοιχείου τοῦ θρησκευματος εἰς τὰς ὑπὸ ἐκδοσιν νέας ταυτότητας, ἐπικαλούμενοι νομικὰς διατάξεις διὰ τὴν προστασίαν τῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται νὰ κινδυνεύουν ἀπὸ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἀναγραφὴν τοῦ θρησκευματος.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἐξαργὰ βεβαίως τὴν ὀρθόδοξον ιδιότητα παντὸς Ἑλλήνου Ὁρθόδοξου πολίτου, ἐκ τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος του εἰς τὴν ἀτομικὴν του ταυτότητα. Ἐν τούτοις, ἐνδιαφερομένη πρωτίστως διὰ τὴν διαφύλαξιν ἀκεραίας καὶ ἀλωβήτου, χάριν τῆς ἐνότητος τοῦ ἔθνους, τῆς διαχρονικῆς ταύτης δυάδος τοῦ Ἑλληνισμοῦ δηλαδὴ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τομὴν εἰς τὴν Παγκόσμιον ἱστορίαν καὶ πολῦτιμον πνευματικὸν ἔρεισμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀπηύθυνεν ἑκκλησίαν πρὸς τὴν Πολιτείαν νὰ μὴν ὀπισθοχωρήσῃ εἰς τὰς πιέσεις αὐτὰς καὶ νὰ μὴν ὑποκύψῃ εἰς τὸν ἐκβιασμόν. Ἄλλωστε μόλις εἶναι ἐπάναγκες νὰ τονισθῆ ὅτι ὄχι ἀπλῶς δὲν πρέπει νὰ θιγοῦν, ἀλλὰ ἀντιθέτως πρέπει νὰ ἐνισχυθοῦν ἀκόμη περισσότερον, εἰδικῶς σήμερον, τὰ ἐρείσματά μας, σύμφωνα ἄλλωστε καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ πρόγραμμα

τῆς Συνθήκης τοῦ Μάαστριχτ, ἡ ὁποία καλεῖ ὅλα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν κράτη – μέλη νὰ φροντίσουν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πολιτισμικῆς τῶν ἰδιαιτερότητος, πράγμα τὸ ὁποῖον, εἰδικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα σημαίνει Ὁρθοδοξία.

Ἀτυχῶς αἱ ἐπισημάνσεις αὐταὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, δὲν ἔτυχον τῆς δεούσης προσοχῆς ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία, ὑποχωροῦσα εἰς τὰς πιέσεις αἱ ὁποῖαι ἠσκήθησαν ἀπὸ τὰς μνημονευθείσας ἰσχυρὰς ὁμαδοποιήσεις, προέκρινε τὴν προαιρετικὴν ἀναγραφὴν τοῦ θρησκευματος εἰς τὰς νέας ὑπὸ ἐκδοσιν ταυτότητας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀγωνιώσα διὰ τὰς βεβαίας εἰς βάρος τῆς ἐλληνικότητός μας συνεπειὰς ἐκ τῆς τυχόν ἀδιαφορίας μερικῶν νεοελλήνων, εἰς τὸ νὰ ἀναγράφεται τὸ θρήσκευμά των εἰς τὴν ἀτομικὴν των ταυτότητα, καὶ κυρίως, διαβλέπουσα τὴν δολίαν ἐκμετάλλευσιν ἐνὸς τοιοῦτου ἐνδεχομένου ἀπὸ τοὺς πάντοτε καιροφυλακτοῦντας δεδηλωμένους ἢ ἀδήλους ἐχθροὺς μας, μὲ τοὺς ὁποίους ὅλως ἐπιπολαίως συμμαχοῦν κατὰ περίπτωσιν καὶ πολλοὶ ἀφελεῖς ἢ καὶ ἐνσυνείδητοι συνοδοιπόροι, κρούει τὸν κῶδωνα τοῦ συναγερμού πρὸς ὀλόκληρον τὸ ἔθνος, καὶ μητρικῶς ἐπιμένει καὶ καλεῖ ὅλους τοὺς Ἑλληνας, ὅλα τὰ γνήσια τέκνα τῆς, νὰ δώσουν ἓνα μάθημα εἰς τοὺς ἐπιδόξους νεκροθάπτας τῆς ἐνότητάς μας, ἀφαιροῦντες ἔτσι κάθε ἐπιχείρημα ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἐμφανίσουν τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα, ὡς ἐν κράτος χωρὶς θρησκείαν καὶ τοὺς συγχρόνους Ἑλληνας ὡς πατραλοῖας καὶ μητραλοῖας, δηλαδὴ προδότας τῆς μακραίωνος παραδόσεώς των καὶ θηρευτὰς ξένων προτύπων, δηλαδὴ εὐκόλα θύματα τῆς προπαγάνδας τῶν δῆθεν προοδευτικῶν οἱ ὁποῖοι ἀλλοιθωρίζουν πρὸς μίαν Εὐρώπην διαβιβρώσκουσαν τὰς ἐποικοδομητικὰς ἰδιαιτερότητας τοῦ Γένους καὶ ὄχι πρὸς μίαν Εὐρώπην, ἡ ὁποία δικαίως ἀναμένει μέχρι τῶρα τὴν πνευματικὴν συμβολὴν τῆς Ὁρθόδοξου Ἑλλάδος εἰς τὴν πανευρωπαϊκὴν ὠρίμανσιν καὶ συγκρότησιν τῆς.

Τὸ μάθημα αὐτὸ οἱ Ἑλληνες ὀφείλουν νὰ δώσουν καὶ δι' ἓναν ἀκόμη σπουδαῖον λόγον. Διότι οἱ διάφοροι ἐλλοχεύοντες ἐχθροὶ μας διασαλπίζουν ἡ-

δη από τώρα, ότι οι Έλληνες δεν είναι ένας άμειγής και όμοιογενής έθνικώς και θρησκευτικώς λαός, άλλ' ότι ή Έλλάς κατοικείται από πληθυσμόν διαφόρων μειονοτήτων, ώστε να δοθούν όπλα διά την διατύπωση διεκδικήσεων μελλοντικής αυτονομήσεως, συμφώνως πάλιν προς τὰ όριζόμενα εις την Συνθήκην του Μάαστριχτ.

Επομένως είναι ύψιστη έθνική ανάγκη, αυτό το όποίον είμεθα, δηλαδή ένας λαός με θρησκευτικήν όμοιογένειαν εις ύψηλότατον ποσοστόν, αυτό και να δείξωμε και να προβάλωμε, ματαιώνοντες τὰ σχέδια των όφρων, οι όποιοι με το δηλητήριο του άσβέστου μίσους των διά κάθε τί το έλληνορθόδοξον, επιχειρούν νέαν άλωσιν τής Ελλάδος, ειρηνικήν αυτήν την φοράν, χωρίς αίματα και μάχας. Άλλ' αυτή ή άλωσις θα είναι ή πλέον όδυνηρά και ή πλέον συγκλονιστική διά την πατρίδα μας.

Ιδιαίτερον λόγον ή Ίερά Σύνοδος άπευθύνει προς την Νεολαίαν μας, την χρυσήν έλπίδα μας, την πάντοτε εύαίσθητον εις έθνικά και πνευματικά θέματα, και την καλεί να κλείση τὰ ότα εις τας διαφόρους σειρήνας τής άλλοτριώσεως και να πρωτοστατήση εις την διαφύλαξιν τής θρησκευτικής και πολιτισμικής μας κληρονομίας. Η Έκκλησία έμπιστεύεται την Νεολαίαν μας και είναι βεβαία, ότι και εις το θέμα αυτό θα δώση την δυναμικήν της μαρτυρίαν.

Βεβαίως ή Ίερά Σύνοδος έχει έπισημάνει και την έφιαλτικήν άπειλήν ή όποία ύποκρύπτεται εις την ήλεκτρονικήν ταυτότητα, άπειλήν «φακελλώματος» των Έλλήνων, με την δυνατότητα να περιέχωνται εις την μαγνητικήν λωρίδα κάθε ταυτότητος, διάφορα άγνωστα εις τον κάτοχόν της στοιχεία, τὰ όποία μόνον το ειδικόν ήλεκτρονικόν μηχάνημα θα δύναται να «διαβάση», και άνέμενεν ή Έκκλησία ότι το λεπτόν αυτό σημείον θα συναντούσε την εύαισθησίαν των δημοκρατικών κομμάτων, πλην όμως μετά λύπης Της διαπιστώνει ότι καμία αντίδρασις δεν έσημειώθη και ήδη παραδίδεται ο λαός εις το έλεος των εκάστοτε κρατούντων και κανείς δεν μπορεί να αποκλείση την χρησιμοποίησιν τής δυνατότητος αυτής είτε νομίμως είτε και παρανόμως, προς παραβίασιν των ανθρώπινων δικαιωμάτων και έλευθεριών.

Άγαπητά μας παιδιά,

Ο τόπος μας διέρχεται μεγάλη κρίσιν. Η πατρίς μας χειμάζεται και το έθνος μας όφείλει να άντιπάξη τὰ πνευματικά μας έρείσματα αν θέλωμε να μη κλαύσωμεν επί των έρειπίων, διότι θα έρμηνευθη ως άποσύνδεσις Έλληνισμού και Όρθοδοξίας ή τυχόν μη άναγραφή του θρησκευόματος εις τας νέας ταυτότητας. Παραλλήλως και ή Έκκλησία

θα έχη δυσκολίας εις την εξακρίβωσιν τής όρθοδόξου ιδιότητος των ζητούντων τας ύπηρεσίας της Έλλήνων πολιτών. Διά τούτο, ή Έκκλησία μας ζητεί από όλους σας να συνειδητοποιήσετε την άπειλήν και να την άκυρώσετε με την δυναμικήν σας παρεμβάσιν. Σας προτρέπει και σας παρακαλεί να μην άδιαφορήσετε, άλλ' άντιθέτως να έπιμείνητε μετά πάθους εις την άναγραφήν αυτήν, και να μην ύπολογίσετε κανένα έμπόδιον και να θελήσετε, όπως συνέβη και με τον καταποντισμόν του πολιτικού γάμου, εν άκόμη μάθημα έλληνοπρεπείας και έλληνορθοδοξίας. Αύτη σας ή ένέργεια θα άποβή προς δόξαν τής πατρίδος μας και όλοκλήρου του έθνους και θα καταδείξη την άνυποχώρητον θέλησιν τής συντριπτικής πλειονότητος του Έλληνικού λαού, να παραμείνη μέσα εις την Ένωμένην Εύρώπην ως λαός δυναμικός, αυτόνομος και άντάξιος τής πλουσίας του παραδόσεως.

Προς όλους σας έπευχόμεθα την εύλογίαν και την χάριν του Κυρίου μας και σας εύλογούμεν πατρικώς μετ' άγάπης.

- † Ο Άθηνών ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος
- † Ο Μεγάρων και Σαλαμίνας ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
- † Ο Δημητριάδος και Άλμυρου ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
- † Ο Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ο Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων ΚΛΕΟΠΑΣ
- † Ο Παροναξίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
- † Ο Νέας Σμύρνης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
- † Ο Έδέσσης, Πέλλης και Άλμωπίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † Ο Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
- † Ο Κίτρους και Κατερίνης ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ
- † Ο Διδυμοτείχου και Όρεστιάδος ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ
- † Ο Μυτιλήνης, Έρεσσού και Πλωμαρίου ΙΑΚΩΒΟΣ
- † Ο Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ο Άρχιγραμματεύς
Άρχιμ. Δαμασκηνός Καρπαθάκης

Μητροπολίτου Πατρών ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΤΟΜΟΣ Α'

Άκάθιστος Ύμνος· Η Όδη τής Θεοτόκου· Θεομητορικόν Έορτολόγιον (Γενέσιον, Εισόδια, Ευαγγελισμός, Κοίμησις, «Άπόδοσις», Σύναξις, Ύπαπαντή, Ζωοδ. Πηγή, Άγία Σκέπη, Τιμία Έσθής, Άγία Ζώνη, Έορταί θαυμάτων και Εικώνων Της).

Ένας άνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικό θησαύρισμα κηρυγμάτων έποικοδομητικού περιεχομένου, που άνταποκρίνεται στις λειτουργικές και έορτολογικές άπαιτήσεις τής Όρθοδόξου Έκκλησίας.

ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΤΡΙΑ ΔΟΚΙΜΙΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΒΡΕΤΑΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ «ΓΝΟΦΟΥ ΑΓΝΩΣΙΑΣ»

ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΘΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ Κ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΕΝΑ ΔΟΚΙΜΙΟ ΠΟΥ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΒΕΝΙΑΜΙΝ (Θεωρία)*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Πώς οι αρχές της Ἐγκράτειας καὶ τῆς Ὑπομονῆς ξε- πηδούν μέσα ἀπὸ τὴν σαρκικότητα

Ἔτσι ὁ Πατέρας τοῦ Ἰακώβ τὸν ὠνόμασε, στὸ Κεφάλαιο 49, στίχ. 16 τῆς Γένεσης, λέγοντας, ὁ Δὴν θὰ κρίνῃ τὸ λαὸ τοῦ σὰν μιὰ φυλὴ στὸ Ἰσραήλ. Παρόμοια εἶχεν ἀναφωνήσῃ καὶ ἡ Ραχὴλ, ὅταν ἡ Βαλλὰ ἐγέννησε τὸν Δὴν καὶ εἶχεν εἰπῆ, ὅπως ἀναφέρεται στοὺς στίχους 6 καὶ 8 τοῦ τριακοστοῦ κεφαλαίου, ὅτι, μὲ ἔκρινεν ὁ Κύριος εὐνοϊκὰ καὶ ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς δεήσεώς μου καὶ μοῦ ἔδωσε δίκιο διὰ τῆς παιδίσκης μου Βαλλὰ, μὲ τὸ παιδί, καὶ μὲ ἐξίσωσε μὲ τὴν ἀδελφὴ μου Λεῖα. Γιὰ τὸ τὸ παιδί ἐκεῖνο τοῦ Ἰακώβ καὶ τῆς Βαλλὰ, τὸ ὠνόμασε Δὴν. Κι αὐτὰ μεταφέρονται στὸ γεγονός ἀκριβῶς, ὅταν ἡ λογικὴ συλλαμβάνει μιὰ φευγαλέα αἴσθησι τῶν μελλοντικῶν θλίψεων, τότε ὁ Θεὸς τῆς χαρίζῃ τὴν ἐξομοίωσιν μὲ τὴν ἀδελφὴ τῆς συναισθηματικότητας. Καὶ αὐτὰ τὰ λόγια τὰ εἶπε ἡ Ραχὴλ, γιατί προεἶδε στὴ φαντασίᾳ τῆς τῆς μελλοντικῆς λύπης ποὺ θὰ πλημμύριζαν τὰ συναισθήματά της. Κι ὅταν γεννήθηκε ὁ Νεφθαλεῖμ, δηλαδὴ ἡ προαίσθησι τῆς μεγάλης χαρᾶς, μὲ τὴ γέννησή του, ἡ Ραχὴλ ἀναφώνησε τονίζοντας, ὅτι, δυνατὰ ἐπάλαυσα μὲ τὴν ἀδελφὴ μου καὶ ἐνίκησα καὶ ἐξομοιώθηκα μαζί της μὲ τὴ γέννησι παιδιοῦ, στὸν Ἰακώβ, καὶ ἔτσι ὁ Νεφθαλεῖμ ἐσήμαινε τὴν ἐξομοίωσιν. Συνεπῶς λέμε ὅτι ἡ λογικὴ ἐξομοιώνεται μὲ τὴν ἀδελφὴ τῆς, δηλαδὴ μὲ τὴν συναισθηματικότητα, ἐπειδὴ, ἂν καὶ ἡ δευτέρη ἡ συναισθηματικὴ ἐπῆρε μιὰ ἰδέα τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς μέλλουσας χαρᾶς, μέσα της, ἡ ἄλλη, ἡ πρώτη, ἡ λογικὴ, εὐαισθητοποιήθηκε ἐπάνω στὰ ἴδια πράγματα ποὺ αἰσθάνθηκε ἡ δευτέρη ἀδελφὴ τῆς διὰ τῆς φαντασίας. Γιὰ τὸ Ἰακώβ, τὸν Νεφθαλεῖμ, στὸ στίχο 21 τοῦ 49 Κεφαλαίου τῆς Γένεσης, τὸν ὠνόμασε ἐλεύθερο ἐλάφι ποὺ λέει εὐάρεστα λόγια. Αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι, ὅταν φανταζόμαστε οὐράνια πράγματα λέμε καὶ ἀνάλογα πνευματικὰ καὶ οὐράνια λόγια.

Λοιπὸν ὁ Νεφθαλεῖμ μὲ θαυμάσιον τρόπο καταφλέγει τῆς ψυχῆς μας μὲ ἄγιες ἐπιθυμίες, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι ὁ τρόπος ποὺ τῆς φανταζόμαστε, τῆς γλυκῆς καὶ πανέμορφης αὐτῆς οὐράνιας ἀξίας.

Ἄλλοτε ἡ Λεῖα εἶδε πόσο εὐτυχισμένη ἦταν ἡ Ραχὴλ ποὺ ἡ παιδίσκη τῆς ἡ Βαλλὰ, στὸν Ἰακώβ, μὲ τὸν ἰδιότυπον αὐτὸ τρόπο τῶν ἡθῶν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἐγέννησε τὰ δύο αὐτὰ παιδιά τὸν Δὴν καὶ τὸν Νεφθαλεῖμ, καὶ ἀφοῦ ἡ ἴδια εἶχε σταματήσει νὰ κάνῃ ἄλλα παιδιά, ἐκάλεσε τὴ δική της θεραπαινίδα τὴ Ζελφὰ γιὰ νὰ τὴν παραδώσῃ στὸν ἄντρα τῆς τὸν Ἰακώβ γιὰ νὰ πάρῃ καὶ αὐτὴ, ὅπως ἡ Ραχὴλ ἐπῆρε μὲ τὰ παιδιά τῆς Βαλλὰ, τὴν ἴδια χαρὰ τῆς ἀπόκτησης ἄλλων δύο ἀγοριῶν γιὰ τὸν Ἰακώβ μὲ τὴ δική της παιδίσκη, ὅπως εἶπαμε, τὴ Ζελφὰ. Ἄλλὰ κατὰ παρόμοιον τρόπο αὐτὸ συμβαίνει καὶ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ λογικὴ ἀρχίζει νὰ ψαλιδίξῃ τὰ μεγάλα καὶ ἀκατάστατα ἄλλα τῆς φαντασίας, νὰ τὰ ὑποτάσῃ στὸ Θεὸ καὶ νὰ τὰ κάνῃ καρποφόρα μὲ τὴ βοήθεια τῆς γνώσης, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο τὸ συναισθηματικὸν ἐλέγχει τῆς ἐπιθυμίας καὶ τὴ δύναμι γιαντῆς, ποὺ καὶ τὰ δύο τελευταῖα αὐτὰ ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὴ σάρκα, καθυποτάσσοντάς τες στὸν Θεὸ, ὅποτε γίνονται καὶ αὐτῆς καρποφόρες μὲ τὴ βοήθεια τοῦ συναισθηματικῆς.

Ἄλλὰ πῶς θὰ ἀξιοθῆ κανεὶς νὰ καρποφορήσῃ, ἂν δὲν μάθῃ νὰ ζῆ καὶ νὰ συμπεριφέρεται μὲ μετριοφροσύνη, ὅταν ἡ βίωσή του πηγαίνει καλὰ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὑπομονετικὰ, ὅταν τὰ πράγματα τῆς διαβίωσής του παρεκκλίνουν καὶ πηγαίνουν στραβά;

Κι οἱ δύο πάρα πάνω καταστάσεις συμβολίζονται μὲ τὰ παιδιά τοῦ Ἰακώβ καὶ τῆς Ζελφὰ, ποὺ εἶναι ὁ Γὰδ καὶ ὁ Ἀσὴρ, καὶ μὲ τὸν Γὰδ συμπίπτει ἡ Ἐγκράτεια καὶ ὁ Ἀσὴρ συμβολίζει τὴν Ὑπομονή. Ὁ Γὰδ εἶναι τὸ πρῶτον γέννημα τοῦ Ἰακώβ καὶ τῆς Ζελφὰ καὶ ὁ Ἀσὴρ εἶναι ὁ δευτερότοκος τους, γιατί εἶναι ἀπαραίτητον πρῶτον νὰ ἀποκτήσουμε τὴν ἐπιβολὴ ἐπάνω στὸν ἑαυτὸν μας, μὲ τὴ φυλακὴ, δηλαδὴ μὲ τὴν ἰσχυρὴν πειθαρχία τῶν αἰσθήσεων διὰ τῆς ἐγκράτειας, καὶ ὕστερον νὰ γίνουμε ἱκανοὶ νὰ νικήσουμε τῆς διάφο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 149 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

ρες δυσκολίες και τούς διάφορους πειρασμούς με τη θεϊκή βοήθεια τῆς ὑπομονῆς. Αὐτά εἶναι τὰ δύο παιδιὰ πού ἐγέννησε μέσα στίς λύπες ἢ Ζελφά, γιατί δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι με τὴν Ἐγκράτεια και διὰ τῆς Ὑπομονῆς τιμωροῦνται οἱ σαρκικὲς ἐπιθυμίες. Ἄλλ' ὅ,τι εἶναι λύπη και καταβολὴ τῶν αἰσθήσεων, γίνεται ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ μεγάλη χαρὰ και ἀγαλλίαση τοῦ συναισθήματος. Γιαυτὸ ὅταν ἐγεννήθηκεν ὁ Γὰδ ἢ Λεῖα ἐξεφώνησε και εἶπεν, Εὐτυχία μου. Και ἐπέρασε στὴ διήγηση τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὁ Γὰδ, σὰν συνώνυμος τῆς Εὐτυχίας ἢ ἂν προτιμάτε, τῆς Εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Τώρα μποροῦμε σαφῶς νὰ πούμε, ὅτι ἡ ὑπομονὴ στὸν πόλεμο κατὰ τῆς σαρκικότητος μεταφράζεται αὐτόματα σὰν εὐλογία γιὰ τὸ συναίσθημα, κι ὅσο μειώνονται τῆς σαρκικότητος οἱ ἀπαιτήσεις τόσο αὐξάνεται ἡ συναισθηματικὴ πείρα τῶν γλυκύτερων, μέσα σὲ ἀγάπη.

Ἐπὶ πλέον, ὅταν ἐγεννήθηκεν ὁ Ἀσῆρ, ἢ Λεῖα εἶπεν: Εἶμαι εὐλογημένη, γιατί θὰ με μακαρίζουν ὅλες οἱ γυναῖκες. Γιαυτὸ και ὁ Ἀσῆρ ἀπὸ τὴν ἀγιογραφικὴ αὐτὴ διήγηση ἐγένεν ὁ ἐπώνυμος τῆς Εὐλογίας. Κι ἔτσι εἶναι. Γιατί ἡ ὑπομονὴ στὸν ἀγῶνα κατὰ τῆς σάρκας συνεπάγεται τὴν εὐλογία μέσα μας, μέσα στὸ συναίσθημά μας, μέσα στὴν ψυχὴ μας, και τόσο περισσότερη εὐλογία παίρνουν αὐτά, ὅσο περισσότερο καθυποτάσσουμε τὴν σαρκικότητά μας.

Μιλώντας γιὰ ἐγκράτεια δὲν ἐννοοῦμε μόνο τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὸ νὰ τρώμε κρέας και ἀπὸ τὸ νὰ πίνουμε ποτὸ, καθὼς και τὸν περιορισμὸ μας στὴ λιτότητα τῆς τροφῆς και στὴν ἐγκαρτέρηση, και αὐτὸ γιὰ τούς ἐξωτερικοὺς πειρασμούς, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἐννοοῦμε τὴν ἀγωνιστικότητα σὲ κάθε τι τὸ σαρκικό, τὸ πρόσκαιρο και σὲ κάθε εἶδος σκληρὲς κι ἀνούσιες κοσμικὲς φροντίδες, και καθημερινὲς ἀπολαύσεις σωματικῆς, ἢ ἀκόμη και φτηνῆς πνευματικῆς, ὅπως και τοῦ νοῦ και τῆς ἀχρηστῆς γνώσης και τῶν ἀσκοπων και ἀνωφελῶν, πολλῆς δὲ φορῆς και βλαβερῶν ἀναγνωσμάτων. Γενικὰ ἐννοοῦμε τὸν πόλεμο ἐνάντια σ' ὅ,τι ὀδηγεῖ στίς ἀπολαύσεις τῶν πέντε αἰσθήσεων, πού συνήθως ἀποβαίνουν μαρτυρικῆς γιὰ τὸν κάθε ἀνθρώπο πού θεραπεύει και ὑποκύπτει στὴν σαρκικότητα. Κάθε παρόμοια ὑποχωρητικότητα δὲν καρποφορεῖ, παρὰ μόνο πείνα και δίψα γιὰ περισσότερες σαρκοεπιθυμίες, ἐνῶ ἀντίθετα πλούσια ἔρχονται ἢ εἰρήνη και μιὰ ἐσωτερικὴ ἀδιατάρακτη γαλήνη μέσα στὴν ψυχὴ, ὅταν ἀπορρίπτει και δὲν ἐνδίδει στίς ἀπολαύσεις τῆς σάρκας και τῶν αἰσθήσεων και δὲν παραπονιέται, ἀλλὰ ὑπομένει τούς σκληροὺς κόπους τῶν ἀγῶνων ἐναντίον τους. Τὸ πρῶτο ἀπὸ αὐτὰ ἔρχεται, ὅπως ἡ

ἐλευση τοῦ Γὰδ και τὸ δεύτερο ὅπως ὁ ἐρχομὸς στὴ ζωὴ, τοῦ Ἀσῆρ.

Σὲ τοῦτο τὸ στάδιο θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἢ σκέψη γιατί ἡ παιδίσκη τῆς Ραχὴλ ἢ Βαλλὰ παραδόθηκε ἀπὸ τὴν Κυρία τῆς γιὰ νὰ συλλάβῃ ἀπὸ τὸν Ἰακώβ πρὶν τὸ ἴδιο γίνῃ ἀπὸ τὴν Λεῖα και με τὴν δικὴ τῆς παιδίσκη τῆ Ζελφά;

Αὐτὸ ἔγινε, γιὰ τὸ σοβαρὸ λόγο, ὅτι ὅποιος δὲν καταφέρει πρῶτα νὰ ἐλέγῃ και νὰ πειθαρχῇ τίς ἀματωδίες ἐκρήξεις τῆς φαντασίας του, δηλαδὴ τίς ἐνδοκυλιόμενες ἄστατες και μάταιες σκέψεις, χωρὶς ἀμφιβολία, θὰ τοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐλέγῃ τίς ὀρμὲς και ἐπιθυμίες πού ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀνθρώπιν ὑπόστασή του, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν σαρκικότητά του. Ἐτσι ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ μάταιες σαρκικὲς και κοσμικὲς ἐπιθυμίες πρέπει, πολλὴ σπάνια ἢ και ποτέ, νὰ ἀπασχολῆται θεληματικὰ με μάταιες σκέψεις και ἐπιθυμίες. Κι ἄς πούμε και τοῦτο, ὅτι στὸν κόσμον ἐτοῦτο, εἶναι ἀδύνατον ὁ ἀνθρώπος νὰ νικήσῃ ἐντελῶς τίς ἀνάγκες και τίς ἀπαιτήσεις τῆς σάρκας, καθὼς και νὰ μὴ τρομάξῃ ἀπ' τίς διαφορὲς δυσκολίες και τὰ ποικίλα βάσανα τῆς ζωῆς ἐτούτης, ἐὰν δὲν ἔχει ἐμβαθύνει στὸ γεγονὸς τῶν τιμωριῶν και τῶν κολασμῶν, ἀλλὰ και τῶν ἀνταμοιβῶν και τῶν εὐλογιῶν πού ἀνάλογα μελλοντικὰ θὰ ἀκολουθήσουν.

Τώρα λοιπὸν εἴμαστε σὲ θέση νὰ καταλάβουμε γιατί με ἐκεῖνα τὰ τέσσαρα παιδιά αὐτῶν τῶν δύο ὑψηρετριῶν, γίνεται δυνατὴ ἡ ἐκπόρθηση και κατάληψη τοῦ φρούριου τῆς συνειδήσεως μας, γιὰ νὰ σπάξουν θαυμάσια στὰ τεῖχη και στίς ἐπάλλξεις του ὅλοι οἱ ποικίλοι πειρασμοί. Οἱ διάφοροι πειρασμοὶ προέρχονται εἴτε ἐσωτερικὰ ἀπὸ τίς σκέψεις μας, εἴτε ἐξωτερικὰ ἀπὸ τίς πέντε αἰσθήσεις μας.

Ἄλλὰ γιὰ μὲν τίς ἐσωτερικῆς, ἔχουμε τὸν Δάν, κριτὴ, πού κατασιγάει τίς κακὲς σκέψεις μας, ὑπενθυμίζοντάς μας τίς μελλοντικὲς τιμωρίες, γιαυτὲς δὲ πού ἐπιτίθενται ἐπ' ἔξω, ἐδῶ εἶναι ὁ Γὰδ πού με τὴν πρακτικὴ τῆς ἐγκράτειας ἀπομακρύνει ὅλες τίς ἀματωλὲς ἀπολαύσεις. Ὁ Δάν ἐπισκοπεῖ τὰ ἐσωτερικὰ, ὁ Γὰδ ἐπιβλέπει τὰ ἐξωτερικὰ, κι ἀκόμη οἱ δύο ἄλλοι ἀδελφοί τους ἔρχονται σὲ βοήθειά τους. Ὁ Νεφθαλεὶμ εἰρηνεύει τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον με τὸν Δάν, κι ὁ Ἀσῆρ βεβαιώνει τὸν Γὰδ νὰ μὴ φοβᾶται τούς ἐχθροὺς του. Ὁ Δάν μᾶς τρομάζει με τούς φόβους τῆς αἰώνιας κόλασης, ἐνῶ συγχρόνως ὁ Νεφθαλεὶμ σταλάζει πλούσια τὴν παρηγοριὰ στὴν ψυχὴ μας, με τίς ὑπενθυμίσεις τῶν ἐπαγγελμένων αἰώνιων ἀγαθῶν τῆς οὐράνιας βασιλείας. Ὁ Ἀσῆρ ἐπίσης βοηθεῖ τὸν ἀδελφὸ του ἐξωτερικὰ, ἔτσι ὥστε, τελικὰ, με τὴν πολύτιμη αὐτὴ βοήθεια και τῶν δύο, τὸ νοητὸ ἐτοῦτο

φρούριο τὸ κάνει ἀκατάβλητο κι ἀκυρίευτο. Ὁ Γὰδ ὑπόσχεται ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά, ὁ Ἄσῆρ ἀπομακρύνει τὴν ἀπειλὴ τῶν κακῶν. Ὁ Ἄσῆρ ἐπιτίθεται γρήγορα στὸν ἐχθρὸ του διὰ τῆς ὑπενθύμισης τῆς χαρακτηριστικῆς καὶ πολύτιμης ὑπομονῆς καὶ μὲ τὴν ἐπαγγελία, δηλαδὴ τὴν ὑπόσχεση, ποὺ τὴν συμβολίζει ὁ Νεφθαλεὶμ.

Ἄλλ' ὅσο περισσότεροι εἶναι οἱ ἐχθροὶ, τόσες περισσότερες καὶ οἱ εὐκαιρίες ὑφίστανται, γιὰ ἐπιτυχίες καὶ νίκες. Ἔτσι, ὅταν ὁ ἀγωνιστὴς κατανικᾷ τοὺς ἐχθρούς του, ποὺ ἐδῶ ἐννοοῦνται οἱ ἀντιπαλότητες τοῦ κόσμου τούτου, τότε ἀμέσως σπεύδει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀδελφὸ του, τὸν Γὰδ γιὰ νὰ τοὺς ἐξαφανίση, καταστρέφοντάς τους. Κι ὅπουδήποτε αὐτὸς ἐμφανίζεται, οἱ ἐχθροὶ γυρίζουν τὴν πλάτη τους καὶ ἐξαφανίζονται. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Γὰδ εἶναι οἱ σωματικὲς ἀπολαύσεις τῆς χωματίνης σάρκας μας.

Τέλος, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ τὴν ὑπομονὴ διὰ μέσου τῶν θλίψεων, τῶν ἀγῶνων καὶ προπαντὸς τῆς πειθαρχίας του γιὰ τὴν ἐγκράτεια, οἱ μάταιες ἐπιθυμίες κι ἀπολαύσεις δὲν βρίσκουν τόπο μέσα του νὰ ξανακατοικήσουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Πῶς ἡ Χαρὰ τῆς ἐσωτερικῆς γλυκύτητας γεννιέται μέσα μας

Ἔτσι, ὅταν οἱ ἐχθροὶ ἔχουν ὑποχωρήσει καὶ τὸ φρούριο τῆς συνειδήσεώς μας εἰρηνεύει, ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ καταλαβαίνει τὴ βαθύτητα τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ, ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Φιλιπησίους, ὅτι ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ποὺ ὑπερέχει κάθε νοῦ, θὰ διαφυλάξῃ τὴς καρδιές σας καὶ τὰ διανοήματά σας διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (κεφ. 4, 7). Ἐννοεῖ γιὰ τὸ πῶς ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ διαπερνᾷ καὶ ποτίζει τὴ διάνοξη τοῦ ἀνθρώπου.

Γιὰ τοῦτο ἡ Λεῖα δὲν ἔκανε ἄλλα παιδιά μέχρις ὅτου ἡ παιδίσκη τῆς ἡ Ζελφὰ ἔφερε στὸν κόσμον τὸν Γὰδ καὶ τὸν Ἄσῆρ. Γιατὶ στὴν πραγματικότητα, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν κατορθώσῃ νὰ ὑποτάξῃ τέλεια τὴς ἐπιμεμπτες ἀπαιτήσεις τῶν πέντε αἰσθήσεών του, μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἐγκράτειας καὶ τῆς ὑπομονῆς, οὐδέποτε θὰ ἰκανωθῇ νὰ αισθανθῇ στοὺς ψυχικούς του κόσμοις, τὴν ἐσωτερικὴν χαρὰν ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἀπὸ τὴς πνευματικῆς ἀνατάσεις. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ὁ Ἰσάχαρ, ὁ πέμπτος γυῖος τῆς Λεῖας, ὠνομάσθηκε στὴν Ἁγία Γραφή, Μισθός, δηλαδὴ, Ἄνταμοιβή (Γενεσ. 30, 14-19). Ἀκριβῶς δὲ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ χαρὰ καὶ γλυκύτητα εἶναι μισθός, εἶναι ἀνταμοιβὴ καὶ ἀνταπόδοση.

Αὐτὴ ἡ χαρμωσὴν εἶναι μιὰ πρόγευση τῆς οὐράνιας εὐλογίας ποὺ προδιαγράφει τὴν αἰώνια ἀμοιβὴ γιὰ τὴν ὁποία προορίζεται ἡ ἀφοσιωμένη καὶ δοσμένη στὸν Θεὸ ψυχὴ.

Ἡ Λεῖα μὲ τὴ γέννηση τοῦ Ἰσάχαρ ἀναφώνησε μὲ τὰ λόγια: Ὁ Θεὸς μοῦ ἐχάρισε αὐτὸ τὸ παιδί γιὰ τὸ μισθό μου, ποὺ παραχώρησα τὴν παιδίσκη μου τὴν Ζελφὰ στὸν ἄντρα μου τὸν Ἰακώβ γιὰ τεκνοποίηση. Μετὰ ὠνόμασε τὸ παιδί Ἰσάχαρ, ποὺ θὰ πῆ Μισθός, ὅπως γράφεται στὴν ἱστορία τῆς Γένεσης, στὸν στίχο 18, στὸ τριακοστὸ Κεφάλαιο. Εἶναι λοιπὸν καλὸ καὶ ἐπωφελές, νὰ μεταβάλλουμε καὶ μετατρέπουμε τὴ σάρκα σὲ καρποφόρα, διὰ τῆς ἐγκράτειας, διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπ' τὴς σαρκικὲς καὶ κοσμικὲς ἀπασχολήσεις καὶ ἀπολαύσεις καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῶν ἀγῶνων ἐνάντια στὴς σαρκικὲς ἐπιθέσεις καὶ στὴς πολλὰς καὶ διάφορες δυσκολίες μὲ τὴς ὁποῖες μᾶς φορτᾷ ὁ κόσμος ἐτούτος. Γι' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἔλεος τοῦ Κυρίου, μᾶς χαρίζει ἀνείπωτη χαρὰ καὶ γλυκύτητα μέσα στὸν ἐσωτερικὸν μας κόσμον, ποὺ ἀποτελοῦν ἀληθινὴ πρόγευση τῆς ὕψισης εὐτυχίας καὶ ἀνταμοιβῆς, ποὺ τώρα μὲν δικαιῶνουν τὴ νοσταλγία μας γιὰ τὸν Παράδεισον, ἀλλὰ ποὺ καὶ τελικὰ θὰ γίνουν ἡ πολυπόθητη κληρονομία τῆς Οὐράνιας Βασιλείας.

Ὁ Ἰακώβ εἶπε γιὰ τὸν Ἰσάχαρ, ὅτι, ἐπιθύμησε τὸ καλὸ καὶ ἀναπαύεται μέσα σὲ δύο κλήρους, ὅπως διαβάζουμε στὸ στίχο 14 τοῦ Κεφαλαίου 49 τῆς Γένεσης καὶ ποὺ στο Ἑβραϊκὸ κείμενο γράφεται ὅτι «ὁ Ἰσάχαρ εἶναι ὄνος δυνατὸς ποὺ βρίσκεται καὶ κατοικεῖ ἀνάμεσα σὲ δύο ἀκραιῆς ἐπαύλεις», ὅπως δὲ θὰ τὸ ἐλέγαμε ἐμεῖς γιὰ τὸν Ἰσάχαρ, θὰ ἐννοούσαμε ὅτι ὁ Ἰσάχαρ ἀναστρέφεται ἀνάμεσα σὲ δύο ἀκραιῆς καταστάσεις τῆς ζωῆς. Κι ὁ κάθε ἄνθρωπος, ποὺ σὲ μιὰ τέτοια, ὅπως περιγράφηκε, κατάσταση, ποὺ κατορθώνει καὶ ἀξιῶνεται καὶ μπαίνει στὴν πείρα αὐτῆς τῆς πνευματικῆς καὶ ἄρρητης εὐτυχίας μέσα στὴν νοητὴ ἀτμόσφαιρα τῆς Θεότητος, εἶναι συγχρόνως ὑποχρεωμένος νὰ ὑφίσταται καὶ νὰ καταλαβαίνει τὴν ἀμαρτωλότητα τοῦ φθαρτοῦ καὶ θνητοῦ σαρκίου του, ποὺ τὸν ἀναγκάζει νὰ τὸ φροντίζει, ὅταν πεινάει, ὅταν διψᾷ, ὅταν ἀρρωσταίνει καὶ νὰ τοῦ θεραπεύῃ αὐτὰ ποὺ εἶναι καὶ ποὺ τὰ λέμε ἀδιάβλητα πάθη. Γι' αὐτὸ στὸ Ἑβραϊκὸ κείμενο καθαρότερα παραλληλίζονται τὰ πάρα πάνω, καὶ ὡς πρὸς τὸ σῶμα ποὺ ὀνομάζεται ὄνος δυνατὸς, ἴσως μπορούμε νὰ προσθέσουμε καὶ ὑπομονετικός, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ψυχὴ του, εἶναι ἰκανώτατος γιὰ νὰ καθυποτάξῃ τὰ πάθη του, τὴς ἐπιθυμίες του καὶ τὰ σκιρτήματα τῆς σάρκας, ὄχι μόνον μὲ τὴν ὑπομονὴ ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐγκράτεια καὶ μὲ τὴν ἀκαταμάχητη πειθαρχία, ποὺ ἔχει αὐτὴ ἐπάνω στὴν σαρκικότητα. (Συνεχίζεται)

Λόγος ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τῆς ἀγιότητος τοῦ ἱερέως Νικολάου Πλανᾶ († 1932)*

«Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν».

Ἐνα παράλυτον μετέφερον τέσσαρες εὐσπλαγχνικοὶ ἄνθρωποι —ἐπάνω στὸ κρεβάτι του— διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Σωτῆρα Χριστόν, εἰς κάποιο σπῆτι τῆς Καπερναοῦμ ὅπου ἐκήρυττεν. Ἐκεῖ εἶχε συγκεντρωθῆ ὄχλος πολὺς. Ὑπῆρχε συνωστισμὸς μέχρι καὶ τῆς ἐξωτερικῆς θύρας. Οἱ ἀκροαταὶ ἐδημιούργησαν ἀδιὰχώρητον. Καὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ περάσῃ ὁ παράλυτος, μὲ τὸ φορεῖον καὶ τοὺς συνοδοῦς του.

Ἀπροσπέλαστος λοιπὸν ὁ Χριστὸς διὰ τὸν πονεμένον ἐκεῖνον ἄνθρωπον; Ὁχι. Δὲν ἔπρεπε νὰ χαθῆ

τῆς καρδίας, πρὸς Αὐτὸν— ἐπεδίωκον οἱ περὶ τόν, σήμερον ἐορταζόμενον, ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν, ὀρθόδοξοι ἀσκηταὶ, γνωστοὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὡς «ἡσυχασταί».

Ἦσαν βαθύτατα εὐσεβεῖς χριστιανικαὶ ψυχαί, ποὺ ἐπιζητοῦσαν μίαν ζωσαν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Θεόν. Ἦθελον καὶ αὐτοί, ὅπως ὁ παράλυτος τῆς Καπερναοῦμ, νὰ ἐπιτύχουν ἐπαφὴν καὶ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, νοερὰν βεβαίως. Διὰ τοῦτο ἀπέφευγον τὴν τύρβην καὶ τὴν κυριαρχοῦσαν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. Ἀπερίσπαστοι δὲ ἀπὸ τὰς «μερίμνας τοῦ βίου», καὶ ἀποστασιοποιημένοι ἀπὸ «τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμία φθορᾶς» (Β' Πέτρ. α' 4), κατώρθωνον νὰ δημιουργοῦν διὰ τὸν ἑαυτὸν τῶν ἀτμόσφαιραν ψυχικῆς γαλήνης καὶ ἡσυχίας καὶ ἐπεδίδοντο εἰς ψυχικὴν ἀνάτασιν. Ἔτσι, ἐλαφρωμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ὑλικῶν φροντίδων, καὶ μὲ τὰ πτερὰ τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς ψυχικῆς γαλήνης ἀφ' ἐνός, καὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος ἀφ' ἑτέρου, ἐπετύγχανον νὰ «πετάξουν» εἰς ὑψηλὰς μεταρσιώσεις καὶ νὰ ἔχουν τὴν αἴσθησιν νοερᾶς συναντήσεως καὶ «θέας» τοῦ Θεοῦ.

Παρεξηγήθησαν. Ἐχαρακτηρίσθησαν ἀπόκοσμοι καὶ ἀπροσγείωτοι —ἂν μὴ καὶ φαντασιοκόποι. Καὶ τὸ χειρότερον ἐπολεμήθησαν ἐπὶ μακρόν, μὲ ὑποκίνησιν ἀπὸ τὴν Δύσιν καὶ μὲ πρόσωπα καὶ μεθοδεύσεις παπικῆς προελεύσεως. Καὶ διεβλήθησαν ὅτι εἰσάγουν αἰρετικὰς δοξασίας καὶ πλάνας, ἐφ' ὅσον, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, τὸν «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε» (Ἰω. α' 18).

Τότε ἐχρειάσθησαν τὰ θεολογικὰ φῶτα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, διὰ νὰ τεθοῦν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν τῶν. Τὸ ἰδιαίτερον στοιχεῖον τῆς κινήσεως τῶν «ἡσυχαστῶν» ἦτο τὸ «ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιν» (Πράξ. ιζ' 27). Αὐτὸ δὲν εἶναι οὐτοπία. Εἶναι πολὺ κοντὰ μᾶς ὁ Θεός. «Καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνός ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχει· ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν» (αὐτ. 28). Ἀλλὰ βεβαίως, μετὰξὺ ὄλου τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων, «μακάριοι (εἶναι) οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται». Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν οἱ «ἡσυχασταί» ἐπεδίωκον τὴν καθαροῦ τῆς καρδίας, μὲ τὸν βίον τῆς ἀσκήσεως. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα τοῦ ὀρθοδόξου ἀσκητικοῦ ιδεώδους· ἢ διὰ τῆς καθάρσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ

ἡ μεγάλη δι' αὐτὸν εὐκαιρία καὶ ἐλπίδα. Ἡ πίστις τὸν ὠδήγησε μέχρις ἐκεῖ. Καὶ ἡ ἀγάπη ἐπροθυμοποίησε τέσσαρα ἄτομα νὰ τὸν μεταφέρουν αἶροντες τὸν κρεβάτιον. Καὶ ἰδοὺ, ὀλίγα βήματα τὸν χωρίζουν ἀπὸ Ἐκεῖνον ποὺ ἦτο βέβαιον ὅτι μπορούσε νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Πρέπει νὰ «προσεγγίσῃ» νὰ τὸν πλησιάσῃ ὅπωςδήποτε.

Ὅταν ὑπάρχῃ πίστις θερμὴ, μάλιστα «δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη», ὅπως εἰς τὴν συγκεκριμένην αὐτὴν περίπτωσηιν, θὰ ὑπάρξῃ καὶ λύσις.

Ἀπὸ τὴν στέγην! Εἶναι ἡ μόνη λύσις, σκέπτονται ὁ παράλυτος καὶ οἱ ἄνθρωποι του. Καὶ ἀμέσως τίθεται εἰς ἐνέργειαν τὸ παράτολμον σχέδιον. Μὲ ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν τὸ ἔφερον εἰς πέρας. Καὶ ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ τῶν. Ὁ παράλυτος εὐρίσκειται ἐμπρὸς εἰς τὸν Χριστόν· ἐνώπιος ἐνώπιω. Καὶ Ἐκεῖνος δικαιώνει τὰς ἐλπίδας τῶν. Βραβεύει τὴν πίστιν τοῦ παραλύτου καὶ τὸν κόπον τῆς ἀγάπης τῶν τεσσάρων συμπολιτῶν του. Καὶ τὸν ἐθεράπευσε πλήρως καὶ τελείως —ψυχῇ καὶ σώματι— πρὸς γενικὴν κατάπληξιν καὶ θαυμασμὸν ὄλων τῶν παρισταμένων.

* * *

Τὴν προσέγγισιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν χάριν Του, μὲ ἄλλου εἶδους ἀνάβασιν —ὄχι ἀπὸ τὴν στέγην, ἀλλὰ διὰ πνευματικῶν «ὑψώσεων», τοῦ νοῦ καὶ

* Ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν πανηγυρικὴν θείαν Λειτουργίαν τῆ Β' Κυριακῆ τῶν Νηστειῶν (14.3.93).

προσέγγις πρὸς τὸν Θεόν. Αὐτὴ δὲ ἡ ἐγγυτέρα καὶ οὐσιαστικὴ σχέσις καὶ ἐπαφή (ένωσις) μὲ τὸν Χριστὸν εἶναι ἡ ἐγγύησις τῆς αἰώνιου ζωῆς καὶ σωτηρίας. Καὶ εἶναι δυνατὴ μόνον ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, «ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ» (Ἐφεσ. α' 23). Τὰ δὲ μυστήρια καὶ ἡ ὅλη λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας ἀνάγουν τὰς ψυχὰς εἰς μυστικὴν κοινωνίαν καὶ μυστηριακὴν ἔνωσιν μὲ τὸν Χριστὸν — ὡς «σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους» (Α' Κορ. ιβ' 27).

Τὸ στοιχεῖον δὲ ἀκριβῶς τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν «κλειδα» τῆς κατανοήσεως τῶν ἡσυχαστῶν καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ ἡγέτου αὐτῶν ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ὡς ὑπερμάχου τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν καταλυτῶν τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος.

Ἡ ὀρθόδοξος πνευματικότης μεταρσιώνει εἰς τὰ ὕψη τοὺς πιστοὺς. Καὶ ἡ ὀρθόδοξος θεία λατρεία «ἀπεστέγασε τὴν στέγη», διὰ νὰ εἶναι ἀνοικτὰ τὰ δώματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ «οἰκία τοῦ πατρὸς» ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ἐὰν καταλυθῇ αὐτὴ ἡ γέφυρα «ἢ μετάγουσα (νοερῶς) τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», ἀποκλείεται ἡ ἐπαφή μὲ τὸν Χριστὸν καὶ τὰς πηγὰς τῆς Χάριτος αὐτοῦ. Καὶ θὰ ἔμενε κλειστὴ δι' ἡμᾶς ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπρόσιτος ὁ Σωτὴρ καὶ ἡ σωτηρία· θὰ εἴμεθα ὡς ὁ παράλυτος ἔξω τῆς οἰκίας, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ εἰσέλθῃ καὶ νὰ πλησιάσῃ τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς κατέστησε σαφὲς ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, πὸν παραμένει ἀπρόσιτος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἄλλο ἡ ἐνέργεια τῆς θεότητος καὶ συγκεκριμένως ἡ θεία χάρις καὶ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, πὸν ὅποσδήποτε μποροῦν νὰ λάβουν καὶ νὰ ἀπολαύσουν οἱ ἄνθρωποι. Καὶ εἶναι βαθεῖα ἡ ἀνάγκη νὰ μετέχῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς θείας χάριτος. Καὶ δόξα τῷ Θεῷ, ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας τὰ ἅγια μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν «ἀδιάλειπτον προσευχὴν» (Α' Θεσ. ε' 7), διὰ νὰ λαμβάνωμεν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ «καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν». Ἄλλως, θὰ ἐμέναμεν ἔξω τῆς σωτηρίας, ἐὰν θὰ ἦτο ἀπρόσιτος εἰς ἡμᾶς ἡ Θεία Χάρις. Καὶ θὰ ἀπέβαινε «ματαίᾳ ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. ιε' 17), ἐὰν ἐκλονίζετο εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ Ὁρθόδοξία μας καὶ δὲν ἐδικαιώνετο πανηγυρικῶς ὁ πρόμαχος αὐτῆς ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

★ ★ ★

Ἐφέτος, διὰ πρώτην φοράν, μετὰ τοῦ ἁγ. Γρηγο-

ρίου τοῦ Παλαμᾶ συνεορτάζεται καὶ ὁ ἐσχάτως ἀνακηρυχθεὶς νέος ἅγιος τοῦ αἰῶνος μας, σεπτὸς ἱερεὺς Νικόλαος Πλανᾶς. Ἐμφορούμενος καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἐνθεον ζῆλον «τὰ ἄνω ζητεῖ, οὗ ἐστὶν ὁ Χριστὸς ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθημένος· τὰ ἄνω φρονεῖ, μὴ τὰ ἐπὶ γῆς» (Κολ. γ' 1-2).

Ἀπὸ τὴν νεότητά του προσανατολίζεται πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν «ἐξ ὅλης τῆς καρδίας του καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας του» (Λουκ. ι' 27). Καί, ἀπὸ τὸν βαθύν του πόθον τῆς συνεχοῦς λατρευτικῆς καὶ ἁγιαστικῆς ἐνώσεώς του μὲ τὸν Χριστόν, ἀποβαίνει ὁ λειτουργικώτερος τῶν ἱερέων. Ἐπὶ μίαν 50ετίαν λειτουργεῖ σχεδὸν καθημερινῶς. Ἀγιάζεται καὶ ἀγιάζει τοὺς πιστοὺς μὲ τὴν Θ. Εὐχαριστίαν. Ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Κύριον τῆς δόξης. Καὶ ἔχει ἐκδηλον τὴν αἴσθησιν (ὁ ἴδιος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκκλησιαστικόν) ὅτι συλλειτουργεῖ μὲ τὰς Οὐρανίους δυνάμεις. Κατεγράφησαν καὶ μαρτυρίαι παιδιῶν πὸν τὸν ἐβλεπαν νὰ μὴ πατῇ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ νὰ γίνεται μετέωρος καὶ ὑπόπτερος πρὸς τὸν οὐρανόν ἐν ὥρᾳ τῆς Θ. Λειτουργίας.

Παροιμιώδης ἐξ ἄλλου κατέστη ἡ ἄκρα ταπεινότης καὶ ἡ λιτότης τοῦ βίου του, καθὼς καὶ αἱ συνεχεῖς ἐλεημοσύναι του καὶ ἡ φιλόπρωτος συμπαράστασις του πρὸς τοὺς πάσχοντας. Καὶ αἱ κατανυκτικαὶ ἀγρυπνίαι του — μὲ ψάλτας τοὺς ἀοιδίμους Παπαδιαμάντην καὶ Μωραϊτίδην — εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Ἐλισσαίου (στὸ Μοναστηράκι) ἀποτελοῦσαν ψυχικὴν ὄασιν διὰ τοὺς ἐκ περάτων τῶν Ἀθηνῶν προστρέχοντας εὐσεβεῖς.

Θὰ ἐπιτραπῇ νὰ προσθέσω ὅτι τὸν ἐγνώρισα κατὰ τὰ νεανικά μου χρόνια. Καὶ ἐδέχθηκα ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν θεῖαν εὐλογίαν καὶ χάριν. Ὁ Θεὸς μὲ ἤξιωσε πέρσειν, ὡς ἀντιπρόεδρον τῆς Ἱεράς ἡμῶν Συνόδου, νὰ εἰσηγηθῶ τὴν ἀνακήρυξίν του ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ εἶχεν ἀγαθὴν ἐξέλιξιν ἡ εἰσήγησις ἐκείνη, περιβληθεῖσα τὴν ἔγκρισιν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ ἀκολούθως τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῆς διὰ Πράξεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Διὰ τῶν ἀποφάσεων δὲ αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσετέθη εἰς τὸ ἀγιολόγιον — καὶ ἀνακηρύσσεται πανηγυρικῶς σήμερον — ἐντολὴ τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ νεώτερος οὗτος ἅγιος ἱερεὺς Νικόλαος Πλανᾶς, ἐκ τῆς νήσου Νάξου καταγόμενος καὶ διατελέσας ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐφημέριος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἱ. Ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου (τῆς ὁδοῦ Βουλιαγμένης).

— Ταῖς αὐτοῦ πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σώσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ*

«Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰῶνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης»¹.

Διὰ τοῦ χωρίου τούτου ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος μᾶς ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ εἴσοδον τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Σμύρνης
κ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

ἱστορίαν τοῦ κόσμου. Πλοῦτος καὶ δόξα τοῦ μυστηρίου τούτου εἶναι ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κατασφάλις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τὴν ὁποῖαν πανηγυρίζομεν σήμερον.

Ὅμως «ἡ μὲν ὑπόθεσις ἀπαιτεῖ ἀξιὸν τι ρηθῆναι τῷ μεγέθει τῆς πανηγύρεως» ἀλλ' ὥστερ τοῦτο ἐπίσταμαι, οὕτω καὶ τῆς ἀσθενείας τῆς ἐμῆς ἐπαισθάνομαι, ὥστε ὅσα μεῖζαν ἢ προθυμία πρὸς ἐγκωμιασμόν, τοσοῦτω μέγας ὁ κίνδυνος», λόγῳ τῶν ἀσθενῶν προσωπικῶν μας ἱκανοτήτων, ὅπως διαπιστώσῃ καὶ ὁ μέγας Βασιλεὺς².

Μακαριώτατε,

Σεβασμώτατοι,

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως,

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι Ὑπουργοί,

Ἐντιμώτατοι Κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν, Δικαστικῶν καὶ λοιπῶν Ἀρχῶν,

Ἀγαπητοί μου Χριστιανοί,

Α'. Τὸ ἐνδότερον εἰς κάθε ἄνθρωπον εἶναι ἡ πρὸς τὰ Ἄνω ροπὴ, εἶναι ἡ ἀναζήτησις τοῦ ἑτέρου μεγάλου Ἐσῷ, τοῦ Θεοῦ, τὸν Ὅποιον διὰ τῆς καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ γνωρίζομεν.

Κορυφαία καὶ συγκλονιστικὴ ἅμα στιγμή τῆς τοιαύτης ἀναζητήσεως καὶ πορείας τοῦ προσώπου εἶναι τὸ βίωμα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

Με γόνυ εὐλαβῆς ἐπιτρέψατέ μου νὰ προσεγγίσω τὴν ἔννοιαν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὰς θεμελιώδεις αὐτῆς ἀρχάς.

Πρωτίστως ἡ Ὀρθοδοξία τηρεῖ ἀπαραιτήτως τὰ

Δόγματα, ἥτοι τὴν πίστιν εἰς τὸν Τριαδικὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς ἀναλλοιώτους καὶ ἀτρέπτους θεῖαν καὶ ἀνθρωπίνην φύσεις τοῦ Θεανθρώπου.

Πάντοτε ὅμως ἀφορμωμένη ἡ Ὀρθοδοξία ἀπὸ τὰς δύο Πηγὰς τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν, εἰς τὰς ὁποίας Πηγὰς ἐναβρύνεται καὶ συγχρόνως βιοῖ αὐτὰς ἐπὶ δύο συναπτὰς χιλιετίαις.

Εἰς τὴν δυσχιλιετῆ ταύτην μαρτυρίαν ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι στερρῶς ἐξωπλισμένη μὲ τὰς αἰδίους ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης, αἵτινες ἀρχαὶ ἀπαρτίζουν καὶ συνιστοῦν τὸ *Συνοδικὸν* ταύτης Σύστημα Διοικήσεως, ἔνθα τὸ μὲν πρόσωπον δὲν ἀπόλυται τὴν ἰδιαιτερότητά του, ἡ δὲ τῶν πλειόνων ψήφος κρατεῖ τῇ ἐπινεύσει καὶ διαφυλάξει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὰ ἀνωτέρω θεμέλια τῆς Ὀρθοδοξίας ἀβιάστως μᾶς ὀδηγοῦν εἰς τὸν ἀποδεικτικὸν συλλογισμόν διὰ τίνα λόγον καθίσταται ἀσφαλῆς ὁ πλοῦς εἰς τὸν κοσμικὸν χρόνον τῆς νοητῆς νηὸς τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ὅσον εἰς τοὺς κλυδωνισμοὺς τῆς Ἱστορίας καὶ τῶν ἀναστατώσεων τῶν λαῶν πάντοτε ἡ Ἐκκλησία ἔσωζε καὶ σώζει τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας σήμερον συγκεφαλαιοῖ τοὺς ἀγῶνας, τὴν μαρτυρίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ βίωμα τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, διὸ καὶ κρίνεται ἀναγκαῖον πρὶν ἢ ἀναφερθῶμεν εἰς τὸ *Συνοδικὸν* τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου νὰ ἐγκύψωμεν δι' ὀλίγων εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀναστηλώσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων.

Ἡ κατὰ τὸ 726 ἐκραγεῖσα καὶ συνταράξασα τὴν Ἐκκλησίαν μέχρι τὸ 843 *Εἰκονομαχία* προσῆλθε ἐκ τῆς συγκρούσεως δύο διαφορετικῶν ἀντιλήψεων, ἥτοι τοῦ ἀφηρημένου καὶ τοῦ προσώπου, καθ' ὅσον τὸ Τριαδικὸν Δόγμα ἐξασφαλίζει τὸ ἱερὸν καὶ ἀδιαφιλονίκητον τοῦ προσώπου, ποῦ ἀντιπαράσσεται εἰς τὸ ἄμορφον καὶ ἀφηρημένον. Ἐπόμενον ἦτο αἱ ἀντιτιθέμενοι δυνάμεις εἰς τὴν ὄντολογίαν τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τῆς ταυτίσεως τοῦ προσώπου μετὰ τῆς ὑποστάσεώς Του, νὰ ἀρνηθοῦν τὴν ἀπεικόνισιν τῆς μορφῆς τοῦ Χριστοῦ, ποῦ εἶναι ἡ πραγματικὴ εἰκὼν τοῦ ἀοράτου Θεοῦ καὶ κατ' ἐπέκτασιν καὶ τὴν ἐξεικόνισιν τῶν Ἀγίων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνταῦθα ὁ ἀγὼν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε μέγας καὶ καιρῖος, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἐξουδετερώσεως τοῦ ἀφηρημένου διεσώθη τὸ πρόσωπον, ἥτοι ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς ἐλευθερίας καὶ τὸ μοναδικὸν κύριον συστατικὸν τῆς κοινωνίας. Σημαντικόν, μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ σημαίνειν, εἶναι τὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου «ἡ γὰρ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαί-

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν Συνοδικὴν θεῖαν Λειτουργίαν (7.3.1993).

1) Κολασ. α' 26-27.

2) Μ. Βασιλείου: Λόγος εἰς τὸν ἄγιον Μάμαντα.

Ὁ Σεβ. Νέας Σμύρνης κ. Ἀγαθάγγελος ὁμιλῶν. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κ. Μητσοτάκης, ὁ πρ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Χρ. Σαρτζετάκης καὶ ὁ ὑπουργὸς Ἐθν. Ἀμύνης κ. Ἰω. Βαρθιτσιώτης.

νει»³. Αὕτη ἡ διδασκαλία τῶν Πατέρων καὶ ἰδίᾳ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ «Περὶ Εἰκόνων»⁴ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστηρίχθη ἡ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ἀναστηλώσασα τὰς Εἰκόνας.

Ἀκόμη νὰ προβληματισθῶμεν, ὅτι ὁ μέγας οὗτος ἀγὼν ὑπὲρ τῶν Εἰκόνων διεξήχθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μόνον μὲ τὰς πνευματικὰς αὐτῆς δυνάμεις καὶ ἔναντι πανισχύρου κοσμικῆς ἐξουσίας. Συνεπῶς αἱ δοθεῖσαι κατὰ καιροὺς ἐρμηνεῖται, ὅτι δῆθεν ἡ Εἰκονομαχικὴ ἔρις ὑπέκρυπτε ἄλλα αἰτία καὶ κυρίως κοινωνικοοικονομικά, ἐλέγχονται ὡς ἀπρόσφοροι.

Τὸ πόσον κεφαλαιώδους σημασίας ἦτο διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἀναστήλωσις τῶν Εἰκόνων καταφαίνεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔσχε τὴν μεγάλην εὐκαιρίαν νὰ ἀντιπαρατεθῆ ταυτοχρόνως κατὰ πάντων τῶν αἰρέσεων καὶ νὰ κρηπιδώσῃ τὴν Ἱερὰν Παράδοσιν.

Οὕτως «οἱ Προφῆται ὡς εἶδον, οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ Διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ἡ Οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν». Ἰδοὺ πῶς συνοπτικῶς πλὴν σαφῶς διὰ τοῦ Συνοδικοῦ τούτου Ὁροῦ περιγράφονται ἐνὸς ἐκάστου ἡ συμβολὴ εἰς τὴν ἐμπέδωσιν καὶ διαφύλαξιν τῆς πίστεως, τε-

λειομένης μόνον διὰ τῆς συμφωνίας τῆς Οἰκουμένης, διὰ τῆς καθολικῆς ἐλευθέρως ἀποδοχῆς.

«Ἡ χάρις ὡς ἔλαμψεν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπολήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστὸς ὡς ἐβράβευσεν».

Ὡσαύτως μὲ ἐκπλήσσοσαν ἐνάργειαν ὁ Συνοδικὸς Ὁρος καθορίζει τὰ μέσα δι' ὧν ἐπετεύχθη καὶ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐμπέδωσις καὶ ἡ διασφάλισις τῆς πίστεως καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ χάρις, ἡ ἀποδειχθεῖσα ἀλήθεια, ἡ ἀπόρριψις τοῦ ψεύδους, ἡ παρρησία τῆς σοφίας καὶ ἐν τέλει ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐπιβράβευσις.

«Οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ τοὺς Αὐτοῦ Ἁγίους ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν ναοῖς, ἐν εἰκονίσμασιν, τὸν μὲν ὡς Θεὸν καὶ Δεσπότην προσκυνοῦντες καὶ σέβοντες, τοὺς δὲ διὰ τὸν κοινὸν Δεσπότην ὡς Αὐτοῦ γνησίους θεράποντας τιμῶντες καὶ τὴν κατὰ σχέσιν προσκύνησιν ἀπονέμοντες. Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε. Ἐπὶ τούτοις τοὺς τῆς εὐσεβείας κήρυκας ἀδελφικῶς τε καὶ πατροποθητικῶς εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς εὐσεβείας, ὑπὲρ ἧς ἠγωνίσαντο, ἀνευφημοῦμεν καὶ λέγομεν».

Διαπιστοῦμεν λοιπόν, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω ὁ Συνοδικὸς Ὁρος τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου προσδιορίζει τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα ἀφ' ἐνός καὶ ἀφ' ἑτέρου

3) Μ. Βασιλείου, Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, 18, 45. Migne P.G. 32, 149.

4) Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Περὶ Εἰκόνων, Migne P.G. 94, 1345.

καθορίζει τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ τὸ βιώνωμεν ἀπαρεγκλίτως, ἀφοῦ «αὕτη εἶναι ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων» καὶ «αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξεν».

Οὕτω τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλει καὶ σήμερον καὶ πάντοτε, καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, νὰ ἐορτάζη τὴν ἐορτὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, τηροῦν ἀπαρασαλεύτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀναλλοιώτως ὅσα οἱ ἅγιοι Πατέρες διὰ τοῦ Συνοδικοῦ διακελεύονται.

Β'. Ἡ μαρτυρία τῶν καιρῶν μας μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἀτενίσωμεν μὲ βλέμμα ἐταστικόν, ἀλλὰ καὶ νηφάλιον, τὰ ἱστορικῶς τεκταινόμενα σήμερον.

Φθίνοντος τοῦ εἰκοστοῦ καὶ εἰς τὰς παρυφὰς τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰῶνος παριστάμεθα μάρτυρες μιᾶς παγκοσμίου τραγωδίας.

Αἱ ἐπικρατήσασαι καὶ καταρρεύσασαι ὀλοκληρωτικαὶ ἰδεολογίαι, ὁ λεγόμενος θρίαμβος τῆς τεχνοκρατίας, ἡ καταπλήσσοις ὕλικῆ ἰσχύς, ἡ ἀναπτύχθεισα καὶ ἐν τέλει κατὰ τοῦ ἀνθρώπου στραφεῖσα διὰ τῶν πυρηνικῶν ὄπλων καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ περιβάλλοντος ἐπιστήμη, ἀποτελοῦν τὰς κυριώδεις αἰτίαι τῆς μεγάλης κρίσεως, τὴν ὁποῖαν διέρχεται σήμερον ὁ ἄνθρωπος, κρίσεως πνευματικῆς, ἠθικῆς, οικονομικῆς, πολιτικῆς καὶ οἰκολογικῆς, δηλαδὴ κρισεὶς δυναμίας νὰ ἀφανίσουν τὸν ἄνθρωπον.

Ἐνταῦθα παρακαλῶ νὰ ἀφήσωμεν οἰανδήποτε προκατάληψιν καὶ νὰ προβληματισθῶμεν διὰ τίνα λόγον ὁ ἄνθρωπος τῆς προόδου, τῆς ἐπιστήμης, τῆς κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς ἀνάδοι, ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔμφορτος παιδείας καὶ θύραθεν γνώσεως πραγματοποιεῖ δύο καταστρεπτικὸς παγκοσμίους πολέμους, ἐπιβάλλει ὀλοκληρωτικὰ καθεστώτα, δουλείας καὶ πτωχείας εἰς τὰ δύο τρίτα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ἐγγίζει τὴν πυρηνικὴν καταστροφὴν καὶ ἀπειλεῖ καὶ ἴσως κατὰ τρόπον μὴ ἀναστρέψιμον αὐτὸν τοῦτον τὸν πλανήτην μας.

Καὶ ἐνῶ ἔχομεν φθάσει εἰς κρίσιμον καμπήν, ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον ὀπισθοδρομεῖ καὶ πάλιν εἰς σφαγὰς καὶ λεηλασίας καὶ παρίσταται ὡς νὰ μὴ ἐδιδάχθη οὐδὲν ἐκ τῆς Ἱστορίας.

Πρέπει λοιπόν, ὅταν ἐξετάσωμεν αὐτὴν τὴν ἐφιαλτικὴν κατάστασιν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, νὰ τὴν ἀντιμετωπίσωμεν μὲ τὴν ἐνδεδειγμένην ὑπαρξιακὴν ἀγωνίαν, δηλαδὴ τὴν ἀγωνίαν, ἡ ὁποία ἐγγίζει τὰ ἔσχατα, ἀλλὰ δὲν ἀπολείπεται τῆς ἐλπίδος τῆς σωτηρίας. Καὶ αὕτη ἡ ὑπαρξιακὴ ἀγωνία ὡς συμπεριφορὰ εἶναι ἡ ὀρθόδοξος καὶ μόνον συμπεριφορὰ καὶ πνευματικότης. Τοῦτο προκύπτει εὐθέως ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐξετάσεως τῆς σημερινῆς πραγματικότητος τῆς κοινωνίας, ἀφοῦ παρατηροῦμεν ἀμέσως, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία καὶ μόνον ἐστερεῖτο καὶ στερεῖται ἰσχύος κοσμικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀποφεύγει ἀκόμη καὶ ἔμμεσον παρεμβολὴν τῆς εἰς χώρους ἄλλοτρίους. Καὶ ἀπὸ τὴν κατάρρευσιν τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων τὸ μό-

νον, ὅπερ διεσώθη καὶ παραμένει σημεῖον ἀναφορᾶς εἰς τὸν πιστὸν εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ἡ πνευματικότητά της. Δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἐπλήγη ἐπὶ μιᾶν ὀλόκληρον ἐβδομηκονταετίαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν ἀξιοπρέπειάν του, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν σωματικὴν του ἀκεραιότητα, ἐξ αἰτίας τῆς Ὁρθοδοξίας διεσώθη καὶ δύναται καὶ πάλιν, ἐγκαταλείπων πᾶσαν μνησικακίαν νὰ πορευθῆ, καὶ διὰ τὸν τρόπον πνευματικόν, ὡς ἐλεύθερος ἄνθρωπος καὶ δημιουργός. Καὶ ἐνταῦθα μᾶς φωτίζει τὸ Παύλειον «ἡ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται»⁵.

Γ'. Προηγουμένως ἀνεφέρομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ καθόλου κόσμος εὐρίσκονται εἰς ἱστορικὴν καμπήν, καθ' ὅσον ἡ μὲν τεχνικὴ προόδός του καὶ ἡ μέχρι τοῦδε πικρὰ πείρα τὸν ἔχει ὀδηγήσει εἰς ἀδιέξοδον, ἡ δὲ θύραθεν σοφία καὶ γνώσις παρίστανται ἀδύνατοι καὶ ἀνεπαρκεῖς νὰ τὸν ἐξοπλίσουν ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρισιμότητος τῶν συγχρόνων καιρῶν.

Ἐὰν ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἀφεθῆ, ὡς ἀναφέρει μέγας σύγχρονος ἱστορικός, ὁ Ἄρλοντ Τόϋνμπη, εἰς τὸ ἔργον του «Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ κληρονομίαις των»⁶, εἰς τὸ κάρμα του, δηλαδὴ τὸ πεπρωμένον του, τὸ ὁποῖον εἶναι «ἡ ἐπίδρασις πού εἶχε ἀπὸ κεκτημένη ταχύτητα ἡ πράξις τοῦ παρελθόντος πάνω στὴν πράξις τοῦ παρόντος» καὶ ὅτι «τὸ σύνολον τοῦ παρελθόντος εἶναι πάντα ἐν ζωῇ καὶ λειτουργία μέσα στὸ παρόν, ἀκόμη καὶ ἂν ἐμεῖς σήμερον δὲν τὸ ἐνθυμούμεθα», τότε ἀβιάστως συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ ἀπελπίσια καὶ ἡ μὴ δυνατότης ἀποφυγῆς τοῦ ἀδιεξοδῶν εἶναι δεδομένα.

Ὅμως, κατὰ τὸν διάσημον ῥώσον ὀρθόδοξον θεολόγον καὶ φιλόσοφον Παῦλον Εὐδοκίμωφ «τὸ γινώσκω εἶναι φυσικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅμως τὸ ὑπάρχειν ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν» εἶναι τὸ πρωτεῖον τοῦ ὑπάρχοντος ὄντος ἀπέναντι στὴν γνώσιν⁷ καὶ ὅπως τονίζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος «μέγα τὸ περὶ Θεοῦ λαλεῖν, ἀλλὰ μείζον τῷ ἑαυτῷ καθαίρειν Θεῶν»⁸, δηλαδὴ, ὅπως καὶ ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος ἐπεσήμανε, «δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν, παρὰ νὰ ζῶμεν μέσα εἰς Αὐτόν».

Ἐνταῦθα μᾶς ὑποδεικνύεται ὅτι ἡ μόνη ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδον τοῦ συγχρόνου κόσμου εἶναι ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, διότι μόνον ἡ Ὁρθοδοξία διὰ τῶν δογμάτων της μᾶς ἀποκαθαίρει ἐν Θεῶ καὶ ἐγκαινίζει τὸν νέον ἄνθρωπον, ὅστις καθίσταται ἐλεύθερος, ἀπληλαγμένος ταυτοχρόνως

5) Β' Κοριν. ιβ' 9.

6) Ἄρλοντ Τόϋνμπη, Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ κληρονομίαις των, σελ. 16, Ἀθήναι 1992.

7) Παῦλου Εὐδοκίμωφ, Ἡ Ὁρθοδοξία, σελ. 32, Ἑλλην. Ἐκδοσις, Θεσσαλονίκη 1972.

8) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος ΛΒ' 12, Migne P.G. 36, 188C.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ*

Τὸ συγγραφικὸ τοῦ ἔργο

Κατὰ τὴν μακρὰν ἱερατικὴν σταδιοδρομίαν τοῦ ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Νικόδημος, παραλλήλως πρὸς τὰ ἄλλα ποιμαντικὰ καθήκοντά του, δὲν ἔπαυσε νὰ ἐργάζεται δημιουργικῶς καὶ κατ' ἐπιστήμην, ἔχει δὲ νὰ παρουσιάσῃ σοβαρὸ συγγραφικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖον διακρίνει ἐπιστημονικὸ καὶ διδακτικὸ ἦθος, δύναμις σκέψεως, ἐμβριθεία, ἀκρίβεια καὶ σαφήνεια τοῦ λόγου, μεσότητά ἐννοιῶν, ὀρθὴ κρίσις. Ὡς συγγραφεὺς γνωρίζει νὰ ἰχνεύῃ τὸ κύριον καὶ πρωτεύον τοῦ θέματος, νὰ ἀποφεύγῃ δὲ περιττὰ καὶ πλατειάζουσες διατυπώσεις. Παντοῦ ἐπιζητεῖ τὴν πρωτοτυπία καὶ τὴν ἀλήθεια, τὴν ὁποῖαν μετὰ παρησίας διακηρύττει, ὅσονδήποτε καὶ ἂν αὕτη ἀπαρέσκη ἢ καὶ ἂν πρόκειται νὰ τασάξῃ κρατούσας ἀντιθέτους ἀντιλήψεις.

Ἐλλείπει χρόνου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δώσωμε περιγραφικὴ ἀνάλυσι τῶν ἔργων, μελετῶν, ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων, ἀρθρῶν, εἰσηγήσεων, ὁμιλιῶν καὶ ἄλλων δημοσιευμάτων τοῦ Μητροπολίτου. Περιοριζόμεθα σὸ νὰ μνημονεύσουμε ἀπλῶς τὰ ἐκδοθέντα ἔργα του, κατανεμημένα στοὺς ἐπὶ μέρους τομεῖς, τοὺς ὁποῖους καλύπτει ἢ μέχρι σήμερα συγγραφικὴ του δραστηριότης, γιὰ νὰ σχηματίσῃ ὁ ἀκροατὴς γενικὴν ἀντίληψιν περὶ τῆς συγγραφικῆς ἰκανότητος καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ὀλκῆς τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν Νικόδημου.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 162 τοῦ ὑπ' ἀρ. 5 τεύχους.

α) Ὑμνογραφικὸς καὶ Ἁγιολογικὸς τομέας:

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν, λόγω τῆς σπανίας ἑλληνομαθείας ποὺ τὸν διακρίνει, ἀποδίδει ἰδιαίτερη σημασία σὸ κάλλος καὶ τὸ αἰσθητικὸ βάρος ποὺ ἔχει ὁ καθαρεύων ἑλληνικὸς λόγος. Ἐπὶ πλεόν τὸ ὑψηλὸ ἐπίπεδο τῆς γλωσσικῆς του παιδείας, ἢ ἰκανότης του νὰ χρησιμοποιῇ τὸν ρητορικὸν καὶ ποιητικὸν πλούτον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἢ πληρότης τῆς θεολογικῆς καὶ ἀγιογραφικῆς του καταρτίσεως, ἢ μουσικὴ του παιδεία καὶ ἢ πηγαία ποιητικὴ ἔμπνευσις του, τοῦ ἔδωσαν τὴν δυνατότητα νὰ παρουσιάσῃ ἄρτια ἐκκλησιαστικὰ ὑμνογραφήματα ἀπὸ ἀπόψεως μορφῆς καὶ πληρότητος διανοημάτων καὶ νὰ ἐμπλουτίσῃ δι' αὐτῶν τὸν ἀκένωτον ὑμνογραφικὸν θησαυρὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὰ ὑμνολογικὰ καὶ ἀγιολογικὰ ἔργα του, ποὺ ἔχουν ἐκδοθῆ μέχρι σήμερα, εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἱερομάγυρος Λεωνίδου, ἐπισκόπου Ἀθηνῶν» (με ἀγιολογικὰς σημειώσεις), Ἀθῆναι 1965. Στὴν Ἀκολουθία αὕτη ἐρευνᾶται καὶ τὸ ζήτημα τῶν φερομένων δύο ὁμωνύμων ἁγίων.

2) «Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ὁ ἐκ Νάξου... καὶ ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας» (με πληρῆ ἀσματικὴν Ἀκολουθίαν), Ἀθῆναι 1960.

3) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ εἰς Πάτρας ἐπαναφορᾷ τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου Ἀποστό-

τῶν κακοδοξίων τοῦ ἀμαρτωλοῦ παρελθόντος, δῆλον ὅτι μόνον διὰ τῆς Ὁρθοδοξίας φθάνομεν καὶ κατορθώνομεν τὸ ἀληθῶς ὑπάρχειν.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ ὁμιλῶμεν διὰ μίαν Θεολογίαν τῆς Ἱστορίας, δῆλα δὴ ἐπέστη ὁ χρόνος διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, ὅτι ἐνῶ τὸ γινώσκειν ἀνήκει εἰς τὴν φύσιν του, ὅμως ἀκόμη καὶ ἡ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας τυγχάνει ἀνεπαρκῆς δι' αὐτὸν γνώσις καὶ μόνον ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἱστορίαν, προσφέρει τὴν δυνατότητα εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ κατανοήσῃ, ὅτι τὸ ὑπάρχειν ἀνήκει μόνον εἰς τὸν Θεόν.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι,
Κύριε Πρωθυπουργέ,
Κύριε Πρόεδρε,
Ἀγαπητοί μου,

Ὅσον καὶ ἂν αἰφνιδιάζει ὁ ὅρος Θεολογία τῆς

Ἱστορίας ἢ δισχιστιῆς μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας ὁμοῦ μετὰ τοῦ βιώματος τῶν ὀρθοδόξων λαῶν συνιστοῦν καὶ ἐρμηνεύουν τὴν ἔννοιαν τοῦ ὄρου αὐτοῦ καὶ μᾶς ἐπιτάσσουν νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ γεγονός τῆς ὑπάρξεως, εἴηλα δὴ εἰς ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν.

Ἡ δισχιστιῆς μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας με πνευματικὰ καὶ μόνον μέσα ὠδήγησε τοὺς λαοὺς νὰ κατακτήσουν τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν των με προέχον παράδειγμα καὶ μέσον τὴν ἐνότητα περὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς, τὸ δὲ Συνδικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας Σύστημα Διοικήσεως ἐξησφάλισε εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους λαοὺς τὴν ἰδιαίτερότητα τῆς φυσιογνωμίας των, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐν ἰσότητι πορείαν των ἐν Χριστῷ.

Ὅθεν ἡ ἐορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἐορτὴ καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν, ἐορτὴ ὅλου τοῦ κόσμου, εἶναι «τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον, ὃπερ ἐφανερώθη τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν υμῖν».

λου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου», Ἀθήναι 1964. Ἡ Ἀκολουθία αὐτὴ ἐψάλη γιὰ πρώτη φορά κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐπιαναφοράς τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου στὴν Πάτρα τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1964. Ἡ εἰδικὴ εὐχὴ ποὺ συνοδεύει τὴν Ἀκολουθίαν ἀπαγγέλλεται στὶς ἐπίσημες δοξολογίες τῶν ἐορτῶν τοῦ πολιούχου τῶν Πατρῶν μέχρι σήμερα.

4) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τῆς Ἁγίας Ἰσαποστόλου Φοίβης τῆς Διακόνου». Ἀθήναι 1964.

5) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ ἐπιανακομιδῇ τοῦ σεπτοῦ σκηνώματος τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ ἡγιασμένου». Ἀθήναι 1965.

6) «Ἀγιολογικαὶ σελίδες Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν». Ἀθήναι 1965.

7) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ἐπὶ τῇ εἰς Κρήτην ἐπιανακομιδῇ τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου». Ἀθήναι 1965.

8) Ἐγκώμια εἰς τὸν Ὁσιον Πατάμιον». Ἀθήναι 1968.

9) «Οἱ Ὅσιοι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ». Ἀθήναι 1971.

10) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία ὑπὲρ προστασίας τοῦ περιβάλλοντος». Εὐνόητον ὅτι ἡ πρωτότυπος αὐτὴ Ἀκολουθία καλύπτει βασικὴ λειτουργικὴ ἀνάγκη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ καθορίσῃ, ἀπὸ τριετίας, τὴν 1ην Σεπτεμβρίου ὡς «Ἡμέραν τοῦ Περιβάλλοντος». Ὅπως ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς, μετὰ τὴν «Ἀκολουθία» ὑπὲρ προστασίας τοῦ περιβάλλοντος οἱ πιστοὶ ἔχουν πλέον τὴν δυνατότητα νὰ ἀναπέμπουν «δεήσεις καὶ ἰκεσίας πρὸς τὸν Κτίστην τῶν ὄλων, εὐχαριστηρίους μὲν διὰ τὸ μέγα δῶρον τῆς δημιουργίας, ἰκετηρίους δὲ διὰ τὴν προστασίαν καὶ σωτηρίαν αὐτῆς ἀπὸ παντὸς κακοῦ».

11) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου Πλανᾶ τοῦ ἐκ τῆς νήσου Νάξου», ἡ ὁποία ἐγράφη κατὰ προτροπὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «πρὸς χρῆσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς», μετὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ μακαριστοῦ τούτου ἱερέως, ὕστερα ἀπὸ σχετικὴ εἰσήγησιν τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν, ὡς νέου ἁγίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

12) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία» τοῦ προσφάτως ἀναγνωρισθέντος ὡς Ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας ἔθνομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, καὶ τῶν «σὺν αὐτῷ» μαρτυρικῶς τελειωθέντων κληρικῶν. Καὶ περὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Χρυσοστόμου Σμύρνης ὡς ἱερομάρτυρος καὶ ἔθνομάρτυρος πάλιν ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν ὑπῆρξεν ὁ ἔνθερμος εἰσηγητὴς πρὸς τὴν Δ. Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καί

13) «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία» ὑπὲρ τῶν σφαγιασθέντων πατέρων τῆς Ἱ. Μονῆς Παντοκράτορος Νταοῦ Πεντέλης, ἐσχάτως καὶ αὐτῶν ἀναγνωρι-

σθέντων ὡς Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Μὲ τις παραπάνω ἀσματικὴς Ἀκολουθίες ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος ἀναδεικνύεται ταλαντούχος ὑμνογράφος καὶ ἐκ τῶν πολυγραφοτέρων ἐπισκόπων ὑμνογράφων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Διὰ τῶν Ἀκολουθιῶν αὐτῶν προσθέτει νέο, ζωογόνον αἶμα στὴν ἐκκλησιαστικὴν μας λατρεία ἐνῶ ἀποδεικνύει ἅπαξ ἔτι, ὅτι στὸ χῶρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἐσίγησεν ἡ λύρα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως καὶ ὁ συνεχὴς ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἐορτολογίου μὲ νέες ἐορτὲς καὶ ἀντίστοιχες ἀσματικὴς Ἀκολουθίες.

β) Κηρυγματικὸς - συγγραφικὸς τομέας:

Τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου ἀποτελεῖ διὰ τὸν Μητροπολίτη Νικόδημον μίαν ἀβίαστην ἐκδήλωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ του περιεχομένου, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐπίδοσίς του στὸν τομέα τούτων ἀπερρόφησε τὸ μείζον μέρος τῶν συγγραφικῶν ἐπιδόσεών του. Διαθέτων ὅλα τὰ προσόντα τοῦ φυσικοῦ, τοῦ ἐμπνευσμένου ἐκκλησιαστικοῦ ρήτορος συνέγραψε περιοπούδαστα ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀπαραμίλλα ὑποδείγματα ὕφους καὶ τεχνικῆς τελειότητος, ἄριστα δείγματα κηρυκτικῆς ἰκανότητος καὶ λογοτεχνικοῦ ταλάντου. Ἡ τελειότης τῶν γραπτῶν αὐτῶν κηρυγμάτων δὲν ὀφείλεται μόνον στὸ ἔμφυτον ταλάντον του, ἀλλ' ὀπωδότητε εἶναι καρπὸς μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου μελέτης ὄχι μόνον τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κανόνων τῆς τεχνικῆς τοῦ κηρύγματος, ἀλλὰ καὶ τῆς συστηματικῆς σπουδῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ γραπτὸς κηρυγματικὸς λόγος του εἶναι περιτρεχός, ὑποτεταγμένος, ὅσον ἀρμόζει εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου, εἰς τοὺς ρητορικοὺς καὶ γλωσσικοὺς κανόνες, ἀποσκοπεῖ δὲ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν εἰς Χριστὸν οἰκοδομὴν τῶν ἀναγνωστῶν του.

Ἡ μέχρι σήμερον ἐπίδοσίς του στὸν συγγραφικὸν κηρυγματικὸν τομέα ἀπέδωσε, πέρα τῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ συνεχῶς δημοσιευομένων ὑποδειγματικῶν ὁμιλιῶν του καὶ τὰ ἀκόλουθα, αὐτοτελῶς ἐκδοθέντα, ἔργα:

α) «Ἡ Θεία Λειτουργία» (Ἑρμηνευτικαὶ ὁμιλίαι). Ἀθήναι 1960.

β) «Πρὸς ἐκκλησιαζομένους» (Κηρύγματα λειτουργικῆς διαφωτίσεως) Ἀθήναι 1961 (ἐξηνητημένον).

γ) «Ἐόρτια Μηνύματα» (Κηρύγματα ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς) Ἀθήναι 1964. Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφορήθη μέχρι τοῦδε εἰς 4 ἐκδόσεις ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

δ) «Ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν Ποντίου Πιλάτου», Θεσσαλονίκη 1967 (διάλεξις).

ε) Τέσσαρα τομίδια ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡμερολόγιον Κηρύγματος» (1973, 1974, 1978, 1979), ἐν εἴδει ἐτησίου προγραμματισμοῦ τοῦ θείου κηρύγματος, μετ' ἀναλυτικῶν ὑποδειγματικῶν διαγραμμαμάτων ὁμιλιῶν ἀπ' ἄμβωνος.

στ) «Σῶμα Χριστοῦ», Ἀθήναι 1971 (ὁμιλία εἰς Διορθόδοξον ἐν Ἀθήναις Πατριαρχικὴν Θ. Λειτουργίαν, 2-5-1971).

ζ) «Λόγος εἰς τὸν Μέγαν Φῶτιον», Ἀθήναι 1978.

η) «Θεομητορικὰ Μηνύματα» εἰς δύο τόμους. Α' 1985, Β' 1989. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἔτυχεν ἐξαιρετικῆς ὑποδοχῆς καὶ εὐμενεστάτης κριτικῆς.

θ) Ἐσχάτως – τέλος – ἐκυκλοφορήθη τὸ ἔργον τοῦ «Μηνύματα Τριωδίου» ποῦ εἶναι ἰδιαίτερος χαρακτηριστικὸς γιὰ τὴν πρωτοτυπίαν του.

γ) **Ποιμαντικὸ – κοινωνικὸ καὶ ἱστορικὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ Μητροπολίτου:**

Ἀλλὰ καὶ στὸν τομέα αὐτὸν ἀφιέρωσεν ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν πρωτότυπες ἐργασίες στίς ὁποῖες διαπραγματεύεται κρίσιμα ἢ ἀμφιλεγόμενα κοινωνικὰ ζητήματα, ἐκ τῶν ὁποίων μερικὰ ἀψηχόλησαν καὶ τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Συγκεκριμένως ἐδημοσίευσεν:

α) «Ζητήματα Ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας», Ἀθήναι 1968.

β) «Ἡ διακονία τῆς Ἱεράς Ἐξομολογήσεως καὶ αἱ Δέκα Ἐντολαί», Ἀθήναι 1970. (Μαθήματα διδασκόμενα εἰς τὸ Φροντιστήριον «Πνευματικῶν» ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης).

γ) «Βραχέα ἱστορικὰ σημειώματα περὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἑλλάδος», Ἀθήναι 1970.

δ) «Ἀγῶνες ἐθναρχούσης Ἐκκλησίας», Ἀθήναι 1971.

ε) «Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν Μουσικὴ ἀπὸ τῆς σκοπιάς τῆς Ἱεραρχίας», Ἀθήναι 1973.

στ) «Εἶναι κατεστημένον αἱ χριστιανικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀξίαι,» (Διάλογος πρὸς τοὺς νέους) Πάτραι 1971.

ζ) «Ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τοῦ λεγομένου Αὐτομάτου Διαζυγίου», Ἀθήναι 1975.

η) «Φιλολογικὸν μνημόσυνον Παναγ. Τρεμπέλα» (διαφώτισις ἐπιμάρχων σημείων τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου του), Ἀθήναι 1978.

θ) «Ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἀποποινικοποιήσεως τῆς μοιχείας», Ἀθήναι 1982.

ι) «Ἐκκλησία Κρατικὴ καὶ Ἐθνικὴ», «Πελοποννησιακά», Ἀθήναι 1986, σ. 27 κ.έ. («Φίλιον Δώρημα» πρὸς τὸν Τάσον Γριτσόπουλον).

ια) «Ἐκκλησία καὶ Ἔθνος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ», Ἀθήναι 1983.

ιβ) «Ἡ ἀριφανὴς μετάφρασις τῆς Καινῆς Δια-

θήκης (ὑπὸ ἐξ καθηγητῶν) καὶ ἡ Ἐκκλησία», Ἀθήναι 1986.

ιγ) «Ἐξωσωματικὴ γονιμοποίησης καὶ τὰ λεγόμενα “παιδιά τοῦ Σωλήνος”», Ἀθήναι 1992. Πρόκειται γιὰ μιὰ περισπούδαστη εἰσήγησίν του πρὸς τὴν Δ. Ἱ. Σύνοδο, στὴν ὁποίαν τονίζεται ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας στὰ ζητήματα τῆς Γενετικῆς.

Τέλος γιὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ ἡ εἰκόνα τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν ἀναφέρονται τὶς πρωτότυπες μελέτες – ἀνακοινώσεις στὰ κατὰ καιροὺς Διεθνή ἢ Τοπικὰ συνέδρια τῆς Ἐταιρείας Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρῶν Νικόδημος ἀποτελεῖ ἐπίλεκτο μέλος:

α) Χρονικὸν τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ Σταυροῦ τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Πάτρας», Ἀθήναι 1980 (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν ἐν Πάτρας, 25 Μαΐου – 1 Ἰουνίου 1980).

β) «Ὁ Σταυρὸς τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου» (ἀνακοίνωσις εἰς τὸ Β' Διεθνὲς Συνέδριον Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν). Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου, τ. Α', ἐν Ἀθήναις 1981-82, σσ. 99-111.

γ) «Πέτρος ὁ Πελοποννήσιος, αὐθεντικὸς μάρτυς τῆς γνησιότητος τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς Παραδόσεως» (ἀνακοίνωσις εἰς Γ' Διεθνὲς Συνέδριον Πελοπον. Σπουδῶν. Καλαμάτα 8-15 Σεπτεμβρίου 1985). Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου, τ. Α', Ἀθήναι 1987-88, σσ. 133-147.

δ) «Ἡ Ἐπισκοπὴ καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ὡλένης Σισώης». Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ συστήματος τοῦ «Γεροντισμοῦ» καὶ τῆς «Ἐνδημούσης Συνόδου» (ἀνακοίνωσις εἰς Β' Τοπικὸν Συνέδριον Ἡλιακῶν Σπουδῶν. Ἀμαλίας 13-15 Νοεμβρίου 1987). Πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου, Ἀθήναι 1989, σσ. 193-203.

ε) «Μία ἄλλη πλευρὰ τῆς μορφῆς τοῦ Π. Π. Γερμανοῦ» (ἀνακοίνωσις εἰς Β' Τοπικὸν Συνέδριον Ἀρκαδικῶν Σπουδῶν. Τεγέα – Τρίπολις 11-14 Νοεμβρίου 1988). Τοποθέτησις τῶν κληρικῶν ἐθνικῶν ἀγωνιστῶν ἐνώπιον τῆς ἱερατικῆς αὐτῶν συνειδήσεως.

στ) «Ἡ ψυχολογία τοῦ Γρηγορίου Παπαφλέσσα» (ἀνακοίνωσις στὸ Γ' τοπικὸ Συνέδριον Μεσσηνιακῶν Σπουδῶν). Φιλιατρὰ – Γαργαλιάνου 24-26 Νοεμβρίου 1989).

ζ) «Ἡ διακίνησις καὶ τὸ δρομολόγιον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀπὸ Κορίνθου» (ἀνακοίνωσις ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τοῦ Δ' Διεθνoῦς Συνεδρίου Πελοπον. Σπουδῶν. Κόρινθος 9-16 Σεπτεμβρίου 1990).

Προσπάθησα, μὲ πάσαν δυνατὴν συντομίαν, νὰ

παρουσιάσω τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐκ τῶν τιμωμένων σήμερα στὴν αἴθουσα αὐτή, Σεβασμ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου, νὰ περιγράψω τὴν φωτεινὴν πορείαν ποὺ ἔχει διαγράψει μέχρι σήμερα στὸ χάρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰδικώτερα ὡς Ποιμενάρχης τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν. Ἐχῶ τὴν γνώμην ὅτι ὅλα ὅσα ἐξετέθησαν ἤδη σκιαγραφοῦν μερικῶς τὴν ἀδρὰν προσωπικότητά του καὶ ἀποκαλύπτουν ὅτι ὁ Μητροπολίτης μας εἶναι ἐκ τῶν διακεκριμένων καὶ ἐπιφανῶν.

Ἦρεμος καὶ ἱεροπρεπὴς στοὺς τρόπους, μειλίχιος καὶ ἀξιοπρεπὴς, λιτὸς στὴ ζωὴ του, ἀλλὰ καὶ γλυκὺς, πρᾶος, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλητικὸς, εὐγενής, ἀλλὰ καὶ καταδεκτικὸς, ὑπομονητικὸς, ἀλλὰ καὶ διακριτικὸς, χαριεῖς, ἀλλὰ καὶ διδακτικὸς, ἔχει τὸ χάρισμα νὰ δίδῃ, νὰ φωτίζῃ, νὰ εὐφραίνῃ, νὰ διδάσκῃ. Διήνυσε τὴν ὑπερπεντηκονταετὴ ἱερατικὴν του διακονίαν σὲ ὅλες τὶς ἐπάλλξεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ σὲ ὅλα σχεδὸν τὰ λειτουργήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς του διακονίας «**ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ**» (Κολ. 1,9), ἀποβλέπων πάντοτε «**ὡς Θεοῦ οἰκονόμος**» (Τιτ. 1,7) στὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν οἰκοδομὴ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Στις 15 Ἰανουαρίου 1989 συνεπλήρωσε 50ετίαν ἀφ' ὅτου εἰσήλθε στὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ὑψώθη «**ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ καὶ ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων**». Τὸ γεγονός αὐτό, σταθμὸς σημαντικὸς στὴ ζωὴ τοῦ σεπτοῦ Ποιμενάρχου μας, ἐθεωρήθη ἄξιον πάσης τιμῆς, προβολῆς καὶ ἑορτασμοῦ ὑπὸ πλείστον φορέων τῆς πόλεως, ἐκπροσωποῦντων τὸ εὐρύτερο χριστιανικὸ πλήρωμα τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Πατρῶν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων λαμπρῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ποὺ προγραμματίστηκαν πρὸς τιμὴν του ἀπεφασίσθη ἡ ἔκδοσις ἑορτίου τιμητικοῦ Τόμου, περιλαμβάνοντος πρωτοτύπους μελέτας καὶ μηνύματα διακεκριμένων προσωπικοτήτων, ἀφιερωμένων στὸν ἄγοντα κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τὸ χρυσοῦν ἰωβηλαῖον τῆς ἱερατείας του Μητροπολίτην.

Πράγματι στὶς 22 Νοεμβρίου 1989 καὶ στὰ πλαίσια λαμπρᾶς ἑορταστικῆς ἐκδηλώσεως, παρουσία ἀρχιερέων, τῶν ἀρχῶν τῆς πόλεως, ἐκπροσώπων Συλλόγων καὶ χριστιανικῶν Σωματείων, ἄλλων ἐπισήμων, πολλῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐπίδοσις ὀγκώδους, ἐξ ὀκτακοσίων σελίδων περίπου, καλαισθητοῦ καὶ πολὺ ἐντυπωσιακοῦ Τόμου, διὰ χειρῶν τοῦ προέδρου τῆς Ἐταιρείας Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν κ. Τάσου Γριτσόπουλου. Τὸν Τόμον ἐξέδωσε εἰδική, πρὸς τοῦτο συσταθεῖσα, Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν ἐπιστημονικὴν συμβολὴν διατρεπῶν συγγραφέων, ἀρχιερέων,

πανεπιστημιακῶν διδασκάλων καὶ ἄλλων λογίων, τὸν κάλαμον τῶν ὁποίων ἐκίνησε καὶ ἐνέπνευσε ἡ εἰλικρινὴς ἀγάπη καὶ ὁ βαθὺς σεβασμὸς αὐτῶν πρὸς τὸν Μητροπολίτην, προσέτι δὲ καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῆς πολυπλεύρου προσφορᾶς του στὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἔκδοσις καὶ ἡ τελετικὴ ἐπίδοσις τοῦ Τόμου ὑπῆρξεν ἡ κορύφωσις τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων διὰ τῶν ὁποίων τὸ πλήρωμα τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως Πατρῶν, οἱ φίλοι καὶ οἱ συνεργάτες τοῦ Μητροπολίτου, οἱ ἐγγυὲς καὶ μακρᾶν, ἐτίμησαν τὸν γεραρὸν Ποιμενάρχην γιὰ τὴν ἐγκαρπον καὶ καλλίκαρπον πεντηκονταετηριδία τῆς διακονίας του στὸ ἱερὸ θυσιαστήριον τοῦ Κυρίου.

Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ ἐποχὴ μας ἔχει ἀνάγκη κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι γεμάτοι ἀπὸ ζῆλον, φλόγα, ἐνθουσιασμόν, ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, κληρικῶν οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι ὄντως «**τὸ ἄλας τῆς γῆς**», θὰ εἶναι ὁ λύχνος «**ὁ καιόμενος καὶ φαίνων**» (Ἰωάν. 5,35) στὸ μέσον τοῦ ποιμνίου των. Χρειαζόμεθα σήμερα κληρικούς «**πλήρεις χάριτος καὶ ἀληθείας**», οἱ ὁποῖοι θὰ ἐτοιμάσουν τοὺς χριστιανούς μας, μὲ γνώμονα τὶς θετικὰς καὶ ἀρνητικὰς ἐμπειρίες τοῦ χθὲς καὶ τοῦ σήμερα, πρὸς μίμησιν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν ἀντιστοίχως, θὰ τοὺς ἐτοιμάσουν γιὰ τὸ αὐριο, γιὰ τὴ νέα ἐποχὴ ποὺ ἀνατέλλει μαζί μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ 21ου αἰῶνος καί, κυρίως, γιὰ τὴν μεθαύριον, γιὰ τὴν ἡμέρα ἢ ὁποῖα δὲν ἔχει ἑσπέραν.

Ἄναμφιβόλως πρότυπον κληρικοῦ πρὸς μίμησιν ἀποτελεῖ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικοδήμος. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ μέχρι τοῦδε γόνιμος καὶ καρποφόρος ποιμαντορία του «**μαρτυροῦσα τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῆς ἐπισκοπικῆς του ἀποστολῆς, περιποιεῖται τιμὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ καύχησιν διὰ τὸ χριστοπώνυμον πλήρωμα Αὐτῆς**».

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ, περαίνων τὴν παρουσίαν τοῦ πολὺπλευρου ποιμαντικοῦ ἔργου του, νὰ ὑποβάλω εὐλαβῶς καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς πρὸς τὸν σεπτὸν καὶ γεραρὸν πνευματικὸν μου Πατέρα καὶ Ποιμενάρχην τῆς γενετήρας μου, μαζί μὲ τὶς εὐχὰς τῶν συμμαθητῶν του τοῦ Ε' Ὀκταταξίου Γυμνασίου Ἀθηνῶν καὶ τὴν προσωπικὴν ἐνθερμον εὐχὴν, ὅπως ὁ Κύριος, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Ὁποίου ἀνδειχθῆ μέχρι σήμερα «**πιστὸς οἰκονόμος**» καὶ «**δόκιμος τῷ Θεῷ ἐργάτης ἀνεπαίσχυντος**», τοῦ ἐπιδαμφιλεύῃ ἐπιπεραιτέρω τὴν χάριν Του καὶ τὸν διατηρῇ ἐν μέσῳ τοῦ ποιμνίου του, τῶν φίλων καὶ τῶν συμμαθητῶν του «**σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς Ἀληθείας**» Του.

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ*

9. 'Αγώνας για τήν άλωση τῆς 'Εκκλησίας.

'Αλλά καί ἡ «διορισμένη Σύνοδος» δέν παρέμεινε άδρανής. 'Απηύθυνε γραπτή «'Εκκληση πρὸς ὄλους τοὺς ὀρθόδοξους Βουλγάρους», τὴν ὁποία συνυπέγραψε καί ἡ 'Ενωσις τῶν 'Ιερέων Βουλγαρίας. Ἡ ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ ἔχει σαφῶς ἀντικομμουνιστικὸ χαρακτήρα: Διατηροῦσαν τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ πατριάρχης καί οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς θά

Τοῦ κ. ΔΗΜ. Β. ΓΟΝΗ

'Αναπλ. Καθηγητοῦ Παν/μίου 'Αθηνῶν

προχωροῦσαν στὸ ἀναγεννητικὸ ἔργο τῆς 'Εκκλησίας τὰ τελευταῖα 2 1/2 χρόνια. Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἱεράρχες δέν ἔπραξαν τίποτε, ἐπειδὴ συνέχισαν νὰ διατηροῦν τὸ εἰδύλλιό τους μὲ τοὺς ἄθεους κομμουνιστές. Παρὰ ταῦτα ἀνευρέθησαν ἐκκλησιαστικὲς δυνάμεις, πού ἀποφάσισαν νὰ ἀναλάβουν μὲ στιβαρὰ χέρια τὸ ἱερὸ ἔργο τῆς ἀναγέννησεως. 'Επικεφαλῆς τῆς προσπάθειας αὐτῆς εἶναι ὁ μητροπολίτης Ποιμὴν πού ἔχει τὴν πλήρη συνεργασία καί κατανόηση τῆς 'Ενώσεως τῶν 'Ιερέων Βουλγαρίας, πολλῶν κληρικῶν καί λαϊκῶν. Εἶναι σαφές ὅτι τὸ μήνυμα δέν ἀπευθύνεται πρὸς ὀλόκληρο τὸν βουλγαρικὸ λαό, ἀλλὰ μόνο πρὸς τοὺς ὁπαδοὺς ἐνὸς κόμματος, τῆς 'Ενώσεως Δημοκρατικῶν Δυνάμεων. Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀνωτέρω «'Εκκληση» μοιράστηκε στὸ λαὸ σὲ μορφή «φέιγ βολάν»⁹⁶.

Γιὰ νὰ ἀποκτήσει ὄντοτητα καί ἔναντι τῶν κρατικῶν 'Αρχῶν, ἡ «διορισμένη Σύνοδος» μὲ ἐπιστολὴ τῆς πρὸς τὸ δήμαρχο τῆς Σόφιας καθηγητὴ Aleksandar Jančulev στίς 29.5.1992 ἀνακοίνωσε ὅτι ὅλα τὰ αἰτήματα καί προβλήματα τῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας τῆς Βουλγαρίας θά παρουσιάζονται ἐνώπιον τῶν 'Αρχῶν ἀπὸ τὴν 'Ιερά Σύνοδο μὲ 'Αναπληρωτὴ Πρόεδρο τὸν Νευροκοπίου Ποιμένα καί ἀπὸ τοὺς ἐξουσιοδοτημένους ἀπὸ αὐτὸν ἐπισκόπους Προβάτας 'Αντώνιο καί Μακαριουπόλεως Χριστοφόρο⁹⁷. Πίστευε ὅτι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θά καταδικαζόταν ἡ κανονικὴ Σύνοδος σὲ ἀπομόνωση καί ἀποκλεισμό. Τὸ πατριαρχικὸ ὅμως μέγαρο βρισκόταν ἀκόμη στὰ χέρια τῶν «πατριαρχικῶν».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 131 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους.

96. Βλ. Obrăštenie kām vsīcki pravoslavni Bălgari.

97. Βλέπε ὑπ' ἀριθμ. 770/29.5.1992 ἔγγραφο μὲ σφραγίδα τῆς 'Ιεράς Συνόδου τῆς Βουλγαρικῆς 'Ορθόδοξης 'Εκκλησίας.

Στίς 31 Μαΐου 1992, ἡμέρα Κυριακή, οἱ στασιαστὲς κατέλαβαν καί τὸ πατριαρχικὸ μέγαρο. Μεταξὺ 11.30 - 12.00 π.μ. ὁ θυρωρὸς τοῦ μεγάρου, δευτεροετῆς φοιτητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ντραγκομίρ Γιάνκοβ, ἄκουσε νὰ κτυπᾷ τὸ κουδούνι τῆς κεντρικῆς πόρτας καί ἔσπευσε νὰ ἀνοίξει τὴν πόρτα, νομίζοντας ὅτι εἶναι κάποιος ἀρχιερέας. Μὲ θράσος δύο ἱερεῖς (Kamen Barakov καί Konstantin ἀπὸ τὸ Κνιάζεβο) εἰσῆλθαν στὸ κτήριο, ἐνῶ τοὺς ἀκολούθησαν 5-6 νεαροὶ μὲ πολιτικὰ καί τελευταῖος ὁ Χριστοφόρος Σάμπεβ. 'Απομόνωσαν τὸ θυρωρὸ, πῆραν τὰ κλειδιά ἀπὸ τὴν πόρτα καί κλείδωσαν ἀπὸ μέσα. Ὁ Χριστοφόρος προσπάθησε νὰ πείσει τὸ θυρωρὸ ὅτι ὅλα ἦσαν νόμιμα καί ὅτι εἶχαν τὴν κάλυψη τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέα Tatarčev. Παρὰ ταῦτα δέν ἐπέτρεψαν στὸ θυρωρὸ νὰ τηλεφωνήσει στὴν 'Αστυνομία καί προσπάθησαν νὰ τοῦ δέσουν τὰ χέρια. Τηλεφώνησαν μάλιστα σὲ δικούς τους ἀνθρώπους νὰ ἔλθουν στὸ μέγαρο, φοβούμενοι ἀντεπίθεση ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν «πατριαρχικῶν». Γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὰ ἀναπόφευκτα σχόλια τοῦ θυρωροῦ σὲ βάρος τους, τοῦ πρότειναν νὰ τοῦ κρατήσουν τὴ θέση τοῦ θυρωροῦ, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι θά ἀναγνωρίσει τὴ νέα Σύνοδο. Στὸ μητροπολίτη Γελάσιο πού ἦλθε ἀργότερα ἐπετράπη νὰ πάει στὸ διαμέρισμά του, ἀλλὰ αὐτὸς ἐν συνεχείᾳ ἔσπευσε νὰ ἐγκαταλείψει τὸ μέγαρο. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ «ἀντιπατριαρχικοὶ» ἔγιναν κύριοι τοῦ πατριαρχείου. Καί ὅμως ὁ Χριστοφόρος Σάμπεβ τὸ ἴδιο βράδυ στὸ ραδιόφωνο δήλωνε μὲ περισσὴ ὑποκρισία ὅτι ἡ εἴσοδος στὸ κτήριο τῆς 'Ιεράς Συνόδου «ἔγινε μὲ τὸν εἰρηνικότερο τρόπο, χωρὶς βιαιοπραγίες, χωρὶς ἀνάμειξη τῆς 'Αστυνομίας...». Λέτε καί ἐπέμβαση στὰ ἔσωτερικά τῆς 'Εκκλησίας ἔχουμε, μόνο ὅταν ἀναμειγνύεται ἡ 'Αστυνομία. Προσωπικὰ πιστεύω ὅτι ὁ πιὸ σωστὸς τρόπος καταλήψεως τοῦ μεγάρου θά ἦταν μὲ τὴ βοήθεια τῆς 'Αστυνομίας καί τὴν παρουσία εἰσαγγελέως! 'Αφοῦ ἡ ἀντιπατριαρχικὴ Σύνοδος διορίστηκε ἀπὸ κρατικὰ ὄργανα, τὰ ἴδια τὰ κρατικὰ ὄργανα θά ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὸ θάρρος νὰ τῆς παραδώσουν καί τὸ πατριαρχικὸ μέγαρο! Καί θά τελειώσω μὲ τὴν εὐλογη ἀπορία τοῦ Goran Blagoev, πού περιέγραψε τὸν τρόπο τῆς καταλήψεως τοῦ μεγάρου: «Δέν μπορῶ νὰ καταλάβω, ἂν ὁ μπολσεβικισμός, ἐναντίον τοῦ ὁποίου ἀγωνίζονται οἱ ἱερεῖς αὐτοί, πρέπει νὰ παραμερισθεῖ μὲ μπολσεβικικὲς μεθόδους;»⁹⁸.

98. Βλ. τὴ δακτυλογραφημένη ἐνυπόγραφη περιγραφή τῆς καταλήψεως ἀπὸ τὸν Goran Blagoev μὲ τίτλο «Τὶ ἀκριβῶς συνέβη στίς 31 Μαΐου 1992 στὴν 'Ιερά Σύνοδο;».

Τὴν 1η Ἰουνίου 1992 ἄρχισε ἡ «ἀντιπατριαρχική» Σύνοδος τὶς τακτικές της συνεδρίες. Στὴ συνεδρία αὐτὴ μεταξύ ἄλλων ἔλαβε καὶ κάποιες σημαντικές ἀποφάσεις πού ἔχουν κυρίως πρακτικὸ χαρακτήρα καὶ συνδέονται μὲ τὴν ἐπιστροφὴ μονῶν καὶ ναῶν καὶ μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Μ' ἄλλα λόγια νὰ παρακληθοῦν οἱ κρατικές Ἀρχές νὰ ρυθμίσουν τὸ γρηγορότερο τὰ ἑξῆς:

α) Χωρὶς καθυστέρηση νὰ λήξει ὀριστικὰ ἡ παράδοση τῆς μονῆς τῆς Ρίλας⁹⁹ στὴν Ἐκκλησία. Σημειωτέον ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνηση τὶς παρεμονές τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἀείμνηστου οἰκουμηνικοῦ πατριάρχου Δημητρίου στὴ Βουλγαρία (9-13 Μαΐου 1991) ἀνακοίνωσε τὴν ἐπιστροφὴ τῆς μονῆς αὐτῆς στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ μέχρι σήμερα δὲν ὑλοποίησε ποτὲ τὴν ὑπόσχεσή της. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος ἡ μονὴ εἶχε μετατραπῆ σὲ κρατικὸ μουσεῖο¹⁰⁰.

β) Νὰ ἐπιστραφῶν στὴν Ἐκκλησία ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ Κρύπτη τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέφσκι (πού χρησιμοποιεῖται ὡς κρατικὸ μουσεῖο εἰκόνων¹⁰¹), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ παλιὰ ροτόντα

99. Ἡ μονὴ τῆς Ρίλας εἶναι ἡ μεγαλύτερη μονὴ καὶ τὸ ἀξιολογότερο προσκύνημα τοῦ βουλγαρικοῦ χώρου. Ἡ θεμελίωσή της συνδέεται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Βούλγαρου ἀναχωρητῆ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ρίλας (I' αἰ.). Γιὰ τὴ μονὴ βλ. προχειρῶς G. Tschavrakov, *Bulgarische Klöster. Denkmäler der Geschichte, Kultur und Kunst*, Sofija 1975, σσ. 258-277.

100. Βλ. σχετικά Ἰ. Δημητρώβ, Ἐπιστροφὴ τῆς Μονῆς τῆς Ρίλας, Ἐκκλησία 68 (1991) 443. Πρβλ. καὶ τὸ Διάταγμα ὑπ' ἀριθμ. 75/29.4.1991, τὸ ὁποῖο ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Dimitar Popov καὶ μὲ τὸ ὁποῖο ἀποκαθίσταται ἡ μοναστικὴ τάξη στὴ μονὴ τῆς Ρίλας (ἐφ. *Čarkoven vestnik* 92[1991], τευχ. 19, σ. 2). Στις 30 Ἀπριλίου 1991 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας συγκρότησε πενταμελὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς: Νευροκοπίου Ποιμένα, Βράτζης Καλλίνικο, Φιλιππουπόλεως Ἀρσένιο, πρώην Νέας Ὑόρκης Γελάσιο καὶ Δραγοβιτίας Ἰωάννη, ἡγούμενο τῆς μονῆς τῆς Ρίλας, γιὰ νὰ συνεργασθοῦν μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ τῆς Διεύθυνση ἐπὶ τῶν Ὁρθοσκευμάτων παρὰ τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ καὶ νὰ προβοῦν στὶς δέουσες ἐνέργειες, ὥστε νὰ γίνεῖ τὸ ταχύτερο ἡ παράδοση καὶ παραλαβὴ τῆς Μονῆς.

Ἡ μονὴ τῆς Ρίλας μετατράπηκε σὲ μουσεῖο τὸ ἔτος 1961. Τότε οἱ μοναχοὶ τῆς ἀδελφότητος ἀπομακρύνθηκαν καὶ ζήτησαν ἄσυλο σὲ ἄλλες μονές τοῦ βουλγαρικοῦ χώρου. Οἱ ἔντονος διαμαρτυρίες γιὰ τὴ μουσειοποίηση τοῦ μεγαλύτερου ὀρθόδοξου προσκυνήματος στὴ Βουλγαρία ἀνάγκασαν τὶς κομμουνιστικὲς Ἀρχές νὰ ἐπιτρέψουν σὲ λίγους μοναχοὺς νὰ ἐπιστρέψουν τὸ 1968 στὴ Ρίλα. Οἱ δραστηριότητες ὅμως τῶν ἀδελφῶν τῆς μονῆς περιορίζονταν μέσα στοὺς τοίχους τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς καὶ σὲ μιὰ πτέρυγιά της, τὴν ὁποία χρησιμοποιοῦσαν γιὰ τὴ διαμονή τους. Τὰ ὑπόλοιπα κελιά τῆς μονῆς μετατράπηκαν σὲ ξενώνα, πού τὸν διαχειρίζονταν οἱ κρατικὲς Ἀρχές.

101. Στὰ ὑπόγεια τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου Νέφσκι ὑπάρχει εὐρύχωρη Κρύπτη, ἡ ὁποία ἀπὸ τὰ κρατικὰ ὄργανα μετατράπηκε σὲ μουσεῖο. Σ' αὐτὸ ἐκτίθενται θαυμάσιες βυζαντινὲς καὶ μεταβυζαντινὲς εἰκόνες.

— ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, πού βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς Σόφιας¹⁰².

γ) Νὰ εἰσαχθεῖ ἀπὸ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος (1992-1993) τὸ μάθημα τῶν Ὁρθοσκευτικῶν ὡς προαιρετικὸ στὰ σχολεῖα¹⁰³.

δ) Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ Κράτος χρηματικὴ ἐπιχορήγηση ὕψους 15 ἑκατομμυρίων λέβα.

ε) Νὰ βοηθηθεῖ ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία μὲ δραστηκὴ προστασία τοῦ Ὑπουργικοῦ Διατάγματος ὑπ' ἀριθμ. 11/1953 γιὰ κεριὰ καὶ ἄλλα λατρευτικὰ εἶδη¹⁰⁴. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος εἶχε ἀρκετὰ ἔσοδα ἀπὸ τὸ ἀποκλειστικὸ προνόμιο τῆς παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας τοῦ κεριοῦ καὶ ἄλλων λατρευτικῶν εἰδῶν. Σήμερα ὅμως στὴ νέα μορφή

102. Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Γεωργίου κατ' ἀρχὰς εἶχε κτισθεῖ ὡς δημόσιο κτήριο (Δ' μ.Χ. αἰ.). Ἀποτελεῖται ἀπὸ κεντρικὸ διαμέρισμα σὲ κυκλικὴ μορφή (rotonda), δύο προθαλάμους, δυτικὰ ἀπ' αὐτὸ, καὶ πλάγια διαμερίσματα. Ἀργότερα μετατράπηκε σὲ ἐκκλησία καὶ χρησιμοποιήθηκε ὡς τόπος λατρείας τῶν χριστιανῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ μεσαίωνα (κυρίως ἡ ροτόντα). Κατὰ τὴν Τουρκοκρατία ἔγινε μουσουλμανικὸ τζαμί. Σώθηκαν τρία στρώματα τοιχογραφιῶν ἀπὸ τὸν ΙΑ' ὡς τὸν ΙΔ' αἰ.

103. Δὲν εἶναι περιττὸ νὰ τονισθεῖ ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος τὸ μάθημα τῶν Ὁρθοσκευτικῶν δὲν διδασκόταν στὰ σχολεῖα, ἐνῶ καὶ στὴν Ἐκκλησία ἀπαγορευόταν νὰ ὀργανώσει Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Τὸ μόνο πού ἐπιτρέπονταν ἦταν ἡ ἀθροιστικὴ προπαγάνδα εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας.

104. Τὸ κείμενο βλέπε στὸ *Sbornik ot normativni dokumenti, otnasjasti se do veroizpovedanijata*, Sofija 1982, σσ. 91-92. Τὸ διάταγμα αὐτὸ δὲν ἐξασφαλίζει στὴν Ἐκκλησία μόνο τὴν ἀποκλειστικότητα στὴν παραγωγὴ καὶ τὴν πώληση λατρευτικῶν εἰδῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπαλλαγὴ πληρωμῆς φόρων γιὰ κτήρια, τελῶν γιὰ πότισμα κ.ἄ. Στὴν παρούσα συνάφεια μᾶς ἐνδιαφέρουν κυρίως τὰ ἑξῆς: «Ἡ παραγωγὴ καὶ ἡ πώληση κεριῶν γιὰ ἐκκλησιαστικὴ χρῆση, θυμιάματος, φυτιλιῶν γιὰ καντήλια, μπρικετῶν γιὰ θυμιάσιμων, εἰκόνων, σημάτων καὶ νεκρωσίμων ἐμβλημάτων, μὲ ἐξαιρέση τὴν παραγωγὴ ἀντικειμένων ἀπὸ εὐγενῆ μέταλλα, εἶναι ἀποκλειστικὸ δικαίωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας, ἡ ὁποία ὀρίζει καὶ τὴν τιμὴ τους.

Οἱ παραβάσεις τοῦ Διατάγματος τιμωροῦνται σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 207, παράγρ. 3 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

Τὰ ποινικὰ διατάγματα ἐκδίδονται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ τοῦ Ἐσωτερικοῦ Ἐμπορίου ἢ ἀπὸ τὰ ἐξουσιοδοτημένα ἀπὸ αὐτὸν ὑπηρεσιακὰ πρόσωπα ἐπὶ τῆς βᾶσει πράξεων, οἱ ὁποῖες συντάσσονται ἀπὸ ὄργανα τοῦ τμήματος «Ἐμπόριο» παρὰ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν λαϊκῶν συμβουλίων τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐργαζομένων.

«Τὸ χροῶμα καὶ ἡ σύνθεση τῶν κεριῶν γιὰ μὴ ἐκκλησιαστικὲς ἀνάγκες, τὰ ὁποῖα παράγουν οἱ κρατικὲς καὶ συνεταιριστικὲς ἐπιχειρήσεις, νὰ εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ χροῶμα καὶ τὴ σύνθεση τῶν κεριῶν, τὰ ὁποῖα παράγονται ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας γιὰ ἐκκλησιαστικὴ χρῆση».

της οικονομίας κινδυνεύει να χάσει αυτό το πρόνομοιο.

στ) Τέλος η «Σύνοδος» συγκρότησε 'Επιτροπή, πού θα έχει ως έργο της τη μελέτη της ζωής, της εκκλησιαστικής και έθνομαρτυρικής δράσεως και της μαρτυρικής κοιμήσεως του ιεροδιακόνου 'Ιγνατίου - Βασιλείου Λέφσκι¹⁰⁵. Το πόρισμά της θα χρησιμεύσει στη «Σύνοδο», για να λάβει απόφαση για την ανάκληση του 'Ιγνατίου-Βασιλείου σέ άγιο¹⁰⁶.

'Η ικανοποίηση των 5 πρώτων αιτημάτων της «διορισμένης Συνόδου» από τη Βουλγαρική Κυβέρνηση στο έγγυς μέλλον θα αποδείξει όχι μόνον ότι η παρούσα Κυβέρνηση της 'Ενώσεως Δημοκρατικών Δυνάμεων ενδιαφέρεται πράγματι για την 'Ορθοδοξία στη χώρα, αλλά και ότι στο παρελθόν η ίδια στεκόταν άρνητικά έναντι της 'Ιεράς Συνόδου και δεν ικανοποιούσε τὰ ίδια η σχετικά αιτήματά της¹⁰⁷ και κάποιων μητροπολι-

των, απλώς και μόνο για να επέμβει στην κατάλληλη στιγμή και να την κατηγορήσει για άδράνεια και άδιαφορία και να προχωρήσει στην αντίκατάστασή της και την άλωση της 'Εκκλησίας.

Πολιτείας την θεωρούσε απαραίτητη, «για να εκπληρώσει (ή 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία της Βουλγαρίας) το εκκλησιαστικό και πατριωτικό της καθήκον στην πνευματικοθητική σφαίρα και να υποβοηθήσει τις προσπάθειες της Κυβερνήσεως σ' αυτήν την τόσο βασική περιοχή της πνευματικής ζωής, μέσα στο πνεύμα της έλης άνασυγκροτήσεως και του εκδημοκρατισμού της χώρας». 'Αξίζει τον κόπο να παραθέσουμε περιληπτικά τον κατάλογο αυτό, για να συνειδητοποιήσει ο άναγνώστης κάποια προβλήματα της αδελφής 'Εκκλησίας. Είμαι λοιπόν τὰ αϊτήματα: 1) Νά άποκατασταθούν οι κανονικές σχέσεις 'Εκκλησίας και Πολιτείας, για να άποκλεισθεί έτσι επέμβαση των κρατικών αρχών σέ εκκλησιαστικά ζητήματα. 2) Την άνοιξη του 1990 νά συγκληθεί Κληρικολαϊκή Συνέλευση. 3) Νά άποκατασταθεί πλήρως η μοναστηριακή τάξη στη μονή της Ρίλας με την έπιστροφή έλης της περιουσίας της πού έθνικοποιήθηκε τó 1961. 4) Νά έπιστραφούν εκκλησίες και μοναστήρια και κτήρια πού πάρθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν ως μουσεία. 5) Νά έπιστραφούν στην 'Εκκλησία εικόνες και εκκλησιαστικά - λειτουργικά σκεύη πού άφαιρέθηκαν παράνομα. 6) Τó 'Ιδρυμα για τὰ μνημεία του πολιτισμού νά δίνει μόνο τεχνική βοήθεια για τή συντήρηση και άναστήλωση μνημείων. 7) Νά έπιστραφούν τὰ εκκλησιαστικά και μοναστηριακά κτήματα. 8) Νά έπιτραπεί η άνέγερση νέων εκκλησιών και παρεκκλησιών σέ πόλεις, χωριά και νεκροταφεία. 9) Νά δοθούν άρκετά μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό για τή διατήρηση, άναστήλωση και συντήρηση λατρευτικών και άλλων εκκλησιαστικών κτηρίων. Οι έργασίες νά εκτελούνται από ειδικευμένες υπηρεσίες της Συνόδου. 10) Νά δημιουργηθεί ιδιόκτητο τυπογραφείο της Συνόδου. 11) Νά ίδρυθούν εκκλησιαστικά σχολεία για προσφορά εύαγγελικής, θρησκευτικοθητικής παιδείας. Θα λειτουργούν τις Κυριακές στους ένοριακούς ναούς. 12) Νά συγκροτηθούν χριστιανικές αδελφότητες νεολαίας. 13) Τό έτος 1992 νά επανεκδοθεί η 'Αγία Γραφή σέ 300.000 αντίτυπα. 14) Η 'Εκκλησιαστική Σχολή της Σόφιας νά επανέλθει από τó σταθμό Τσερεπίς, όπου βρίσκεται επί 40 χρόνια, στά ιδιόκτητα κτήριά της στη Σόφια. 15) Νά επαναλειτοουργήσει η 'Εκκλησιαστική Σχολή της Φιλιππουπόλεως, της οποίας η λειτουργία διακόπηκε τον καιρό των βομβαρδισμών (Β' Παγκόσμιος Πόλεμος). 16) Νά εκδοθούν σέ ικανοποιητικό αριθμό αντίτυπων βοηθήματα, έγχειρίδια και γραμματεία για την αντιμετώπιση των άναγκών στη Θεολογική 'Ακαδημία και τις 'Εκκλησιαστικές Σχολές. 17) Νά άποκατασταθούν τὰ κλεισμένα κοινωνικά - φιλοanthρωπικά ιδρύματα της 'Εκκλησίας (όρφανοτροφεία, γηροκομεία κ.ά.). 18) Οι ιερείς άπρόσκοπτα νά επισκέπτονται τους χριστιανούς στά νοσοκομεία, γηροκομεία κ.ά. για έξομολόγηση και παροχή της θείας Κοινωνίας. 19) Νά ιδρυθούν άναπαυτήριοι οίκοι (κατασκηνώσεις) για παιδιά των κληρικών και καλών ορθόδοξων χριστιανών. 20) Νά εκδίδονται έφημερίδες και περιοδικά και στις μητροπόλεις. 21) Οι κληρικοί για κανονικά και εκκλησιαστικά παραπτώματα να δικάζονται μόνο από τó 'Εκκλησιαστικό Δικαστήριο. 22) Νά μεταβληθεί τó νομικό καθεστώς πού άφορά τις μοναχές και τους μοναχούς (έμφανίζονται ότι λαμβάνουν μισθούς και οι μονές πληρώνουν ασφάλιστρα στά κρατικό ταμείο). 23) Νά μὴν άποκλεισθούν από τó συνταξιοδοτικό ταμείο οι ιερείς τών πιο μεγάλων εκκλησιών στά χωριά. 24) Τὰ κτήρια της μονής της Κλεισούρας (Klisurski manastir) νά χρησιμοποιούνται και για οικουμενικές - ειρηνιστικές δραστηριότητες. 25) Οι μεγάλες χριστιανικές γιορτές των Χριστουγέννων και του

105. 'Ο Vasil Levski (1837-1873) είναι μία από τις συμπαθέστερες μορφές της νεώτερης 'Ιστορίας της Βουλγαρίας. Γεννήθηκε στά Κάρλοβο και φοίτησε σέ σχολείο της πόλεως αυτής και της Στάρας Ζαγόρας. 'Ο κατά κόσμον Vasil Ivanon Kunčev εκάρη μοναχός τó 1858 και έλαβε τó όνομα 'Ιγνάτιος, ενώ μετά από τρία χρόνια χειροτονήθηκε διάκονος (1861). Τó όνομα Levski τó έλαβε, όταν συμμετέσχε σέ έπιχείρηση της πρώτης βουλγαρικής λεγεώνας (1862). 'Εργάστηκε ως διδάσκαλος στη Βουλγαρία κατά τὰ έτη 1864-1867. 'Αγωνίστηκε για τήν οργάνωση άπελευθερωτικού κινήματος στη Ρουμανία και στη Βουλγαρία. Μάλιστα η Γενική Συνέλευση της Βουλγαρικής 'Επαναστατικής Κεντρικής 'Επιτροπής στά Βουκουρέστι (29 'Απριλίου - 4 Μαΐου 1872) τον χαρακτήρισε «γενικό άπόστολο δόκληρης της Βουλγαρίας, της Θράκης και της Μακεδονίας». Τó έργο όμως του άποστόλου της έλευθερίας από τον τούρκικο ζυγό διακόπηκε, διότι οι Τούρκοι κατόρθωσαν να άποκαλύψουν μυστικά της 'Εσωτερικής 'Επαναστατικής 'Οργάνωσης και να συλλάβουν πολλούς παράγοντες της επανάστασεως. Για να άποφύγει τή σύλληψη, ο Levski κατευθύνθηκε προς τή Ρουμανία. Συνελήφθη από τους Τούρκους σέ ένα χάνι στην Kăkrina κοντά στά Λόβετζ. Καταδικάστηκε σέ θάνατο στη Σόφια και άπαγχονίστηκε στά περίχωρα της πόλεως αυτής. Για τόν Vasil Levski υπάρχει πλουσιότατη βιβλιογραφία. Βλ. τó άρθρο Levski Vasil, Enciklopedija Bălgarskata vāzroždenska inteligencija, Sofija 1988, σσ. 379-380.

106. Νομίζω ότι πρόκειται για βεβαιωμένη ένέργεια. 'Ο 'Ιγνάτιος - Βασίλειος Λέφσκι είναι περισσότερο γνωστός ως επαναστάτης και έθνομαρτυρας και έλάχιστα γνωστός ως εκκλησιαστικός άντρας και άγιος. Τó πρόβλημα των άθμελιώτων «άγιοποιήσεως» πρέπει να άπασχολήσει σοβαρά τις τοπικές 'Ορθόδοξες 'Εκκλησίες, διότι διαφορετικά κάποια ήμέρα θα βρεθούμε πρό εκπλήξεων. Βλ. σχετική προβληματική Στ. Γ. Παπαδοπούλου, Διαπίστωση και διακήρυξη της αγιότητας των άγιων, 'Εκδόσεις «Τέρτιος», Κατερίνη 1990. Γ. Δ. Μεταλληνού, 'Αγιότης μαρτυρουμένη, στου αυτού, Λόγος ως αντίλογος. Θεολογικά δοκίμια, 'Αθήνα 1992, σσ. 49-60.

107. Η 'Ιερά Σύνοδος είχε σπεύσει ήδη στις 18 Δεκεμβρίου 1989 με έγγραφό της (No II-9) προς τόν τότε Πρόεδρο της Βουλής Stanko Todorov να υποβάλει κατάλογο 28 αιτημάτων, τήν ικανοποίηση των οποίων από τήν πλευρά της

ΤΟ ΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟΝ ΠΥΡ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΦΕΡΡΑΡΑΣ - ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ*

Ἐνδέκατον. Πρέπει νὰ ἀποβληθῆ τὸ δόγμα περὶ καθαρτηρίου πυρός, διότι ὀδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους στὴν ραθυμία καὶ σὸ νὰ μὴ ἀγωνίζονται στὴν παρούσα ζωὴ νὰ καθαρθοῦν, ἀναμένοντας κάποια μελλοντικὴ κάθαρση, ὅπως ἀκριβῶς ἀποβλήθηκε καὶ τὸ περὶ ἀποκαταστάσεως δόγμα, γιατί ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὰ ἴδια ἀποτελέσματα⁴⁷.

Τὰ ἴδια ἐπιχειρήματα ἀναπτύσσει καὶ στοὺς συλλογισμοὺς του περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως καθαρτηρίου πυρός, ὅπου φαίνονται οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε τὴν ὑπαρξὴ τέτοιου πυρός, προσκαίρου καὶ κτιστοῦ. Στους συλλογισμοὺς αὐτοὺς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐπικεντρώνονται σὲ τρία σημεία.

Τὸ πρῶτο ὅτι, ὅπως διδάσκει ὅλη ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὑπάρχει διαφορὰ ὁράσεως τοῦ Θεοῦ, ἀνάλογα μὲ τὴν κάθαρση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτή. Τελειότερα ὁρᾷ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ ὁ περισσότερο κεκαθαρμένος. Ὅποτε ὑπάρχει μεγαλύτερα καὶ μικρότερα θεωρία τοῦ Θεοῦ, ἀναλόγως τῆς καθάρσεως. Ἐκεῖνος ποὺ ἔχει καὶ μερικὰ ἁμαρτήματα, «ὁρᾷ καὶ αὐτὸς τὸν Θεὸν ἄνευ τοῦ καθαρτηρίου ἐπιδηθῆναι πυρός», ἀρκούσης πρὸς τοῦτο τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, σὲ ἀνάλογο, βέλβια, βαθμῶ. Ἡ διδασκαλία, ὅμως, τοῦ καθαρτηρίου

πυρός ἀναίρει αὐτὴν τὴν διαφορὰ τῆς ἀπολαύσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Διότι, ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι τῆς κατηγορίας αὐτῆς διέλθουν ἀπὸ τὸ πρόσκαιρο καθαρτήριο πῦρ, σημαίνει ὅτι ὅλες οἱ ψυχὲς τῶν δικαίων «ἐν τῇ αὐτῇ θεωρίᾳ τοῦ Θεοῦ εἶναι, ὅπερ ἐστὶν ἡ μακαριότης». Αὐτὸ ὅμως εἶναι ψεῦδος, γιατί ὁ Χριστὸς εἶπε ὅτι στὴν Βασιλεία τοῦ Πατρὸς Του «μοναὶ πολλαὶ εἰσιν» (Ἰω. ιδ', 2).

Τὸ δεύτερο ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀλλαγῆ μὲ κανένα καθαρτήριο πῦρ ἢ θέληση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτή. «Ἡ τε τῆς θελήσεως κίνησις, ἢ τε τῶν πράξεων ἐξ ἀνάγκης ἐν τῷ παρόντι συγκέκλεισται βίῳ». Ἡ βούληση μπορεῖ νὰ μεταβληθῆ ὅσο βρῖσκεται ὁ ἄνθρωπος στὴν ζωὴ αὐτή, ὅπου δὲ εὑρεθῆ μετὰ τὸν θάνατο μένει ἀκίνητος. «Καὶ ἄθλου ἢ δίκης διὰ ταῦτα τυγχάνει, καὶ μὴ διὰ τοῦ καθαρτηρίου ὀδεύουσα». Ἐφ' ὅσον, λοιπόν, ζητεῖται γιὰ τὴν μακαριότητα ἢ εὐθύτης τῆς θελήσεως καὶ ἐφ' ὅσον τὸ καθαρτήριο δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ τὴν θέληση ἀπὸ πονηρὰ σὲ ἀγαθὴ, ἐπειδὴ αὐτὸ γίνεται ὅσο ζῆ ὁ ἄνθρωπος στὴν βιολογικὴ ζωὴ, γι' αὐτὸ πρὸς τὴν μακαριότητα «οὐδὲν συνεισφέρει τὸ καθαρτήριο». Αὐτὸ σημαίνει ἀκόμη ὅτι δὲν μποροῦν οἱ ἄνθρωποι νὰ καθαρθοῦν μὲ κανένα καθαρτήριο.

Τὸ τρίτο ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι, ὅπως ὑπάρχει διαφορὰ ἀπολαύσεως τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἔτσι ὑπάρχει καὶ διαφορὰ κολάσεως. Καί, ὅπως εἶπαμε πρὶν ἀνω, τὸ ὀλίγον ἀγαθὸν τῶν ἁμαρτωλῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ ἀνταπόδοση, «ἀλλὰ μόνον διαφορὰν κολάσεως». Ἐτσι, καὶ τὸ ὀλίγον κακὸν στοὺς δικαίους «οὐ ποιήσει κόλασιν, ἀλλὰ μόνον διαφορὰν ἀπολαύσεως». Γι' αὐτὸν τὸν λόγο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχη καθαρτήριο πῦρ, ὅπως λέγουν οἱ Λατίνοι⁴⁸.

ε) Ἐρμηνεία ἀποστολικῆς χωρίας

Οἱ Λατίνοι γιὰ τὴν ὑποστήριξη τοῦ καθαρτηρίου πυρός χρησιμοποίησαν διάφορα ἀγιογραφικὰ χωρία. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός στις ὁμιλίες αὐτές, ποὺ εἶναι ἀντιρρητικὲς καὶ χρησιμοποιήθηκαν στὴν Σύνοδο Φερράρας - Φλωρεντίας, ἐρμηνεύει ὀρθόδοξα τὰ ἀγιογραφικὰ αὐτὰ χωρία καὶ ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Λατίνοι στὴν πραγματικότητα τὰ παρερμήνευσαν γιὰ νὰ κατοχυρώσουν τὴ νέα τους δοξασία.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σ. 134 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους.
47. ἔνθ' ἀνωτ., ὁμιλία Ι, σελ. 56-60.

Πάσχα νὰ ἀνακηρυχθοῦν ἐπίσημες γιορτές. 26) Οἱ ἐκκλησιαστικὲς γιορτὲς τῶν ἁγίων Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, Γεωργίου, Τρύφωνα, Λαζάρου καὶ ὀρισμένους ἀνοξιάτικες καὶ χειμωιάτικες γιορτὲς, ποὺ ἔχουν καὶ λαϊκὸ - φολκλορικὸ χαρακτήρα καὶ ἐπὶ αἰῶνες δίδασκον στὸ ἔθνος μας τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν οἰκογένεια, τὴ γῆ, τὰ κοπάδια καὶ ἄλλες πλευρὲς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, καὶ ποὺ σήμερα γιορτάζονται τόσον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Πολιτείαν, γιὰ νὰ μὴ μεταβληθοῦν σὲ ἀντικείμενο διαιρέσεως καὶ ἐπικρίσεως, νὰ γιορτάζονται ἀπὸ κοινῶν (τὴν ἴδια ἡμερομηνία). 27) Νὰ μὴ εἶναι ὑποχρεωτικὲς γιὰ τοὺς χριστιανούς οἱ κοσμικὲς τελετουργίες στις κηδεῖες τῶν συγγενικῶν τους προσώπων, καθὼς καὶ τὸ κοσμικὸ τυπικὸ στὴν τέλεση τοῦ γάμου τῶν πιστῶν (πολιτικὸς γάμος). Οἱ χριστιανοὶ δηλαδὴ νὰ τελοῦν τοὺς γάμους καὶ τίς κηδεῖες τους ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο σύμφωνα μὲ τὸ τυπικὸ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας. 28) Ἡ Ἱερά Σύνοδος νὰ ἐφαρμόσει τίς εἰλημμένες ἀποφάσεις τῆς ποὺ συνδέονται μὲ τὴ λειτουργικὴ - ἐκκλησιαστικὴ καὶ διοικητικὴ ζωὴ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἐνῶ γιὰ τὸ μέλλον πρέπει νὰ ἀποκλεισθεῖ οἰαδήποτε ἐπέμβαση ἐκ μέρους τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας στὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. (Τὸ κείμενο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δημοσιεύεται στὴ στήλη *Officialen ot del* τῆς *Carlkoven vestnik* 91 [1990], τεύχος 2, σσ. 2-3). (Συνεχίζεται)

48. ἔνθ' ἀνωτ., τόμος 17, σελ. 284-287.

Τὸ κυριώτερο χωρίο στὸ ὁποῖο στράφηκε ὁ λόγος εἶναι αὐτὸ ποῦ προέρχεται ἀπὸ τὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή, στὸ ὁποῖο γίνεται λόγος γιὰ τὴν δοκιμασία τοῦ ἔργου διὰ τοῦ πυρός. Συγκεκριμένα ἐκεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει: «ἐκαστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός· εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τούτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τις τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐπικουδομήσει, μισθὸν λήψεται· εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός» (Α' Κορ. γ' 10-15).

Τὸ χωρίο αὐτό, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Μάρκος, ἐνῶ φαίνεται ὅτι εἰσάγει τὸ καθαρτήριο πῦρ, ἐν τούτοις «μάλιστα δὲ πάντων αὐτὸ ἀναιρεῖ». Οἱ λόγοι ποῦ ἀποδεικνύουν αὐτὸ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι. Πρῶτον, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὸ ὄνομασε δοκιμαστικὸ καὶ ὄχι καθαρτικὸ. Δεύτερον, ὅλα τὰ ἔργα, ἀκόμη καὶ ἀγαθὰ καὶ τιμιώτατα θὰ περάσουν ἀπὸ αὐτὸ τὸ πῦρ, πράγμα τὸ ὁποῖο σημαίνει ὅτι δὲν χρειάζονται ὅλα κάθαρση. Τρίτον, ὁ Ἀπόστολος λέγει ὅτι ἐνῶ τὰ ἔργα τῶν πονηρῶν θὰ κατακαοῦν, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ ζημιωθοῦν, κατὰ τὴν ἐρμηνεία ὅμως τῶν Λατίνων οἱ καθαιρόμενοι θὰ κερδίσουν. Τέταρτον, τὰ ὅσα λέγονται ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο θὰ γίνουν κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως καὶ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Φυσικά, δὲν πρόκειται γιὰ κάποιο καθαρτήριο πῦρ μεταξὺ Παραδείσου καὶ Κολάσεως. Ἄλλωστε, πουθενὰ στὴν Ἁγία Γραφή δὲν λέγεται αὐτό. Μάλιστα, ὁ Χριστὸς εἶναι κατηγορηματικὸς ὅταν λέγη: «ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ματθ. κε' 46).

Ἐπομένως, πρόκειται οὐσιαστικὰ γιὰ τὴν ἄκτιστη Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα τοὺς μὲν δικαίους φωτίζει, τοὺς δὲ ἁμαρτωλοὺς κατακαίει. Σ' αὐτὸ συνευδοκοῦν καὶ τὰ χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὰ ὁποῖα παραθέτει ὁ ἅγιος Μάρκος. Ὁ Προφήτᾶναξ Δαυὶδ λέγει: «Πῦρ ἐνώπιον αὐτοῦ καυθήσεται, καὶ κύκλω αὐτοῦ καταιγὶς σφόδρα» (Ψαλμ. μθ' 3). Καὶ ἀκόμη: «Πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύεται, καὶ φλογεῖ κύκλω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ» (Ψαλμ. 45' 3). Καὶ ὁ Προφήτης Δαυὶδ γράφει: «Ποταμὸς πυρός εἶλκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ» (Δαν. ζ' 10).

Ἰδιαιτέρα σπουδαιότητα ἔχει ἡ φράση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός». Ὁ ἅγιος Μάρκος ἐρμηνεύοντας αὐτὴν τὴν φράση λέγει ὅτι τὸ ἔργο ποῦ τὸ πῦρ θὰ κατακαύσῃ καὶ θὰ ἀφανίσῃ τελείως εἶναι ἡ πονηρὰ διάθεση ἢ

ἐνέργεια. Τὸ «ζημιωθήσεται» ἀναφέρεται στὰ πονηρὰ φορτία τὰ ὁποῖα εἶχαν οἱ ἁμαρτωλοὶ, τὸ δὲ «σωθήσεται» στὴν διατήρησή τους. Γράφει χαρακτηριστικά: «σώσει δὲ ὅμως, τουτέστιν εἰς τὸ διηνεκὲς καθέξει τε καὶ φυλάξει, μὴ συναπολλυμένους τῇ πονηρίᾳ»⁴⁹.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ θὰ διατηρησῇ καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν φύση τους καὶ θὰ παραμείνουν καὶ αὐτοὶ αἰωνίως στὴν Κόλαση. Ἐπομένως, ἡ σωτηρία ἀναφέρεται στὴν διατήρηση.

Αὐτὴ ἡ ἐρμηνεία δὲν εἶναι αὐθαίρετη τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, ἀλλὰ ἐρμηνεία τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Μάρκος ἀναφέρει τὴν ἐρμηνεία τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου καὶ τὴν διδασκαλία τοῦ Μ. Βασιλείου γιὰ τὸ πῦρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ στόμα τοῦ Παύλου, ὅπως καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι στόμα Χριστοῦ, ἐρμηνεύοντας αὐτὴν τὴν φράση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, γράφει ἀκριβῶς: «“σωθήσεται γὰρ” φησὶν “ὁ ἁμαρτωλὸς ὡς διὰ πυρός”, τουτέστι διαμενεῖ κολαζόμενος ἐν τῷ πυρὶ καὶ οὐ συναπολείται τοῖς πονηροῖς ἔργοις καὶ διαθέσει»⁵⁰. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἄσχετο ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πρόσωπο, ὅτι δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ὀδηγηθῇ στὴν ἀνυπαρξία, στὸ μὴ ὄν καὶ ὅτι μὲ τὴν ἀνάστασή Του ὁ Χριστὸς ἔδωσε σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δικαίους καὶ ἀδίκους, ὡς δῶρο Του τὴν ἀνάσταση, ἢ ὁποῖα θὰ γίνῃ κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ, ὅτι θὰ γίνῃ ἀποκατάσταση τῆς φύσεως, ὄχι ὅμως τῆς θελήσεως καὶ ὅτι ἐνῶ οἱ δίκαιοι θὰ ἀπολαύσουν τὸ «ἀεὶ εὖ εἶναι», οἱ ἁμαρτωλοὶ θὰ δεχθοῦν τὸ «ἀεὶ φεῦ εἶναι».

Ὁ Μ. Βασίλειος ἐρμηνεύοντας τὸ ψαλμικὸ «φωνὴ Κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός» λέγει ὅτι, ἐπειδὴ τὸ πῦρ ἔχει δύο ιδιότητες, τὴν φωτιστικὴ καὶ καυστικὴ, ἢ φωνὴ τοῦ Κυρίου θὰ διακόψῃ τὸ πῦρ αὐτὸ «ὡς ἀλαμπές μὲν εἶναι τὸ πῦρ τῆς κολάσεως, ἄκαυστον δὲ τὸ φῶς τῆς ἀναπαύσεως διαμείναι»⁵¹.

Παρουσιάζοντας δὲ τὸ χωρίο αὐτὸ τοῦ Μ. Βασιλείου ὁ ἅγιος Μάρκος λέγει ὅτι τὰ λαμπρὰ καὶ φωτεινὰ ἔργα τῶν δικαίων λαμπρότερα φαίνονται, οἱ δὲ δίκαιοι θὰ γίνουν κληρονόμοι τοῦ φωτός. Ὅμως οἱ ἁμαρτωλοὶ θὰ ζημιωθοῦν μὲ τὴν ἀποβολὴ τῶν ἔργων τους, ἐνῶ «σφίζονται σωτηρίαν ἀπωλείας χεῖρονα, διηνεκῶς ἐν τῷ πυρὶ μένοντες (τούτο γὰρ σημαίνει κυρίως καὶ ἡ φωνὴ τοῦ σφίξεσθαι), ἵνα μὴ δόξωσι διὰ τὸ φθαρτικὸν τοῦ πυρός καὶ αὐτοὶ καθάπαξ ἀπόλλυ-

49. ἐνθ' ἄνωτ., τόμος 15, ὁμιλία I, σελ. 45-47.

50. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 47.

51. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 47.

σθαι»⁵². Συγχρόνως λέγει ο Άγιος Μάρκος ότι αν υπάρχει κάποιος εξηγητής, ο οποίος με την λέξη σωτηρία έννοει την άπαλλαγή από την κόλαση και την διέλευση δια του πυρός έννοει τον καθαρισμό, αυτός «παρανοήσας αυτό φαίνεται παντελώς»⁵³.

Κατά τον Άγιο Μάρκο τον Εύγενικό, ή έρμηνεία του ιεροϋ Χρυσοστόμου είναι ή πλέον άξιόλογη και με αυτήν συμφωνούν όλοι οι διδάσκαλοι της Έκκλησίας. Έτσι, ή χρυσοστομική έρμηνεία «πάντων έστιν ακριβεστέρα τε και άληθεστέρα»⁵⁴. Μέσα στα πλαίσια αυτά προσθέτει και ο ίδιος μία έρμηνεία που συνδέεται με τα γεγονότα τα όποια συνέβαιναν στην Κόρινθο και έδωσαν την άφορμή στον Άπόστολο Παύλο να πη αυτόν τον λόγο.

Ίσχυρίζεται ο Άγιος Μάρκος ότι ο Άπόστολος Παύλος στην περίπτωση αυτή έννοει τον χριστιανό εκείνο της Κορίνθου που έπρόκειτο. Αυτός ήταν ένας από τους διδασκάλους που ένώ έπεσε σε μεγάλο παράπτωμα «της διδασκαλικής άξίας όμως άντειχέτο, σύστημα έχων ύφ' έαυτον ούκ εύκαταφρόνητον και τη έξω σοφία και τω πλούτω θαρρών»⁵⁵. Έτσι φαίνεται ότι ο Άπόστολος είχε ύπ' όψη του κάποιον διδάσκαλο που ένώ είχε άμαρτήσει, έν τούτοις εξακολουθούσε να διδάσκη έχοντας έμπιστοσύνη στην έξω σοφία και τον πλούτο της διανοίας. Αυτό το έξάγει από τα όσα λέγονται στο σχετικό κεφάλαιο έπιστολής του Άποστόλου Παύλου. Έπομένως, κατά τον Άγιο Μάρκο, ο λόγος αυτός «πρός τον πεπορευνηκότα λοιπόν έμφαντικώς άποτείνεται». Ένας τέτοιος διδάσκαλος όχι μόνον δέν θα λάβη μισθό της διδασκαλίας του, αλλά και το έργο της διδασκαλίας θα κατακαή. Όμως αυτός θα παραμείνη για να δικαστή για τις πράξεις του. «Αυτός γε μην ό τοιοϋτος διδάσκαλος ου συνδιαφθαρήσεται τω οικείω έργω, αλλά σωθήσεται και παραμενει και τω κριτή παραστήσεται και λόγον ύφέξει των πεπραγμένων και την αίώνιον ύποστήσεται δίκην, μηδέν του έργου της διδασκαλίας εκείνης, άτε διαφθαρείσης, όνάμενος... και σωθήσεται σωτηρίαν άπωλείας χείρονα' βέλτιον γάρ ήν αυτώ ει μηδέν έγένητο μηδέν τότε έσώθη, τοιαύτην ύλην έπιφερόμενος»⁵⁶.

Πρέπει να σημειωθή ότι επανειλημμένως ο Άγιος Μάρκος χρησιμοποιεί τον λόγο του ιεροϋ Χρυσοστόμου ότι σωτηρία έννοείται το «περιλείπεσθαι». «...σωτηρίαν νοείσθαι τουτ' αυτό μόνον, το μη τω έργω συνδιαφθειρεσθαι, περιλείπεσθαι δέ, εκείνου διαφθαρέντος». Ό άνθρωπος αυτός θα παρουσιασθή ένώπιον του Κριτού «περιπεφλεγμένος». Άλλωστε, το πύρ αυτό για το όποιο κάνει λόγο ο Άπόστολος

Παύλος είναι μόνον δοκιμαστικόν, «άλλ' ούκ αυτό εκείνο το τους άμαρτωλους αίώνίως ύποδεξόμενον»⁵⁷. Σαφώς, δηλαδή, έδώ ο Άγιος Μάρκος διακρίνει το δοκιμαστικό πύρ της κρίσεως, κατά την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, από το αίώνιον πύρ της κολάσεως. Φυσικά, το πύρ της κρίσεως δέν είναι κτιστό, αλλά άκτιστο. Νομίζω αυτή ή διάκριση φανερώνει άφ' ένός μεν την δοκιμασία της κρίσεως, που γίνεται από τον Ίδιο τον Χριστό, άφ' έτέρου δέ την καυστική ιδιότητα της ενεργείας του Θεού, που οφείλεται στην πνευματική κατάσταση του ανθρώπου.

Άντικρούοντας ο Άγιος Μάρκος την άποψη ότι ή λέξη σωτηρία δέν αποδίδεται για τα κακά, αλλά μόνον για τα άγαθά, αναφέρει το σχετικό χωρίο από τον Ίώβ. Ό άγγελιοφόρος μετά την καταστροφή πήγε στον Ίώβ για να του άναγγείλη τα γενόμενα γεγονότα του: «Σωθεις δέ έγώ μόνος ήλθον του άπαγγείλαι σοι» (Ίώβ α' 15). Σώθηκε, διατηρήθηκε από την καταστροφή και πήγε να του άναγγείλη το κακό⁵⁸.

Έπομένως, ο άποστολικός λόγος δέν μπορεί να στηρίξη κανένα καθαρτήριο πύρ, όπως λέγουν οι Λατίνοι. Αναφέρεται σαφώς στο μελλοντικό δικαστήριο, στην Κρίση και την διατήρηση του άμαρτωλού, δηλαδή την διέλευσή του δια του πυρός, χωρίς να κατασραφή μαζί με τα πονηρά του έργα.

στ) Πατερικά χωρία κατά τον διάλογο

Οι Λατίνοι για να ύποστηρίξουν την καινοφανή διδασκαλία τους για το καθαρτήριο πύρ χρησιμοποίησαν κατά τον διάλογο και πατερικά χωρία. Και αυτό γιατί οι Όρθόδοξοι ζήτησαν να μάθουν που στηρίζουν την διδασκαλία τους που είναι ξένη στην Όρθόδοξη Έκκλησία. Όπως όμως θα δούμε στην συνέχεια, οι Λατίνοι άλλοίωσαν στην πραγματικότητα τα χωρία των Πατέρων, όπως άλλωστε έκαναν και με τα άγιογραφικά χωρία.

Δέν πρόκειται να κάνω μεγάλη άνάλυση αυτής της πλευράς του θέματος, απλώς θα την σχολιάσω έξάγοντας και τα άπαραίτητα συμπεράσματα.

Οι Λατίνοι χρησιμοποίησαν «ρήματα τινα της πέμπτης οικουμενικής συνόδου», στα όποια φαίνεται ότι αποδέχεται την διδασκαλία του ιεροϋ Αύγουστίνου και του άγίου Άμβροσίου. Στην συνέχεια χρησιμοποίησαν χωρία του άγίου Γρηγορίου του Διαλόγου, εύχες του Μ. Βασιλείου, ρητά του μακαρίου Γρηγορίου Νύσσης, καθώς επίσης ρητά του θείου Διονυσίου Άρεοπαγίτου, του μεγάλου Έπιφανίου, και του θεορρήμονος Δαμασκηνού. Έπίσης γίνεται χρήση και του μακαρίου Θεοδωρήτου⁵⁹. (Συνεχίζεται)

52. ένθ' άνωτ., σελ. 48.

53. ένθ' άνωτ., σελ. 48.

54. ένθ' άνωτ., όμιλία ΙΙ, σελ. 134.

55. ένθ' άνωτ., σελ. 134.

56. ένθ' άνωτ., σελ. 136-137.

57. ένθ' άνωτ., σελ. 138.

58. ένθ' άνωτ., σελ. 139.

59. ένθ' άνωτ., όμιλία Ι, σελ. 48-55.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΥΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1975 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΗΛΙΑΣ

Ἡ κατάθεση τῶν σκέψεων τοῦ ἄρθρου τούτου ἐρ-
χεται στή συνέχεια τῶν ἀπόψεων, πού διετύπωσε, ὁ
Α' Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Νικ. Κατσαρός στήν
Κυριακάτικη «Καθημερινή» τῆς 21-2-1993, με ἀφορμὴ
τῆ «διένεξη στή Μητρόπολη Λαρίσης» καὶ ἐν ὄψει
τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος.

Με τὴν ἀνωτέρω ἀφορμὴ ἔφερε στὸ προσκήνιο ὁ
ἀρθρογράφος γιὰ ἀκόμη μία φορὰ τὸ θέμα τοῦ «αὐ-

Τοῦ Ἀρχιμ. κ. ΚΩΝ/ΝΟΥ ΡΑΜΙΩΤΟΥ
πρῶην Πρωτοδίκου, πτ. Θ.

τοδιοικήτου» τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ἀνεξαρτησίας
τῆς καὶ ὑπεραμύνεται τοῦ συστήματος «τῆς νόμου κρα-
τουσίας πολιτείας», τὸ ὁποῖο, κατ' αὐτὸν πάντοτε, εὐ-
ρίσκει θεμέλιο τὸ Σύνταγμα τοῦ ἔτους 1975.

Ὡς κληρικός, νομικός, θεολόγος καὶ ὡς πολίτης
θεωρῶ χρέος ἐπὶ τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ θέματος νὰ
διατυπώσω, ἐν συντομίᾳ, καὶ στὰ πλαίσια ἐνὸς ἄρ-
θρου, τὰ ἐπιχειρήματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πράγματι ἀ-
ποδεικνύουν τὴ θέση τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ
Πολιτείας. Τὸ χρέος αὐτὸ πηγάζει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι
κανεὶς θέλει νὰ εἶναι πρῶτα ἐλεύθερος ἄνθρωπος, εἰ-
κόνα τοῦ Θεοῦ ἐλευθέρα, καὶ μετὰ οὐδὲν ἄλλο.
Πιστεύω ὅτι ὁ διάλογος ἔχει χρησιμότητα ὅταν γίνε-
ται στὰ πλαίσια ἀρχῶν με ἀντικειμενικότητα, χωρὶς
συμφέροντα ἢ σκοπιμότητες. Ὅταν γίνεται με ἐπιστη-
μονικὴ μέθοδο καὶ κανόνες.

Ἡ ἀνωτέρω ὑποσημείωσή μου γίνεται, διότι νομί-
ζω ὅτι στὸ προδημοσιευθὲν ἄρθρο, καὶ τὸ λέγω με
πικρία, δὲν ἀποφεύγεται ἡ ἀντιεπιστημονικὴ μέθοδος,
ἐν τῇ παραθέσει τῶν σκέψεων, ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέ-
ρου εἶναι ἐμφανῆς, φρονῶ, καὶ διαφαίνεται ἐξ αὐτοῦ
τοῦ κειμένου τούτο, ἡ ἐξάρτησις τῆς ἀναλύσεως ἐκ
μίας μεμονωμένης καὶ συγκεκριμένης περιπτώσεως,
δηλ. τῆς ἐν τῇ Λαρίσῃ διενέξεως, στήν ὁποία ὁ κ.
Ἀντιπρόεδρος ἔχει ἀνάμειξη καὶ ἔλαβε θέση ἀφ' ἐ-
νὸς καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ πολιτεύεται ἀφ' ἑτέρου,
ἐξ οὗ λόγου καὶ τὸ πόρισμά του νὰ πάσχη, κατὰ τὴν
γνώμη μου, ὡς συναρτώμενο με σκοπιμότητα. Πράγ-
ματι δὲν εἶναι ἐπιστημονικῶς δυνατὸ μία περίπτωσις
νὰ στηρίξει τὸ ἐπικαλούμενο σύστημα ὑπὸ τὴν ἔννοια
τὴν ὁποία τὸ θέλει ὁ ἀνωτέρω, καὶ τὴν ὁποία λάθος
κατανοεῖ.

Δὲν θὰ εἰσέλθω στή διένεξη, πού ἐπικαλεῖται. Ἀ-
πλῶς, θὰ ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω στὸν κ. Ἀντιπρόεδρο
τὴν στάση τῆς παρατάξεώς του τὸ ἔτος 1987, ὅταν ἡ
τότε κατάσταση ἐδήμει λησιτρικὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ
περιουσία, με ἀντικλησιαστικὸ καὶ ἀντισυνταγματι-

κὸ νόμο καὶ νὰ διαβάσει καὶ ὁ ἴδιος τὸ τί εἶπε στή
Βουλὴ (βλ. Πρακτ. Βουλῆς συνεδρ. 1 Ἀπρ. 1987 σελ.
4998 ἐπ.). Ἡ παράταξί του ἐκηρύχθη σύσσωμος ὑπὲρ
τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῆς Ἐκ-
κλησίας καὶ ὁ ἴδιος ὑπεραμύνθηκε τῆς Ἐκκλησιαστι-
κῆς περιουσίας καὶ τῶν Ἀποστολικῶν κανόνων. Ἄς
κάνει τὸν κόπο νὰ ξαναδιαβάσει τὰ πρακτικὰ καὶ ἄς
μᾶς πεῖ ἂν ἀναγνωρίζει τὸν ἑαυτὸ του.

Λυπούμαι διὰ τὴν ὑπόμνηση, ἀλλὰ σὲ θέματα ἀρ-
χῶν προέχει ἡ συνέπεια. Δὲν ἐπιθυμῶ καμμιά ἀντιδι-
κία ἢ ἀντιπαράθεση. Ἐκαστος λέγει τὴ γνώμη του.
Φοβοῦμαι ὅμως μήπως ἀλλάζουμε με τὸν καιρὸ.

Θὰ κάμω ἀκόμη μία παρατήρησις ἐπιστημονικῆ.
Ἰσχυρίζεται ὁ ἀρθρογράφος, ὅτι οἱ σκέψεις του πού
στηρίζουν τὸ σύστημα τῆς νόμου κρατουσίας πολιτείας,
βρίσκουν θεμέλιο τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Συν-
τάγματος τοῦ 1975. Ἔτσι με ἀποσπασματικὸ τρόπο
παραθέτει ἐλάχιστες φράσεις Βουλευτῶν γιὰ νὰ θε-
μελιώσῃ τὴν ἀποψή του. Ἐπιστημονικῶς ὁ τρόπος
αὐτὸς εἶναι, καὶ μάλιστα στή νομικὴ ἐπιστήμη, λάθος,
ἀφοῦ παραβιάζεται ἡ ἀρχὴ πού λέγει ὅτι ὄχι ἀπὸ τὸ
μερικὸ, ἀλλὰ ὅλο τὸ νόμο σκοποῦμε γιὰ νὰ βροῦμε
τὸ νόμμά του.

Τὸ τί δέχεται ἢ τὸ τί ἀπορρίπτει ἡ Βουλὴ δὲν φαί-
νεται οὔτε ἀπὸ τίς προτάσεις οὔτε ἀπὸ τίς ἀγορεύ-
σεις τῶν Βουλευτῶν. Αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸ τί ψηφίζει
ὡς νόμο. Αὐτὸ ἔχει ἀξία. Καὶ γιὰ νὰ βροῦμε τὸ νό-
ημα ἀνατρέχουμε στὶς ἐργασίες τῆς Βουλῆς. Ποτὲ δὲν
υἱοθετεῖται ὡς νόημα ἡ ἀποψὴ ἐνὸς Βουλευτοῦ. Βοη-
θητικὸ ρόλο ἔχουν αὐτά.

Ἐσιάζεται ἡ ὅλη προβληματικὴ στὸ γεγονός ὅτι ἡ
Βουλὴ δὲν ἔβαλε στὸ Σύνταγμα τὸν ὄρο «αὐτοδιοι-
κεῖται», ἀλλὰ «διοικεῖται» ὑπὸ τῆς Συνόδου. Ἀπὸ τὰ
πρακτικὰ τῆς Βουλῆς καὶ ἀπὸ ὅλο τὸ φάσμα τῶν συ-
ζητήσεων ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ὄρος «αὐτοδιοικεῖται»
καὶ «διοικεῖται» ταυτίζεται τελικὰ.

Πράγματι ἐγίνε συζήτηση γιὰ τὴν ἔννοια τοῦ ὄ-
ρου. Ὁ κ. Ἀθαν. Κανελλόπουλος (βλ. Πρακτ. σελ.
416-417) λέγει ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο, ἀπαν-
τώντας σὲ Βουλευτὴ πού λέγει ἐπὶ λέξει «Τὸ ἴδιο εἶ-
ναι». Ὅμως στή συνέχεια δὲν προσδιορίζει ἡ Βουλὴ
τὸ τί θέλει καὶ δὲν ὀρίζει με ἀπόφαση τὸ νόημα. Εἶ-
ναι συνεπῶς ἔργο τῆς Ἐπιστήμης.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ νόημα καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ
συστήματος τῆς νόμου κρατουσίας Πολιτείας, πρέπει
νὰ ποῦμε τὰ ἑξῆς: Τὸ σύστημα τούτο δὲν ἀναγράφε-
ται, ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, σὲ
κανένα νομικὸ κείμενο ἢ Σύνταγμα, ἐκτὸς μίας περι-
πτώσεως τοῦ Συντάγματος τῆς Χούντας, ὅπως θὰ
ποῦμε παρακάτω.

Τὸ περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ συστήματος εἶναι νεφε-
λώδες καὶ ἀόριστο. Ἀντιγράφω ἀπὸ τὰ Πρακτ. τῆς
Βουλῆς σελ. 393 ἀπὸ τὴν ἀγόρευση τοῦ Ε. Παπανού-
τσου: «...Ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς χώρας μας, ἀπὸ
τὸ 1821 καὶ ἐδῶ, ἔχουν δημιουργηθῆ ἔντελῶς *ιδιόρ-
ρυθμοὶ* σχέσεις μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας.
Καὶ αὐταὶ αἱ *ιδιόρρυθμοὶ* σχέσεις ἔχουν γίνεαι αἰτία
νὰ προκαλῆται κατὰ τακτὰ σχεδὸν χρονικὰ διαστήμα-
τα μιὰ βαθύτατη κρίσις εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλη-
σίας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διασαλεύεται ἡ γαλήνη εἰς
τὰς τάξεις τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος...». Ὁ δὲ
καθηγητὴς Ζέπος, Ὑπουργὸς Παιδείας τότε, λέγει:
«...Τὸ ἄριστο θεωρητικῶς τῶν συστημάτων εἶναι ἀ-
σφαλῶς τὸ σύστημα τῆς αὐτονομίας τῆς Ἐκκλησίας»
καὶ προσδιορίζει τὸ σύστημα τῆς νόμῳ κρατοῦσης πο-
λιτείας ὅτι «... εἶναι ἓνα σύστημα ὕδαρές, ἓνα σύστη-
μα θολό, τὸ ὁποῖο προσπαθεῖ νὰ συμβιβάσῃ τὸ πολι-
τικοκρατικὸν μὲ τὸ σύστημα τοῦ χωρισμοῦ τῶν Ἐκ-
κλησιῶν, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἀφήνει μὲν τὴν Ἐκκλη-
σία νὰ πράττῃ τὰ καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ ἐποπτεύει καὶ
μεριμνᾷ ἡ Πολιτεία διὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν... ἡ ἐπέμβασις τῆς Πολιτείας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν
εἶναι πάρα πολὺ ὀδυνηρὰ».

Τὸ ἄνω σύστημα μὴ θεμελιούμενο σὲ κανόνα δι-
καίου ἢ Συντάγματος εἰσήχθη ἔντελῶς παρανόμως
καὶ ἀντισυνταγματικῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μάουερ,
τῆς ἀντιβασιλείας, κατέληξε νὰ εἶναι στὴν οὐσία πο-
λιτειακοκρατικὸ καὶ ἔχει ἀποδοκιμασθῆ ἀπὸ τὴν ἐπιστή-
μη τῆς Θεολογίας, ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία καὶ
εἶναι ὑπόδικο στὴ συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς
Ἐκκλησίας. Αὐτὰ εἶπε κατὰ τὴν σύνταξη τοῦ Συντάγ-
ματος ὁ Βουλευτὴς Σ. Παπαθεμελῆς (βλ. Πρακτ., σελ.
412).

Συνεπῶς τὸ λεγόμενο σύστημα τῆς νόμῳ κρατοῦ-
σης Πολιτείας, δὲν ἔχει συνταγματικὴν θεμελίωση.
Εἰσήχθη ἔνεκεν ἀδυναμιῶν ἐγγενῶν καὶ σὲ ἐποχὴ τῆς
Βαυαροκρατίας. Εἶναι ἔντελῶς *ιδιάζον*, *ιδιόμορφον*.
Τὸ σύστημα τοῦτο ἢ Ἐκκλησία *πολλάκις* τὸ ἀποτίνα-
ξε μὲ τὴν πρακτικὴ τῆς μέχρι σήμερα καὶ ἐπανήλθε
στὸ προσιδιάζον στὴ φύση τῆς καὶ τὴν ἀποστολὴν σύ-
στημα τῆς συναλληλίας, τὸ ἐκ παραδόσεως καὶ εἰς τὸ
Βυζάντιον κρατήσαν, τὸ ὁποῖο ἐπιβάλλει τὸν ἐκατέ-
ρωθεν σεβασμὸν στοὺς δύο σχηματισμοὺς τῆς Ἐκκλη-
σίας καὶ τῆς Πολιτείας καὶ τὴν μὴ ἀνάμειξη στὶς ἀρ-
μοδιότητες καὶ τὴν ἀποστολὴν καθενὸς ἀντιστοίχως.

Τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο θέλει ὁ κ. Κατσαρὸς εἶναι
τὸ τῆς Βαυαροκρατίας. Θέλει τὴν ἐπέμβαση τῆς Πο-
λιτείας μέχρι σημείου νὰ ἐκλέγει καὶ Ἀρχιερεῖς. Ἔ-
δχι δὲ καὶ ἔτσι! Δὲν πρόκειται νὰ ξανακαθίση κυ-
βερνητικὸς ἐκπρόσωπος στὴν Ἱεραρχία. Θὰ ἤθελα νὰ
ρωτήσω πῶς συνειδησιακὰ τακτοποιεῖ μέσα του αὐτὲς
τὶς ἀπόψεις πού διετύπωσε στὸ ἄρθρο του καὶ μάλι-
στα ἐν ὄψει ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος, ἐὰν καὶ
ἐφ' ὅσον θέλει, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸ, νὰ εἶναι καὶ

καλὸς καὶ συνειδητὸς Χριστιανὸς, πού ὀφείλει ὡς μέ-
λος τῆς Ἐκκλησίας νὰ γνωρίζει τὴν θέση του καὶ νὰ
μὴ διασαλεύει τὴν Ἐκκλησία, παραγνωρίζοντας τὸ ἀ-
ποστολοπαράδοτο συνοδικὸ σύστημα, δημοκρατικὸ
θὰ λέγαμε σήμερα, καὶ τὴν ἱεραρχικὴ ὀργάνωσή τῆς;

Τὸ ἀνωτέρω σύστημα, εἶναι ἄξιον σημειώσεως, ἔ-
χει καταδικασθῆ καὶ προσφάτως ἀπὸ τὴν Πολιτεία
διὰ ἐπανεπιλημμένων δηλώσεων τοῦ Ὑπουργοῦ Παι-
δείας κ. Γεωργίου Σουφλιά, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε ὅτι ἐ-
πέμβασις στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ αὐτοδιοίκητό τῆς
δὲν γίνεται. Καὶ πράγματι, κατὰ τὴν ὀρθὴν τοῦ ἔννοια,
καὶ τὸ σύστημα τοῦτο δὲν ἐπιτρέπει ἀκαίρους καὶ ἀ-
κρίτους ἐπεμβάσεις στὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ κατὰ τὸ
σύστημα αὐτὸ ναι μὲν ἡ Πολιτεία ὑπερέχει, δὲν μπο-
ρεῖ ὅμως καὶ δὲν δικαιούται νὰ κυριαρχήσῃ τῆς Ἐκ-
κλησίας.

Ἐκεῖ πού ἔφτασαν σήμερα τὰ ἀνθρώπινα δικαιώ-
ματα καὶ τὰ κοινωνικὰ δικαιώματα ἔναντι τοῦ Κρά-
τους, εἶναι ματαιοπονία νὰ ἐπικαλοῦνται μερικοὶ τὸ
ἀνωτέρω σύστημα, μὲ ἀπόηχο αἰρετικῆς λαϊκοπροτε-
στάντικῆς προελεύσεως πρακτικῆ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς
Βαυαροκρατίας, ἢ ὁποῖα διέλυσε, ὡς γνωστὸν τὸ ὅτι
καλλίτερο εἶχε ἢ Ὁρθοδοξία μας, δηλαδὴ τὰ μονα-
στήρια μας. Κατήργησε τὴν αὐτοτέλεια καὶ τὴν ἀνε-
ξαρτησίαν τους μὲ τὴν ὁποῖα διασώθηκαν καὶ τὰ ἴδια
καὶ διέσωσαν τὸ ἔθνος.

Δὲν γνωρίζω τὸ τί θὰ ὑποστηρίξῃ ὁ κ. Ἀντιπρόε-
δρος τῆς Βουλῆς στὴν συγκεκριμένη ἀναθεώρηση τοῦ
Συντάγματος. Εὐχόμαι ὅμως νὰ βρῆ τὸν καλλίτερο
ἐαυτοῦ του.

Τὰ νέα δεδομένα τοῦ Συντάγματος 1975

Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975 καθιερῶνει τὸ σύστημα τῆς
συναλληλίας στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.
Πράγματι μετὰ τὴν καταδίκη καὶ τὴν ἀναγνώριση ἀ-
πὸ ὅλες τὶς πτέρυγες τῆς Βουλῆς στὸ πού ὀδηγεῖ τὸ
κατ' ἔθιμον καὶ κατὰ λεκτικὴν κατάχρησιν ἀποκαλού-
μενο σύστημα τῆς νόμῳ κρατοῦσης Πολιτείας, ἢ ἀνα-
θεωρητικὴ Βουλὴ δὲν τὸ ἀπεδέχθη, παρὰ τὰ ἀντιθέ-
τως ἀπὸ ἐλαχίστους προβαλλόμενα.

1. Πράγματι εἶναι δεδομένο ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος
Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κατέστη αὐτοκέφαλος τὸ ἔτος
1950, διὰ Πατριαρχικοῦ Τόμου. Ὁ Τόμος αὐτὸς ὀρί-
ζει ἐπὶ λέξει «...καὶ διοικοῦσαν (τὴν Σύνοδον) τὰ τῆς
Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς Θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας
ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως ἀπὸ πάσης κοσμικῆς ἐπεμ-
βάσεως». Ἦδη ὁ Τόμος αὐτὸς ὅπως καὶ ἡ Πράξις τοῦ
Πατριαρχείου τοῦ 1928 ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο 3 τοῦ
Συντάγματος γιὰ πρώτη φορὰ. Συνεπῶς ἐπέμβαση τῆς
Πολιτείας παρὰ τὶς διατάξεις τοῦ Τόμου εἶναι ἀντι-
συνταγματικὴ αὐτοδικαίως. Θὰ ὑπάρχει σὲ περίπτωσι
ἐπεμβάσεως καὶ διεθνῆς εὐθύνης τῆς Χώρας, διότι τὸ
κείμενο τοῦ Τόμου μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Κων/πόλεως
εἶναι διεθνῆς κείμενο.

2. Τὸ Σύνταγμα στὸ ἄρθρο 3 ὀρίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτοκέφαλος καὶ διοικεῖται ἀπὸ τὴν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο. Διοικεῖται σημαίνει αὐτοδιοικεῖται κατὰ τὴν προλεχθεῖσα ἔννοια. Ἄλλιῶς οὔτε αὐτοκέφαλος θὰ ἦτο ἂν δὲν αὐτοδιοικεῖτο, γιατί τὸ Πατριαρχεῖο δὲν τὴν κατέστησε αὐτοκέφαλο, γιὰ νὰ βάλῃ κεφαλή τῆς τὴν Πολιτεία. Καὶ διοικῶ σημαίνει διοικῶ ὁ ἴδιος καὶ ἂν δὲν διοικοῦσε ἡ Σύνοδος ἰδίῳ δικαιώματι τότε θὰ ἦτο ὄχι Ἱερά Σύνοδος, ἀλλὰ ὑπάλληλος καὶ ἐκτελεστής ἐντολῶν ἄλλων καὶ τοῦ Κράτους.

3. Ὁ Συνταγματικὸς Νομοθέτης μὲ τὸ ἄρθρο 72 τοῦ Συντάγματος καθόρισε ὅπως ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας ψηφισθῆ ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Βουλῆς, ἔκαμε ἐπιφύλαξη ὑπὲρ τυπικοῦ νόμου, πρὸς διασφάλιση τοῦ αὐτοδιοικήτου, καὶ ἀπέκλεισε νομοθετικὴ ἐξουσιοδότηση ὑπὲρ Ὀργάνων τῆς Κρατικῆς Διοικήσεως, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται καὶ ἐπεμβάσεις.

4. Στὸ αὐτὸ ὡς ἄνω ἄρθρο ὀρίζεται ὅτι ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ ὅρος ἐπικρατοῦσα εἶναι βαρυσήμαντος καὶ δὲν σημαίνει ἀπλῶς τὴν πλειοψηφία τοῦ Λαοῦ. Ἐνέχει καὶ τὴν ἐπιθυμία τοῦ συνταγματικοῦ νομοθέτη νὰ παραμείνῃ ἐπικρατοῦσα. Συνιστᾷ δὲ παρότρυνση καὶ κατευθυντήριον γραμμὴ στὸν κοινὸ νομοθέτη νὰ μερμηνήσῃ γιὰ τὴ δημιουργία καταλλήλων συνθηκῶν νὰ παραμείνῃ ἐπικρατοῦσα ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. Πρὸς τοῦτο ὁ κοινὸς νομοθέτης ὀφείλει νὰ λάβῃ θετικὰ μέτρα καὶ ὄχι ἀρνητικὰ μὲ σύμφωνη γνώμη τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας καὶ τοῦ Λαοῦ (βλ. μελέτη μου στο Περιοδικὸ «Ἐκκλησία», 1987).

5. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προϋπάρχει τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ ἔχει τὶς ρίζες τῆς εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ Κράτους περιοχῆ. Χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν Πολιτεία ὡς Ν.Π.Δ.Δ., ὅμως ὁ χαρακτηρισμὸς γίνεται μόνον γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν συναλλαγῶν. Γι' αὐτὸ γιὰ πρώτη φορὰ στὸ ἄρθρο 1 παρ. 4 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τίθεται ἡ φράση «κατὰ τὰς νομικὰς σχέσεις» καὶ δὲν σημαίνει οὐδόπως τὴν ἐνσωμάτωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν αὐτοτελῶν ἰδρυμάτων τῆς στὸ Κράτος (βλ. Ἀν. Μαρίνον, Ὁ ἔλεγχος τῶν πράξεων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν ὑπὸ Σ.τ.Ε., εἰς Ε.Δ.Δ.Δ. 1973, 16 ἐπ., 20 ἐπ.).

6. Τὸ ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦ ἔτους 1975 ἐμπεριέχει στὶς διατάξεις του τὸ σύστημα τῆς συναλληλίας, τὸ δέχονται καὶ οἱ καθηγητὰ τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου. Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀριστ. Μάνεσης στὸ βιβλίο του Ἀτομικὲς ἐλευθερίες (σελ. 256). Αὐτὸ δέχεται ἡ Ἐπιστῆμη. Ἐπίσης μνημονεύω τὴν βαρύνουσα γνωμοδότηση τοῦ αὐτοῦ Καθηγητοῦ καὶ τοῦ κ. Βαβούσκου τῆς 16-11-1975, πού δημοσιεύεται στὸ Νομικὸ Βῆμα 1975 σελ. 1013.

7. Γιὰ νὰ στηριχθῆ ἡ πεπλανημένη ἄποψη γιὰ τὸ

ὡς ἄνω σύστημα, γίνεται ἀναφορὰ στὸν Καθηγητὴ καὶ ἐγκριτο νομικὸ κ. Ἀθανάσιο Κανελλόπουλο. Γίνεται ὅμως διαστρέβλωση τῆς βούλησός του. Γιατὶ ἀρμόδιος νὰ ἐρμηνεύσει καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὴ σκέψη του εἶναι ἀσφαλῶς ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἀθαν. Κανελλόπουλος. Πράγματι ὁ κ. Κανελλόπουλος στὴ σημαντικὴ ἀγόρευσὴ του στὴ Βουλὴ στὴ συν. τῆς 2-4-1987 ὑπεραμύνεται τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς συναλληλίας καὶ λέγει ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ εισηγητὴς γιὰ νὰ διατυπωθοῦν οἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ νὰ περιληφθοῦν τὰ Πατριαρχικὰ κείμενα (βλ. Πρακτ. Βουλ. σελ. 5059-5060 τῆς 2-4-87).

8. Ἄν ὁ νομοθέτης ἤθελε αὐτὸ τὸ σύστημα τῆς νόμου κρατοῦσης Πολιτείας θὰ τὸ ἀνέγραφε. Σὲ κανένα Συνταγματικὸ κείμενο δὲν πέρασε αὐτὸ τὸ σύστημα. Ἀπλῶς ἐπεκράτησε νὰ λέγεται χωρὶς νομικὴ θεμελίωση, καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν πρακτικὴ τῆς Πολιτείας πού ἀμέσως μετὰ τὸ αὐτοκέφαλο τὸ 1850, τοποθέτησε Βασιλικὸ Ἐπίτροπο στὴ Σύνοδο. Καὶ αὐτὸ κατὰ παράβαση τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου. Αὐτὴ ἡ παρανομία συνεχίστηκε. Καὶ εἶναι δυνατόν τὴν παρανομία τῶν Βασιρῶν νὰ τὴν ἐπικαλούμεθα σήμερον;

9. Κείμενα πού ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν δική μας Ἐκκλησία καὶ πού προστατεύουν τὴν ἀνεξαρτησία τῆς εἶναι ἀκόμη οἱ Διεθνεῖς συμβάσεις, δηλαδὴ ὁ Χάρτης τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἡ Σύμβαση τῆς Ρώμης, ἡ Τελικὴ Πράξις τοῦ Ἐλσίνκι τοῦ 1975 κ.λ.π.

10. Μερικοί, ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὡς Ν.Π.Δ.Δ. νομίζουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνας Κρατικὸς Ὄργανισμός. Ἡ Ἐκκλησία δὲν συνιστᾶται μὲ πράξις τοῦ Κράτους, ὅπως τὰ νομικὰ πρόσωπα, οὔτε μπορεῖ νὰ πεῖ αἴριο ἡ Πολιτεία μὲ νόμο καταργεῖται ἡ Ἐκκλησία, ὅπως κάνει στὰ δικά της Ν.Π.Δ.Δ. Πράγματι ἐδῶ πρέπει νὰ μνημονεύσω τὴ σημαντικὴ ἀπόφαση τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Στρασβούργου τοῦ ἔτους 1990. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ ἐξεδόθη ἐπὶ προσφυγῶν δέκα ἱστορικῶν Μονῶν τῆς Χώρας μας καὶ 10 Ἱερομονάχων (μεταξὺ αὐτῶν εἶμαι καὶ ὁ ὑπογράφων). Ἐπὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῶν προσφυγῶν ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία προέβαλε ἀντιφατικὸς καὶ ἀνακριβεῖς ἰσχυρισμούς. Ἐναν ὑποχρεώθηκε ἀμέσως νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ. Ἦτο ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ὅτι δῆθεν οἱ Ἱερὲς Μονεῖς ἔχουν ἔργο τὴν παιδεία καὶ ἐπεκαλέσθη τὸ ἄρθρο 16 τοῦ Συντάγματος καὶ ὅτι οἱ Μοναχοὶ μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὸ Κράτος! Τὴν ἀνακρίβεια αὐτὴ ὑποχρεώθηκε νὰ τὴν ἀνακαλέσῃ ἀμέσως.

Ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς τῆς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ Μονεῖς εἶναι δῆθεν κρατικοὶ-κυβερνητικοὶ Ὄργανοι καὶ συνεπῶς δὲν δικαιοῦνται προσφυγῆς, ἀπεδείχθη ἀβάσιμος καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τὸν ἀπέρριψε. Ἐχομε συνεπῶς δεσμευτικὴ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἀπόφαση Διεθνοῦς Ὄργανου.

Καὶ ἐδῶ θὰ ἤθελα νὰ ἐρωτήσω τὸν κ. Κατσαρό,

ΤΟ ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ*

Μόλις έγιναν γνωστά αυτά τα μέτρα στο Βουκουρέστι ο ύφυπουργός Οικονομικών Const. Papanace³² ζήτησε κατά τη διάρκεια συνεδρίασεως του ρουμανικού ύπουργικού συμβουλίου τη σύλληψη και τόν περιορισμό σε στρατόπεδα συγκεντρώσεως όλων των 'Ελλήνων που ζούσαν στη Ρουμανία. 'Η πρόταση όμως αυτή δεν έγινε δεκτή³³.

'Εξελίξεις στο κουτσοβλαχικό ζήτημα είχαμε το 1941 ύστερα από την εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων και την πλήρη ύποδούλωση της χώρας στις άξονικές δυνάμεις. Πρωταγωνιστής σ' αυτές τις εξελίξεις είναι και πάλιν ο 'Αλκιβιάδης Διαμάντης, ο οποίος εμφανίζεται στην Κόνιτσα ταυτόχρονα με την

είσοδο των ιταλικών στρατευμάτων³⁴. Με την ύποστηριξη της 'Ιταλίας ο Διαμάντης αυτοανακηρύχτηκε πρίγκιπας και ήγεμόνας της Πίνδου. Με ύπόμνημά του προς τόν κατοχικό πρωθυπουργό Τσολάκογλου στις 25 Σεπτεμβρίου 1941 άξιώνει την παραχώρηση προνομίων ύπερ των Κουτσοβλάχων³⁵.

Οι δραστηριότητες όμως του 'Αλκιβιάδη Διαμάντη

Του κ. ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΤΡΙΤΟΥ

Δρος Θεολογίας

δεν σταματούν εδώ. Με τη βοήθεια του δικηγόρου Νικολάου Ματούση ίδρυσε στη Λάρισα ρουμανοκουτσοβλαχική όργάνωση με την όνομασία «Ρωμαϊκή Λεγεών»³⁶, της όποίας πρόεδρος ήταν ο Νικόλαος Ματούσης³⁷. Λόγω όμως της άπροθυμίας των Θεσσα-

* Συνέχεια από τη σελ. 136 του ύπ' άρ. 4 τεύχους.

32. 'Αχιλ. Γ. Λαζάρου, «'Η έλληνικότητα της Μακεδονίας», Οικονομικός Ταχυδρόμος 10 (1974) 5-3-1992, σ. 85γ.

33. Ρουμανικής Κυβερνήσεως, PE MARGINEA PRAPASTIERI, Βουκουρέστιον 1941.

γιατί ή παράταξη του δεν κατήργησε άκόμη τούς άντισυνταγματικούς νόμους, για τούς όποιους φθάσαμε στο σημείο να πάνε οι Μονές σε Διεθνές 'Όργανο; 'Αφού ή παράταξη και ο άρχηγός της και σημερινός πρωθυπουργός δεσμεύτηκε στη Βουλή για την κατάργησή του;

11. Το σύστημα της συναλληλίας πέρασε πλέον στον Καταστατικό Χάρτη της 'Εκκλησίας, ο όποιος συντάχθηκε με τη σύμφωνη γνώμη της. Στο άρθρο 2 αυτού όρίζεται: «'Η 'Εκκλησία της 'Ελλάδος συνεργάζεται μετά της Πολιτείας προκειμένου περι θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος κ.λπ.». Ούτως, ο έκατέρωθεν σεβασμός πλέον ως πρωτεύουσα άρχη Δικαίου σήμερα όριοθετεί και προσδιορίζει τις σχέσεις 'Εκκλησίας και Πολιτείας. Δεν μās άρέσει ο άλληλοσεβασμός; Είναι ανάγκη να γίνεται έπίκληση του Βαυαρικού συστήματος, που για μοναδική φορά πέρασε στο Σύνταγμα της Χούντας το 1968 στην παρ. 6 του άρθρου 1; Αυτό θέλει ο κ. Κατσαρός για σύστημα σχέσεων 'Εκκλησίας και Πολιτείας;

12. Θεωρούν μερικοί ότι ή δήθεν μισθοδοσία των ιερέων είναι άπόρροια του συστήματος της νόμω Κρατούσης Πολιτείας. Κάνουνε λάθος. 'Η Πολιτεία έχει συνταγματική ύποχρέωση να μεριμνά για όλες τις κοινωνικές ομάδες. Οι ιερείς άναμφισβητήτως έπιτελούν και κοινωνικών έργων προς τούς πολίτας. 'Η μισθοδοσία άρχισε με σύμβαση το έτος 1945 και σήμερα εύρίσκει έρεισμα στις κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου διατάξεις του Συντάγματος και στη μέριμνα για την έπικρατούσα Θρησκεία, όπως και στη μέριμνα για κάθε κοινωνική ομάδα πολιτών.

34. Τάγαρη, ό. π., σ. 10.

35. ό. π.

36. Εύαγγέλου Α. 'Αβέρωφ, 'Η πολιτική πλευρά του κουτσοβλαχικού ζητήματος, 'Αθήνα 1948, σσ. 107-160. Πρβλ. Του ίδιου, Φωτιά και Τσεκούρι, 'Αθήνα 1975², σ. 99 και Γιάννη Βασ. Καραγιάννη, 'Η προγραμμαμένη έθνική αντίσταση, 'Αθήνα 1977, σ. 14, όπου και άπόψεις C. M. Woodhouse. Πρβλ. και Λαζ. 'Αρσενίου, 'Η Θεσσαλία στην 'Αντίσταση, Λάρισα 1977, τ. α', σ. 69: «Οί Βλάχοι άρνούνται να γίνουν λεγεωνάριοι, έξδον από καμπόσους κατακυκλέφτες, ληστροτρόφους, έγκληματίες, άλήτες και άνόητους. 'Απερίγραπτα είναι τα βασανιστήρια που ύποβάλλονται Βλάχοι και Βλαχόπουλα, μα όλοι τους άρνούνται να γίνουν λεγεωνάριοι».

37. 'Η προσωπικότητα και ή δράση του Νικ. Ματούση είναι για την μέχρι τώρα ιστορική έρευνα άμφιλεγόμενη. 'Ενώ στη δίκη των δοσιλόγων στη Λάρισα είχε καταδικαστεί από το εκεί Έκτακτο Στρατοδικείο «έρήμην εις θάνατον» (άπόφαση 35/23-1-46) και μετά την έκδοσή του από τη Ρουμανία στην 'Ελλάδα στις 13 Μαΐου 1964 είχε έγκλεισθεί στις φυλακές 'Αβέρωφ, στις 25-6-64 με τις ύπ' άριθμ. 5, 6, 7 και 9 άποφάσεις του Εϊδικού Δικαστηρίου 'Αθηνών κηρύχτηκε άθώος και άποφυλακίστηκε με την ύπ' άριθμ. 39/26-6-64 παραγγελία του ειδικού επιτρόπου 'Αθηνών. 'Επίσης με προεδρικό διάταγμα που εκδόθηκε στην 'Αθήνα στις 12 'Ιανουαρίου 1976 χαρίστηκε ή ισόβια στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων που του είχε έπιβληθεί και «ήρθησαν αι εκ της ως άνω καταδικής του έν λόγω άπορρέουσαι συνέπειαι» (ΦΕΚ 11Γ/14-1-1976).

Ο ίδιος ο Νικόλαος Ματούσης σε συνέντευξη που έδωσε στο Γιώργο Έξαρχο και δημοσιεύτηκε στο φύλλο 18 (1988) της έφημερίδας «'Αβδέλλα» ισχυρίστηκε ότι όλες οι κατηγορίες που του άποδίδονται είναι ψευδείς, ότι ο ίδιος ύπήρξε πατριώτης, ότι ή λεγεώνα έπρόκειτο να γίνει με 'Ελληνες άξιωματικούς, ως άντιπερισπασμός στους Βουλγάρους, που διεκδικούσαν τη Θεσσαλονίκη, αλλά τελικά ματαιώθηκε. 'Επίσης ισχυρίστηκε ότι στάλθηκε από την κυβέρνηση Δημ. Ράλλη στη Ρουμανία για να πετύχει από τόν πρωθυπουργό 'Αντονέσκου και τα ιστορικά κόμματα της Ρουμανίας την όριστική μετάθεση της μόνιμης έγκατάστασης των Βουλγάρων στη Θεσσαλονίκη, πράγμα που έπιτεύχθηκε. 'Όπως ο ίδιος ο Ματούσης ύποστηρίζει, την άποστολή του

λών να ένταχθούν στην όργάνωση ό Διαμάντης με τη βοήθεια 'Ιταλών καρραμπινιέρων προέβη σε διωγμούς έναντίον τών άντιφροσούντων³⁸.

'Ισχυρή άντίσταση στη Λεγεώνα έκανε ό δημοσιογράφος Τάκης Οικονομάκης, ό όποιός με φλογερά πατριωτικά άρθρα και αδιάσειστα στοιχεία αποκάλυψε στην έφημερίδα «Θεσσαλία» του Βόλου, τον τυχοδιωκτισμό του Διαμάντη και διακήρυξε με παρηγοσία την έλληνικότητα τών Κουτσοβλάχων³⁹.

Τό άσχημο κλίμα που δημιουργήθηκε ενάντια στους 'Αλκιβιάδη Διαμάντη και Νικόλαο Ματούση τους έξανάγκασε να άναχωρήσουν στη Ρουμανία. 'Ο πρώτος ύστερα από συκοφάντισή του από τό Ματούση στους 'Ιταλούς και ό δεύτερος μετά την άπομάκρυνσή του από τη λεγεώνα.

Γενικά τό κουτσοβλαχικό ζήτημα, ως ύπαρκτό πολιτικο-ϊστορικό πρόβλημα, καθόρισε την έξέλιξη τών έλληνορουμανικών σχέσεων για έναν σχεδόν αιώνα⁴⁰. Στο διάστημα αυτό ή ρουμανική προπαγάνδα, με τεράστια οικονομικά μέσα, διωγμούς, βία και άλλες τρομοκρατικές μεθόδους αγωνίστηκε να άλώσει την έλληνική έθνική συνείδηση τών Βλάχων. 'Απέτυχε όμως παταγωδώς⁴¹.

Δικαιολογημένα ό Σοφοκλής Βενιζέλος, προλογίζοντας τό 1948 τό βιβλίο του Εύαγγέλου 'Αβέρωφ για τό κουτσοβλαχικό ζήτημα, έγραφε μεταξύ άλλων:

«...Λαμβάνοντες ύπ' όσιν την σοβαρότητα του ζητήματος, την ιδιικήν μας άδιαφορίαν, την συστηματι-

γνώριζαν ό Δημ. Ράλλης και ό Φιλώτας Παπαγεωργίου του ΕΔΕΣ (βλέπε: έφημ. «'Αβδέλα», άριθμ. φύλλ. 18 (1988), σσ. 7-10. Γιώργη 'Εξαρχου, 'Αδελφοί Μανάκια και τό «βλαχικό ζήτημα», 'Αθήνα 1991, σσ. 160-161. Γιάννη Α. Παπαθανασίου, 'Η 'Ιστορία τών Βλάχων, Θεσσαλονίκη 1991, σσ. 32-34 και Βασίλη Μισύση, Βλάχοι - αυτοί οι άνυπότακτοι 'Έλληνες, 'Αθήνα 1990, σσ. 28-29. Πρβλ. και συνέντευξη του Ματούση στους Κώστα Καρδαρά και Πέτρο Μυλωνά, που προσπαθούν να κρατήσουν την έπιβαλλόμενη άπόσταση και δημοσιεύουν αυτήν στο πρώτο τεύχος του περιοδικού 'Έλληνισμός. 'Επίσης βλ. την τοποθέτηση του Μισύση για τό θέμα Ν. Ματούση στο δεύτερο τεύχος, Μαρτίου - 'Απριλίου 1991, σ. 47.

38. Τάγαρη, ό. π., σ. 11.

39. 'Αβέρωφ, ό. π., σσ. 137-138.

40. Μιχ. Ν. Ρωμανού, 'Απόψεις και θέσεις για τό όνομα, την καταγωγή και τη γλώσσα τών Κουτσοβλάχων, 'Αθήνα 1983, σ. 512. Πρβλ. Eugen Ionescu, Causa romaneasca in Turcia europeana si conflictul cu Grecia, Bucarest 1906, σσημ. 93.

41. ΑΥΕ - 'Αρχείον Πρεσβείας Κων/λεως - 1903-1904 - Ρωμανική προπαγάνδα εν Μακεδονία πρβλ. ΑΥΕ - 1918 - Β - 33, 35, 36, 37. ΑΥΕ - 1911 - 12 - Β - 45 Περί ρουμανικής προπαγάνδας εν 'Ηπειρώ. ΑΥΕ - 1911 - 39 - 'Αρχείον πρεσβείας Κων/λεως και 'Αχιλλέως Λαζάρου, «Βλάχοι», έγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, τ. 14, σ. 425 και Πεφάνη, ό. π., σ. 63.

κήν και ένίοτε σκληράν έργασίαν τών άλλων, όφειλομεν να είμεθα εύτυχείς διότι ό έπικίνδυνος πολλαπλασιασμός του μηδενός, τον όποιον προηγουμένως άνέφερα, δέν έλαβε μεγαλυτέρας διαστάσεις. Τούτο τό χρεωστούμεν άναμφισβητήτως εις τον θανμαστών πατριωτισμόν, εις την εύφυά άντίδρασιν και εις τους θαρραλέους άγώνας αυτών τών 'Ελλήνων Κουτσοβλάχων, άγώνας εις τους όποιούς ούτοι άπεδύθησαν μόνοι, άκαθοδήγητοι και παλαιόντες συχνά έναντίον πανισχύρου ξένου δυνάστου. Αισθάνομαι δι' αυτό την ύποχρέωσιν να τους έκφράσω έδώ τον θανμασμόν μου και την εύγνωμοσύνην, διότι, παρὰ τας άντιξοότητας, έκράτησαν πάντοτε τόσον ύψηλά την φωτεινήν δάδα του έλληνισμού»⁴².

Τά τελευταία χρόνια τό κουτσοβλαχικό ζήτημα αρχίζει να κάνει και πάλι την εμφάνισή του, πυροδοτούμενο έντεχνα από γνωστους κύκλους του έξωτερικού, οι όποιοι με έντυπα, περιοδικά και έφημερίδες, δίσκους και μαγνητοταινίες βομβαρδίζουν τους Βλάχους της έπαρχίας και της πρωτεύουσας.

Στό Bulletin Ευροπέεη του 'Ιδρύματος Dragan και στο τεύχος του 'Απριλίου 1969 ό καθηγητής Michel de la Ventolierε δημοσίευσε ένα άρθρο, στο όποιο γίνεται λόγος για ύπαρξη ρουμανικής μειονότητας στην Πίνδο, που καταπιέζεται από τό έλληνικό κράτος⁴³.

'Η «Asociatia Romania» στα πλαίσια του προπαγανδιστικού του μηχανισμού χρηματοδοτεί βλαχολογικά δημοσιεύματα στο ρουμανικό και ξένο Τύπο και χορηγεί ύποτροφίες σε 'Έλληνες σπουδαστές, τους όποιους επηρεάζει κατάλληλα.

Σε εύρωπαϊκό επίπεδο γίνεται συστηματική παραπληροφόρηση για τη δήθεν ύπαρξη στην 'Ελλάδα ρουμανικών πόλεων και Ρουμάνων που στερούνται άνθρωπίνων δικαιωμάτων. Μάλιστα με έπιχορήγηση της 'Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του εύρωπαϊκού μορφωτικού ιδρύματος «L' Europe et ses populations» εκδίδεται σύγγραμμα, στο όποιο έπαναφέρεται ή γνωστή θεωρία για την κάθοδο τών Βλάχων από τη Δακία.

Παράλληλα κυκλοφορούν από τό έξωτερικό διάφορα προπαγανδιστικά φυλλάδια όπως π.χ. Fara Argamneasca, Vatra, Zborlu Anostru, Franza Blaha, Cuvintul Romanesc κ. ά. μέσω τών όποιων προβάλλονται ιστορικά άπαράδεκτες θεωρίες για τους Βλάχους⁴⁴.

42. 'Αβέρωφ, ό. π., σ. 8.

43. Θεοδώρου Κ. Σαράντη, «Οί βλαχόφωνοι του έλληνικού χώρου», ΗΕ 24 (1975), σ. 577.

44. 'Ενδεικτική τών άπαράδεκτων θέσεων που άναγράφονται στα φυλλάδια αυτά είναι τα όσα περιέχονται, στο

Στη γενικότερη προσπάθεια του ελληνικού αποχρωματισμού των Βλάχων εντάσσονται οι διάφορες βλαχολογικές εκδόσεις, ή ίδρυση συλλόγων και ενώσεων που θα συνεργάζονται με διάφορες εταιρείες του εξωτερικού και οι εκθέσεις βιβλίων που αναφέρονται στο κουτσοβλαχικό ζήτημα με προδιαγραφές και προοπτικές προβολής των μειονοτήτων κατά τα σημερινά δεδομένα⁴⁵.

Το κουτσοβλαχικό ζήτημα χρειάζεται να αντιμετωπιστεί με την δέουσα προσοχή. Για τη σημερινή θέση του προβλήματος πρέπει να ενημερωθούν οι αρμόδιες για τα μειονοτικά θέματα κρατικές υπηρεσίες, ή τοπική αυτοδιοίκηση των βλαχοχωριών και οι διοικήσεις των συλλόγων τους, όπου και αν βρίσκονται.

Έπειτα επιβάλλεται η καταχώριση της ιστορικής αλήθειας ως προς τη γένεση των Βλάχων στα σχολικά έγχειριδια. Έπείγει η αποκατάσταση της αλήθειας σε λήμματα εγκυκλοπαιδικών λεξικών, ή διόρθωση των ανακριβειών ή προπαγανδιστικών θέσεων σε άρθρα εγκυκλοπαιδειών ξένων χωρών. Αναγκαία είναι η τεκμηριωμένη απάντηση σε όλα τα ανακριβή δημοσιεύματα, που αλλοιώνουν την αλήθεια για το κουτσοβλαχικό και η άνελλιπής συμμετοχή Ελλήνων ειδικών στα διάφορα συνέδρια, όπου προβλέπεται συζήτηση του κουτσοβλαχικού⁴⁶.

Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να συμβεί και με το κουτσοβλαχικό ό,τι συνέβη με το Μακεδονικό, στο οποίο από το 1944 που δημιουργήθηκε δεν δόθηκε ή πρόπευσα σημασία με αποτέλεσμα να φθάσουμε στη σημερινή κατάσταση. Πρέπει να γίνει συνείδηση σε όλους ότι τα διάφορα προβλήματα γίνονται μεγάλα, επειδή όταν είναι μικρά δεν τους δίδουμε την πρόπευσα σημασία.

Γενικά, όπως σε όλα τα εθνικά μας θέματα έτσι και στο κουτσοβλαχικό απαιτείται επαγρύπνηση και σωστή ενημέρωση⁴⁷. (Τέλος)

προπαγανδιστικό φυλλάδιο FARA ARMANEASCA (Μάιος 1991). Έκει μεταξύ άλλων αναγράφονται: «... ή πολυπληθέστερη φυλή των Βαλκανίων, ή 'Αρωμουνική (Βλάχικη), μένει χωρίς κράτος, παρόλες τις διπλωματικές προσπάθειες των Ρουμάνων...». «... Οι 'Αρωμούνιοι (Βλάχοι) διατηρήθηκαν, ακόμη και αν εξελληνίστηκαν, Ρουμάνοι στη συνείδησή τους». «...Οι 'Αρωμούνιοι (Βλάχοι) είναι λατινοθρακικής καταγωγής και ή άφομοιώσή τους, ή βιαιότερη του τελευταίου αιώνα, είναι έγκλημα γενοκτονίας πνευματικής και εθνικής...».

45. 'Αχιλ. Γ. Λαζάρου, «'Απόπειρες άφελληνισμού των Βλάχων της ελληνικής χερσονήσου», Κοινωνικές Τομές 27, 1971, σσ. 307-313.

46. 'Αχιλ. Γ. Λαζάρου, «'Ισχυρότατα τα ντοκουμέντα για την ελληνικότητα των Βλάχων», περιοδ. 'Επικοινωνία, άριθμ. τεύχους 57/Δεκέμβριος 1992, σ. 42.

47. 'Αντ. Ζερόβλη, 'Η επιτροπή ενημερώσεως για τα εθνικά θέματα, 'Αθήνα 1991, σ. 5.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

* ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ. Τοποθεσίες, εγρήματα, γεγονότα.

Μία μνημειώδης έκδοση της 'Απ. Διακονίας, αληθινός πανδέκτης πληροφοριών θρησκευτικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Ό,τι έχει σχέση με πρόσωπα, τόπους και γεγονότα της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης. Έξ ολοκλήρου τυπωμένο σε χαρτί ιλλουστρασιόν και τετραχρωμία. Κατάλληλο για παιδιά, μαθητές, καθηγητές και ιστορικούς. (Σχήμα 24X29 εκ., σελ. 200).

* 'Αρχμ. Εύσεβίου (Βίττη), ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ.

Πρόκειται για μεταφορά στη νεοελληνική γλώσσα έκλεκτων φιλοκαλικών κειμένων κατ' επιλογήν, που σκοπό έχει την άμεση έπαφή του νεοέλληνα όρθόδοξου πιστού με τη σκέψη και εμπειρία των μεγάλων ασκητικών Πατέρων της 'Εκκλησίας μας. (Σχήμα 14X21 εκ., σελ. 304).

* 'Επισκόπου 'Αχελώου κ. Εύθυμιου, ΕΙΚΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΘΕΟ. Βοήθημα για Γονείς και 'Αναδόχους (Σειρά Α', 0-2 ετών).

Είναι το πρώτο από τα 4 χρήσιμα βοηθήματα που θα διευκολύνουν τους Γονείς και 'Αναδόχους στη σωστή χριστιανική άγωγή των βρεφών και των νηπίων (έως 5 ετών), κατάλληλο ακόμη και για Βρεφοκόμους, Παιδοκόμους, Νηπιαγωγούς. (Σχήμα 21X28 εκ., σελ. 84).

* Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου, «ΝΑ ΣΑΣ ΖΗΣΕΙ!...». Μια προσέγγιση στο Μυστήριο του Βαπτίσματος.

Πρόκειται για μια πρωτότυπη έκδοση ή όποια, με απλά λόγια και πολλές έγχρωμες φωτογραφίες, φιλοδοξεί να ενημερώσει υπεύθυνα τους γονείς που ετοιμάζονται να βαπτίσουν το παιδί τους. Ένδεικνυται ως το πλέον κατάλληλο για να προσφέρεται από τους ιερούς ναούς στους γονείς και αναδόχους προς ενημέρωσή τους, πριν από το Μυστήριο του Βαπτίσματος. (Σχήμα 17X24 εκ., σελ. 24).

* Καθηγ. Στυλιανού Γ. Παπαδοπούλου, Ο ΠΛΗΓΩΜΕΝΟΣ ΑΕΤΟΣ (Γρηγόριος ό Θεολόγος). 'Ιδιαίτερα ενδιαφέρον αφήγημα για τη ζωή και τό έργο του μεγάλου 'Αγίου. (Σχήμα 14X21 εκ., σελ. 400).

* Καθηγ. 'Αθανασίου Ι. Δεληγροστοπούλου, Η ΠΙΣΤΗ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ.

'Απλοποιημένη όρθόδοξη δογματική, διατυπωμένη με φραστική ακρίβεια και δογματική διαύγεια. 'Απευθύνεται όχι μόνο στον απλό χριστιανό, αλλά και στον μέσο μορφωμένο και τον επιστήμονα. (Σχήμα 20,5X12,5 εκ., σελ. 224).

Γράφατε: 'Ιασίου 1 - 115 21 'Αθήνα, τηλ. 722.8008, Fax 723.8149.

'Απευθύνεσθε: Βιβλιοπωλείο 'Απ. Διακονίας, Δραγατανίου 2 Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Γέγονε καινὰ τὰ πάντα»

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ διὰ τῆς βιώσεως τοῦ «λειτουργικοῦ χρόνου» καὶ διὰ τῆς λειτουργικῆς «ἀναμνήσεως» θὰ ὑποδεχθῶν μετὰ βαίων καὶ κλάδων τὸν πρὸς τὰ ἐκούσια Πάθη πορευόμενον Κύριον, θὰ εἰσεέλθουν μετ' Αὐτοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν, θὰ συναβουῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, «κεκαθαρμέναις διανοίαις», θὰ συμπορευθῶν Αὐτῶ, θὰ συναπέλθουν Χριστῶ πρὸς τὸ θεῖον Πάθος, θὰ συσταρωθῶν, συνενταφιασθῶν καὶ συζωποποιηθῶν Αὐτῶ, «ἵνα ὡσπερ ἠγγέθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωσιν» (πρὸβλ. Ρωμ. Σ' 4).

Ὁ Σταυρικὸς θάνατος τοῦ Κυρίου εἶναι «λασιμὸς» καὶ «καταλλαγὴ» καὶ εἰρήνευσις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ συγχρόνως θρίαμβος ἐναντίον τῶν «ἀρχῶν» καὶ τῶν «ἐξουσιῶν τοῦ σκότους» καὶ καταργησις τοῦ τὸ κράτος ἔχοντος τοῦ θανάτου, τ.ἔ. τοῦ διαβόλου (Ἐβρ. β' 14). Ὁ Θάνατος καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ σημαίνουν τὴν νέκρωσιν τοῦ θανάτου, τὴν διάλυσιν «τῶν κλειθρῶν τοῦ Ἄδου», τὴν κατάλυσιν τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ, τὴν ἐκ τῆς φθορᾶς μετάστασιν ἡμῶν εἰς τὴν ἀφθαρσίαν, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δεσμιωτῶν τοῦ Ἄδου, τὴν λύσιν τῶν ὀδυνῶν τοῦ θανάτου καὶ τὴν ὀριστικὴν διάλυσιν τοῦ βασιλείου τῆς φθορᾶς. Ἀληθῶς «τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β' Κορ. ε' 17).

«Ἡ ἀγάπη δὲν ἐψύγη»

Οἱ παρακολουθοῦντες τὸν διεθνή ἐκκλησιαστικὸν Τύπον μεθ' ἱκανοποιήσεως διεπίστωσαν ὅτι ἔτυχον εὐρυτάτης δημοσιότητος ἐν ὅλῳ τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ αἱ εἰς τὰς σχέσεις Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Ὀρθόδοξων ἀναφερόμεναι ἐπιγραμματικαὶ διατυπώσεις τῆς προσφωνήσεως τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἣτις ἐπεσκέψατο τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τὴν Θρονικὴν ἑορτὴν αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὁ Παναγιώτατος ἐτόνισεν: «Εἶναι ἤδη τοῖς πάσι γνωστὸν, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἡ εἰρήνη μεταξὺ μεγάλου μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν διεταράχθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἐμφανισθῶν προσκόμματα εἰς τὸν διεξαγόμενον μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν Θεολογικὸν Διάλογον, ἐπὶ βαθεῖα ἀπογοητεύσει τῶν μετὰ προσδοκιῶν πολλῶν προσβλεπόντων εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ εἰρήνη ἐκλονίσθη, θέλομεν νὰ πιστεύωμεν, ὅτι ἡ ἀγάπη δὲν ἐψύγη... Ἡ ἀγάπη, ἡ "κραιπὰ ὡς ὁ θάνατος" θέλει ὑπερικήσει τὰ ἐμπόδια καὶ τὰς δυσκολίας, ὥστε νὰ ἐπανεέλθουν αἱ σχέσεις τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον τὰς ἐποποθέτησαν οἱ πρὸ ἡμῶν αἰμνηστοὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται».

Αἴτημα τῶν καιρῶν

Ἐν συνεχείᾳ σημειοῦμεν, ὅτι ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἣτις «ἔχει τὸ χρέος τῆς πρωτοθρόνου διακονίας ἐν τῇ καθ' ὅλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», ἐν τῇ αὐτῇ προσφωνήσει ἀνεφέρθη εἰς «τὸ αἴτημα τῆς ἐνότητος τῶν διηρημένων Χριστιανῶν».

Τὸ αἴτημα τοῦτο, ὡς εἶπε, «δὲν ἀποτελεῖ μόνον εὐχὴν ἀναπεμπομένην ἐν ἐκάστη ἱερᾷ ἀκολουθίᾳ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἀποτελεῖ σήμερον καὶ ἐπίμονον αἴτημα τῶν καιρῶν. Τὸ ἀπαιτοῦν οἱ σπαρασσόμενοι ἀπὸ ἀδελφοκτόνους διαμάχας χριστιανικοὶ λαοί, οἱ ἀπειλούμενοι ἀπὸ θρησκευτικῶν φανατισμοῦ φιλειρηνικοὶ πολῖται, οἱ ὑφιστάμενοι τὴν καταπίεσιν καὶ ἀδικίαν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς καὶ ἀναμένοντες τὴν ἐννοίαν καὶ ἀδαιρέτον μαρτυρίαν τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἔτι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ὕλική κτίσις, ἡ ἀπειλουμένη μὲ ὀλικὴν καταστροφὴν ἐξ αἰτίας τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι τόσοσιν πολλὰ καὶ τόσοσιν ἐπείγοντα τὰ προβλήματα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ὥστε νὰ καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἡ ἐνότης τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐγκληματικὴ ἡ δι' οἰασδήποτε σκοπιμότητας παρεμπόδις αὐτῆς».

«Ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς»

Μετὰ χαρᾶς ἐγένετο δεκτὴ ἡ Ἀνακοίνωσις τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, καθ' ἣν κατόπιν προτάσεως τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αὐτῆς κ. Περικλέους Θεογάρη, ἡ Σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸ σημαντικώτατον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ Πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος (Γιαννουλάτος).

Ὡς συγκεκρομένως τονίζεται ἐν τῇ Ἀνακοίνωσει, «ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν προσφέρει συμβολικῶς εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τιράνων, εἰς ἔνδειξιν σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμῆσεως τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ ὑπὸ ἀντίξοες συνθήκες, τὸ ποσὸν τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν γιὰ νὰ τὸ διαθέσει, κατὰ τὴν κρίσιν του, πρὸς συντήρησιν Ἑλληνικῶν ναῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας».

»Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι προσφάτως ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐξέλεξε ὡς ἀντεπιστέλλον Μέλος τῆς τῶν Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καὶ Πάσης Ἀλβανίας, καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ἀναστάσιο Γιαννουλάτο».

Αἱ ἐνέργειαι αὗται τῆς Ἀκαδημίας δεικνύουν τὴν ἐμμονὴν αὐτῆς εἰς τὴν προβολὴν τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀξιών, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἡ γενομένη πρὸς τὸν Μακ. Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας τιμὴ ἀντανακλᾷ εἰς ὀλόκληρον τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προσηλυτισμοῦ

Ὁ μόνιμος ἀντιπρόσωπος τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενι-

κού Πατριαρχείου εις την έν Γενεύη έδραν του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Έκκλησιών αιδεσιμολογιώτατος Μ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Τσέσης, αναφερόμενος εις τό ζήτημα τής αντιμετώπισης έκ μέρους τής Όρθοδοξίας των εις βάρος αυτής προσηλυτισικών ενεργειών των έτεροδόξων τής Δύσεως, όρθώς τονίζει, ότι, προς τοίς άλλοις, πρέπει νά ληφθούν έκ μέρους των Όρθοδόξων «τά απαραίτητα εκείνα μέτρα, πού θά συντελέσουν στη δυναμική, “έκ των ένδον”, αντιμετώπιση του προσηλυτισμού. Όπως παρατηρούσε τό Διορθόδοξο Έραποστολικό Συνέδριο τής Νεαπόλεως-Θεσσαλονίκης (1988), οι Όρθόδοξες Έκκλησίες για νά εξουδετερώσουν τόν προσηλυτισμό και όποιαδήποτε ενεργεια στρεφόμενη κατά τής έκκλησιολογικής ύποστάσεώς τους, πρώτα από όλα “πρέπει νά δείξουν ιδιαίτερη φροντίδα στις ποιμαντικές, εκπαιδευτικές και πνευματικές ανάγκες του ποιμνίου των και νά ένθαρρύνουν με κάθε δυνατό τρόπο μιá áδιάκοπη πνευματική ανάκαινιση των Ένοριών και Μοναστηρίων Κοινοτήτων” τους. Μόνον με τόν τρόπο αυτό, ή Όρθοδοξία θά είναι σέ θέση νά παρακάμψει έπιτυχώς τά προβλήματα πού δημιουργεί ό προσηλυτισμός. Σέ τελευταία άνάλυση, ό προληπτικός έμβολιασμός ένός οργανισμού με τά κατάλληλα άντισώματα άποτελεί και τόν άποτελεσματικότερο τρόπο αυτοάμυνας του, έναντι κάθε έξωθεν προσβολής» (Ένημέρωσις, 1993/2).

Είναι εύχάριστον, ότι προς την κατεύθυνση αυτήν έχει γίνει σημαντική πρόοδος έν πάσαις ταίς επί μέρους Όρθοδόξαις Έκκλησίαις. Όσον άφορά εις τόν έλληνικόν χώρο, είναι γνωστή ή σοβαρά συστηματική άντιαιρετική προσπάθεια τής Ι. Άρχιεπισκοπής Άθηνών και των Ι. Μητροπόλεων.

Αυτοελεγχόμενα με συναίσθησιν κοινωνικής ευθύνης

Υπό Όρθοδόξου Χριστιανικού Περιοδικού προβλήθη όρθώς δημοσίευμα πρωίνης έφημερίδος, έπισημαίνον, ότι ή Έλληνική Τηλεόρασις «υπότάσσεται στην άυτοκρατορία των ποσοτών θεαματικότητας. Αυτά όρίζουν τούς κανόνες, αυτά δίνουν τό σύνθημα, αυτά τιμωρούν. Ουδείς άντιστέκεται». Τοιουτοτρόπως προβάλλονται έκπομπαι «με άφιερώματα στους τραβεσί, την αίμομιξία, τή “μαύρη μαγεία” και “σατανικές τελετές”». Μάλιστα, ως προστίθεται, έν τώ αυτώ δημοσιεύματι, ώρισμένα προγράμματα τηλεοπτικών δικτύων «άποτελούν, χωρίς ύπερβολή, καταισχύνην και για τήν τηλεόραση και γενικώς για τά έξαχρειωμένα “μέσα μαζικής ένημερώσεως”, τά όποία στην πραγματικότητα είναι μέσα διαφθοράς και άντικοινωνικής θρασύτητος».

Τί νά προσθέσωμεν ήμείς; Ός και κατά τό παρελθόν έχομεν τονίσει, τό ότι έν δημοκρατικαίς κοινωνίαίς δέν ύπάρχει προληπτική λογοκρισία δέν αίρει τό αίτημα ότι τά ραδιοτηλεοπτικά και λοιπά μέσα μαζικής ένημερώσεως πρέπει νά είναι αυτοελεγχόμενα και νά έχουν συναίσθησιν τής κοινωνικής των ευθύνης.

Τό πρόβλημα του Ιούδα του Ισκαριώτου

Συνδεδεμένη μετá του έν τώ Σταυρωσίμω Πάσχα

τελειουργηθέντος Μυστηρίου τής «Θείας Οικονομίας» είναι άναμφιβόλως ή μορφή του Ιούδα του Ισκαριώτου, όστις, άν και ήτο εις των Δώδεκα, διά τής προδοσίας του παρέδωκε τόν Κύριον εις τούς σταυρωτάς. Η έρμηνεία τής συμπεριφοράς ταύτης άπρηχόλησε καθ' όλους τούς χριστιανικούς αιώνας τούς έρμηνευτάς. Μίαν άρκούντως πλήρη εικόνα τής σχετικής έρμηνευτικής έργασίας παρέχει άναμφιβόλως ή άξιόλογος μελέτη του αιδεσιμολογιώτατου πρωτοπρεσβυτέρου Θεολόγου - Καθηγητού κ. Παναγιώτου Δ. Λουκέρη, έφημερίου του άγίου Παντελεήμονος Άχαρνών, όστις πρό δύο ετών παρουσίασε τούς καρπούς τής σχετικής έρεύνης του εις καλλιτεχνικήν - μετ' έγχρώμου έξωφύλλου - έκδοσιν, φιλοτεχνηθείσαν ύπό τής «Έλληνοεκδοτικής». Πρόκειται περί του ένδιαφέροντος βιβλίου, όπερ έχει τόν τίτλον «Ιούδας ό Ισκαριώτης και ή θέσις του εις τό μυστήριο τής “Θείας Οικονομίας”» (Άθήναι, 1991, σσ. 80ν, σσ. 1-146).

Ό αιδεσιμολογιώτατος σ., ύπό την έπίβλεψιν και τας όδηγίας πανεπιστημιακών καθηγητών, ήρεύνησε δαφιλείς πατερικás πηγάς και έμελέτησε πολλά βοηθήματα Έλλήνων και ξένων έρευνητών, διά νά προωθήση την περι τόν Ιούδα έπιστημονικήν έρευναν, δοθέντος ότι αυτή παρουσιάζει άλληλοσυγκρουόμενάς άπόψεις και παρέχει συγκεχυμένην περι του Ιούδα εικόνα, ένώ «ούτε από όρθοδόξου πλευράς έχει πλήρως διαφωτισθή τό πρόβλημα τούτο» (σ. 7). Η μελέτη επιδιώκει «έφαρμογήν τής πατερικής έρμηνευτικής μεθόδου» και άξιολόγησιν πάντων των περι Ιούδα «στοιχείων τής ιστορικής παραδόσεως», εις τρόπον «ώστε ό άναγνώστης νά άποκομίση καθαράν την εικόνα τής διδασκαλίας τής Έκκλησίας περί του προσώπου του Ιούδα και τής θέσεώς του εις τό προαιώνιον σχέδιον τής Θείας Οικονομίας» (αυτόθι).

Πλέον συγκεκριμένως ή μελέτη έν τώ Α' μέρει παραθέτει τας εις τόν Ιούδα αναφερομένας ιστορικές πληροφορίας (βιβλικάς και έξωβιβλικάς) και κριτικήν έκτίμησιν αυτών. Τό λίαν ένδιαφέρον Β' μέρος παρουσιάζει ένθεν μεν τας σχετικás θέσεις των Πατέρων, ένθεν δε τας περι τής προδοσίας του Ιούδα θεωρίας (τήν του Προορισμού, τήν Μεσσιανικήν, τήν περι του τέλους του Ιούδα, τήν του Ιδεαλισμού και τήν του Ευσεβισμού). Επί πλέον έξετάζονται τά πρόβλήματα των άργυριών και του άγρου του κεραμέως, ως και αί συνέπειαι έκ τής συμπεριφοράς του Ιούδα διά τήν πρώτην Άποστολικήν Έκκλησίαν. Η έργασία κατακλείεται διά παραθέσεως πολλών διαφωτιστικών ύποσημειώσεων, βραχυγραφιών και τής Βιβλιογραφίας.

Άνεξαρτήτως του εάν τις συμφωνή ή όχι προς επί μέρους πτυχάς του περιεχομένου ή τής μορφής και τής μεθόδου τής μελέτης, είναι δίκαιον νά επαινεθ ή ή σοβαρότης τής προσπάθειάς, ήτις άνελήφθη μάλιστα ύφ' ένός έκπροσώπου του έφημεριακού κλήρου, όστις διά τήν σύγγραφην ταύτην υπερένικησε τας έκ του φόρτου των έφημεριακών και εκπαιδευτικών ύποχρεώσεων δυσκολίας και παρουσίασε θεολογικήν ένημέρωσιν, παιδείαν και σκέψιν, άξίαν επαιίνων.

Ε. Δ. Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

'Αρχιεπισκοπή 'Αθηνών

Με έντολη του Μακαριωτάτου αί Κοιν. Λειτουργοί της Χρ. 'Αλληλεγγύης, έκαναν έρευνα και καταρτίσανε κατάλογο 242 παιδιών (2 από κάθε 'Ενορία) με κάποια οικονομική δυσκολία των οικογενειών τους. 'Εν συνεχεία αγοράσθηκαν από τὸ Γενικό Φιλόπρωχο Ταμείο ισάριθμα ζεύγη αθλητικά υποδήματα (δερμάτινα, άρίστης κατασκευής) και ανάλογα ζεύγη λευκών καλτσών.

Με προσεκτικά συσκευασμένα προσωπικά έπώνυμα δέματα και με την παρακάτω κάρτα αί Κοιν. Λειτουργοί επιδίδουν τὰ υποδήματα οίκοι στους δικαιούχους:

«Αὐτὸ τὸ ζευγάρι τὰ αθλητικά υποδήματα, σου τὰ προσφέρει, μαζί με τις Πατρικές του εὐχές ὁ Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπός μας Κύριος Σεραφεΐμ, μέσω τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνών.

Καλὴ πρόσοδο!»

—'Η άποστολή σε κάθε άληθινά άδύνατη οικονομικά οίκογένεια ένός ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΥ ΔΕΜΑΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ, έγινε θεσμός στο χώρο δραστηριότητας τών ΕΝΟΡΙΑΚΩΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνών.

'Ετσι με οδηγίες του Μακαριωτάτου αί Κοιν. Λειτουργοί τῆς Χριστιανικῆς 'Αλληλεγγύης σε άμεση έπαφή με τούς Εύλαβεστάτους Προέδρους και τὰ μέλη τών 141 Φιλοπτώχων Ταμείων προετοιμάζουν, πιδ οργανωμένα, τὸ Πασχαλινὸ Δέμα 'Αγάπης, αὐτὸ τὸ Πάσχα.

Προτρεπτικές άφίσσες τοποθετοῦνται στους Προνόους όλων τών Ναών, οί όποίες, έκτός τών άλλων προτροπών, σημαίνουν συναγερωμὸ άγάπης, τούτες τις 'Αγιες μέρες.

Τὰ Πασχαλινὰ Δέματα 'Αγάπης, με πλούσιο περιεχόμενο (κρέας, αυγά, τσουρέκια, μακαρόνια, ρύζι κ.λπ.) θὰ παραδοθοῦν στὰ πιδ φτωχικά νοικοκυριά κάθε ένορίας μαζί και με άλλη προσφορά (ρουχισμός, χρήματα κ.ά.) και θὰ μεταφέρουν μιὰ χαρωπή άναστάσιμη άκτίνα εκεί πού ή στέρηση φωλιάζει μόνιμα.

Κάθε Πασχαλινὸ δέμα συνοδεύεται κι από την παρακάτω εὐχετήρια κάρτα τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς:

*«Μαζί με τις εὐχές
του ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ,
τὸ Πασχαλινὸ τούτο Δέμα τῆς 'Αγάπης,
έρχεται από τὸ Φιλόπρωχο Ταμείο τῆς 'Ενορίας μας,
να κάνη πιδ χαρούμενο*

τὸ 'Αναστάσιμο Τραπέζι σας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!»

—Με έντολη του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ, τὸ Γενικὸν Φιλόπρωχον Ταμείον τῆς 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς άπέστειλε διὰ τηλεφωνικῆς έντολῆς ένα εκατομμύριον (1.000.000) δραχμῶν πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην 'Ηλείας κ. Γερμανὸν διὰ τὰ σεισμοπαθῆ παιδιὰ τῆς περιοχῆς του.

('Από τῆ «Χριστ. 'Αλληλεγγύη»)

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Ηλείας

Οί σεισμοί έβαλαν πάλι σε δοκιμασία τὸν Λαὸ τῆς πόλεως μας και τῆς γύρω περιοχῆς. Με την βοήθεια του Θεοῦ δὲν θρηνήσαμε θύματα παρὰ μόνον ύλικές ζημιές. 'Ο Σεβ. Μητροπολίτης 'Ηλείας κ. Γερμανὸς βρέθηκε από την πρώτη στιγμή δίπλα στὸν δοκιμαζόμενο λαὸ του Πύργου, έπισκεπτόμενος τις γειτονίες, τὰ σπίτια και τις πλατείες. Συμμετείχε σε όλες τις συσκέψεις παραγόντων τών κλιμακίων στην Νομαρχία διαθέτοντας όλα τὰ υπάρχοντα μέσα τῆς Μητροπόλεως στὸν δοκιμαζόμενο λαὸ. 'Η 'Εκκλησία πάντα μπροστὰ στους άγώνες του λαοῦ μας δίνει την μάχη μαζί με την Πολιτεία διὰ την άνακούφισι τών σεισμοπαθῶν.

—Στις 28 Μαρτίου τὸ πρωϊ ήλθε στην Πόλιν μας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος και έπεσεκέρθη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην μας, έμψυχώσας τούς κατοίκους με την παρουσία και τούς λόγους του. 'Ο άγιος Μεσσηνίας υπενθύμισε ότι και ή Καλαμάτα τὸ 1987 υπέστη φοβερὸν σεισμόν, με 20 ανθρώπινα θύματα, αλλά σήμερα οί πληγέντες Ναοί και οί κατοικίες τῆς Πόλεως έγιναν καλύτεροι και ή Καλαμάτα ξαναβρῆκε τὸν καλύτερο ρυθμὸ ζωῆς τῆς. Και ὁ Σεβασμιώτατος Μεσσηνίας κατέληξε: 'Ο σεισμός έρχεται ξαφνικά και μετὰ πατάγου, ενώ ή επανόρθωσις τών καταστροφῶν του γίνεται με ήρεμία και με ύπομονή.

—'Ο Μακαριώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεΐμ για τρίτη φορά έπεκωνώνησε τηλεφωνικῶς (28.3) με τὸν Μητροπολίτην 'Ηλείας και έθεσε στην διάθεσί του ποσὸν 1.000.000 δραχμῶν, ως πρώτη δόσι, τρόφιμα, κρεβάτια και κουβέρτες διὰ την αντιμετώπισιν έκτάκτων άναγκῶν πληγέντων χριστιανῶν.

'Επίσης την συμπάθειάν του και τις εὐχές του πρὸς τούς κατοίκους τῆς Πόλεως Πύργου εξέφρασε τηλεγραφικῶς και ὁ Οίκουμενικὸς Πατριάρχης Κων-

σταντινουπόλεως κ. Βαρθολομαίος, καθώς και πολλοί άλλοι 'Αρχιερείς.

— Συνεχίζεται ή διανομή φαγητού σε 120 άτομα στον καταυλισμόν εκ σκηνών εις την περιοχήν Κοκκινόχωμα. Τὸ φαγητὸ ἐτοιμάζεται εις τὸ "Άσυλον ἀνιάτων «ἡ Νέα Βασιλειὰς» τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως μας καὶ διανέμεται ἐπὶ τόπου με συνεργασία τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ καὶ τῆς ΣΕΤΤΗΑ.

— Ἐκτὸς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ 'Αγίου Νικολάου Πύργου καὶ τῶν Ναῶν τῆς Πόλεως 'Αγίας Κυριακῆς καὶ 'Αγίου Διονυσίου, ἀνεφέρθη εις τὴν 'Ι. Μητρόπολιν, ὅτι ζημίας ἔχουν ὑποστεί καὶ οἱ 'Ι. Ναοὶ Κολλυρίου, Λαμπετίου, Κορυφῆς, Ευλοκέρως, Μυρτιάς, Σαλμώνης καὶ Πελοπίου.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς 'Ι. Μητροπόλεως)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

— Ἡ 'Ορθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἴδρυσεν τὴν Μητρόπολιν Βερολίνου — Γερμανίας με ἔδραν τὸ Βερολίνον. Τὴν νέαν Μητρόπολιν ἀποτελοῦν αἱ περιοχαὶ Ντύσελντορφ, Μπάντεν καὶ Βερολίνου — Λειψίας καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως ἀνέλαβεν ὁ σεβ. μητροπολίτης κ. Θεοφάνης Galinski. Ἡ Μητρόπολις ἔχει 20 ἑνορίας καὶ 22 ἱερεῖς, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένος.

— Ἡ 'Ι. Σύνοδος τῆς 'Ορθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν διὰ τῆς ὁποίας ἡ περιοχὴ τῆς Δημοκρατίας τῆς Μολδαβίας περιέρχεται εις τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἐνῶ ἕως τώρα ἀνήκεν εις τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἀντέδρασεν ἡ Μόσχα ἡ ὁποία ἔχαρκτηρίσεν τὴν ἐνέργειαν ταύτην ὡς «ἀνεπίτρεπτον ἀνάμειξιν εις τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα τῆς 'Ορθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας εις τὴν Μολδαβίαν». Ὁ Μακ. Πατριάρχης 'Αλέξιος Β' τονίζει ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη παρὰ τὴν θέλησιν τῶν πιστῶν καὶ τοῦ κλήρου καὶ ἡ πράξις αὕτη ἐνδέχεται νὰ προκαλέσῃ νέα σχίσματα. Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Μόσχας εις τὴν Μολδαβίαν, τὴν ἀποκαλουμένην Μητρόπολιν τῆς Kisinjevskaja, παρεχώρησε πρό τινας αὐτονομίαν. Ἡ περιοχὴ αὕτη πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου τόσον πολιτικῶς ὅσον καὶ ἐκκλησιαστικῶς εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Βουκουρεστίου.

— Ἡ 'Ορθόδοξος Θεολογικὴ Ἀκαδημία τοῦ Κιέβρου ἤρχισεν προσφάτως τὴν λειτουργίαν τῆς μετὰ ἀπὸ διακοπὴν ἡ ὁποία διήρκεσεν 74 ἔτη. Ἡ Ἀκαδημία αὕτη προήλθεν ἐκ τοῦ μοναστηριακοῦ σχολείου τοῦ ὁποίου ἰδρύθη τὸ ἔτος 1615 καὶ ἦτο ἐν ἐκ τῶν τῶν σάων ἀνωτέρων θεολογικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων τῆς Ρωσίας πρὶν ἀπὸ τὴν 'Οκτωβριανὴν Ἐπανάστασιν (τὰ ἄλλα τρία ἦσαν: τῆς Μόσχας, τῆς Πετροπόλεως καὶ τοῦ Καζάν).

— Εἰς τὴν Μόσχαν καὶ ἀπὸ 2ας 'Οκτωβρίου παρελθόντος ἔτους με πρωτοβουλίαν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λαϊκῶν λειτουργεῖ θεολογικὸν ἱνστιτούτον διὰ

τὴν ἐπιμόρφωσιν λαϊκῶν. Περίπου 650 νέοι — ἄνδρες καὶ γυναῖκες (ὅλοι εἶναι πτυχιούχοι καὶ ἐργάζονται εις διαφόρους θέσεις) — θὰ διδάσκονται κατηχητικὴν, παιδαγωγικὰ, εἰκονογραφίαν καὶ ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ὥστε ἐν συνεχείᾳ νὰ προσφέρουν τὰς υπηρεσίας των ὡς θεολόγοι εις τὰ ἑνοριακὰ κέντρα (εἰς τὴν Μόσχαν ὑπάρχουν περίπου 120) καὶ τὰ σχολεῖα εις τὰ ὁποῖα τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι προαιρετικόν. Τὸ Ἰνστιτούτον θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Τύχωνος Μόσχας, ὁ ὁποῖος ἀνεκηρύχθη ἅγιος τὸν 'Οκτώβριον τοῦ ἔτους 1989. Ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν εἶναι ὁ π. Βλαδίμηρος Vorobiev, διευθυντῆς τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ὁ π. Βαλεντίνος Asmus, ἐνῶ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον ἔχουν ἀναλάβει ἑθελοντικῶς 85 καθηγηταί. Ἀντιμετωπίζει ὁμως ἐν σοβαρὸν πρόβλημα, τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀπαραιτήτου ἐξοπλισμοῦ: βιβλιοθήκης, ἐπίπλων, φωτοτυπικοῦ μηχανήματος κ.λπ.

— Ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσιῶν κ. 'Αλέξιος Β' εις πρόσφατον ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς πιστοὺς κατέκρινεν αὐστηρῶς τὸν διενεργούμενον προσηλυτισμὸν ἐκ μέρους διαφόρων αἰρετικῶν ὡς καὶ «μερικῶν ἐκκλησιῶν» τὰς ὁποίας δὲν κατωνόμασε. Οἱ προαναφερθέντες εις τὰς παρούσας δυσκόλους στιγμὰς διὰ τὴν Ρωσίαν προσπαθοῦν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν καὶ νὰ πληρώσουν τὸ πνευματικὸν κενόν. Καταδικάζει ἐπίσης τὸ δημιουργηθὲν σχίσμα εις τὴν Οὐκρανίαν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ πρώην μητροπολίτου Κιέβου Φιλαρέτου καὶ τὰς ἐθνικὰς συγκρούσεις εις τὰς περιοχὰς τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα ταραχὰς καὶ θύματα.

— Μετὰ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. 'Αλεξίου Β' ὁ ῥώσος μητροπολίτης Εἰρηναῖος εις τὸ Μόναχον ἐδέχθη εις τὴν 'Ορθοδοξίαν καὶ εις τὴν τάξιν τῶν κληρικῶν τὸν γνωστὸν ρωμαιοκαθολικὸν καθηγητὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν Βύρτσμπουργκ Πέτρον Πλάνκ (41 ἐτῶν). Ὁ Πλάνκ ἐδήλωσεν εις τὰ δημοσιογραφικὰ πρακτορεῖα ὅτι δὲν δύναται πλέον νὰ διδάσκῃ τὴν ἄποψιν τοῦ Βατικανοῦ περὶ τῆς «γενικῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ἐπὶ ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανισμοῦ» καὶ περὶ τοῦ «ἀλαθῆτου τοῦ Πάπα».

— Ὁ Ἐντουαρντ Σεβαρντάντζε (60 ἐτῶν), ὁ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐπικεφαλῆς τοῦ Σοβιετικοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ στενὸς συνεργάτης τοῦ Γκορμπατσῶβ, σήμερον δὲ ἡγέτης τῆς Γεωργίας, προσφάτως ἐβαπτίσθη εις ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν τῆς Γεωργίας. Ἐλαβε τὸ χριστιανικὸν ὄνομα Γεώργιος, ἀλλὰ ἐπισημῶς θὰ φέρῃ τὸ γνωστὸν εις τοὺς πολλοὺς Ἐντουαρντ καὶ ἐδήλωσεν τὸ ἔξης: «Τώρα εις τὸ γραφεῖον μου ἔχω νέα εἰκόνα, ἐνῶ ὄχι καὶ πολὺ παλαιὰ εις τὸν τοῖχον ἦτο ἀνηρημένη ἡ φωτογραφία τοῦ Στάλιν». Περὶ αὐτοῦ καὶ οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου γράφουν ὅτι: «Τὸ γραφεῖον τοῦ Σεβαρντάντζε στολιζεῖ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Μητροπολίτου Πισιδίας **Μεθοδίου** Φούγια, **ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ**, ἐκκλησιαστικὴ καὶ θεολογικὴ ἐπετηρίς, τόμος ΙΑ' (1992), Ἀθήναι 1992, σσ. ιδ' + 626.

Αἰσίως, λοιπόν, ἡ λαμπρὴ «ἐκκλησιαστικὴ καὶ θεολογικὴ ἐπετηρίς», τὴν ὁποῖαν ἴδρυσεν καὶ διευθύνει ὁ ἀστέρευτος κάλαμος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Μεθοδίου (Ἀρχιεπισκόπου πρ. Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρεταννίας), εἰσήλθε στὴ δευτέρη δεκαετία τῆς, μὲ τὴν ἐκδόσιν τοῦ 11ου ὀγκώδους τόμου τῆς. Ἀφιερωμένη «εἰς τὴν Σύναξιν τῆς ἐν ἐνεργείᾳ Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου» (Κωνσταντινούπολη, 29-31 Αὐγούστου 1992), ἀποτελεῖ συνέχεια καὶ συμπλήρωμα τοῦ Ι' τόμου, ὁ ὁποῖος ἀναφερόταν στὴ μορφή καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Φωτίου, τοῦ μεγάλου Πατριάρχου ΚΠόλεως. Περιέχει, κυρίως, μαρτυρίες περὶ τοῦ ἱεροῦ Πατρὸς ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του ἀλλὰ καὶ τοὺς μεταγενεστέρους· συκοφαντίες ποὺ διατυπώθηκαν ἐναντίον του ἀνέκδοτο λόγο περὶ αὐτοῦ· κρίσεις γιὰ τὸ πρόσωπό του κ.ά. Ὁ τόμος περιλαμβάνει, ἐπιπροσθέτως, καὶ ἕτερες μελέτες γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος, ἀναφερόμενες στὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες Ρωσίας καὶ Τσεχοσλοβακίας· στὰ θέματα: Ὁρθοδοξία στὴν Εὐρώπῃ καὶ Ὁρθοδοξία καὶ Δύση· στοὺς Μεσαιωνικοὺς Ἕλληνας καὶ τὴν ἀποψή τους γιὰ τὴν λατινικὴ γλῶσσα· στοὺς Πατέρες καὶ αἰρετικούς· στὰ βασίλεια τῶν Γασανιδῶν καὶ τῶν Λαχμιδῶν· στὶς μορφὲς τῶν Ἀμβροσίου Πλειανθίδου καὶ Γερμανοῦ Καραβαγγέλη κ.λπ.

Τὸν ΙΑ' τόμο **προλογίζει**, λιτὰ καὶ μεστὰ, ὁ πολὺς Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Δωρόθεος (Γιανναρόπουλος). Οἱ **μελέτες**, ποὺ συνοπτικὰ ἀναφέρθηκαν καὶ περιέχονται στὸν τόμο, ὀφείλονται στὴ γραφίδα τοῦ Σεβ. Πισιδίας κ. Μεθοδίου (7 ἀπὸ τὶς συνολικὰ 25) καὶ τῶν: Ι. Ν. Βαλλέτα, Αβ. Sellerus, Α. Β. Γ., Α. Δ. Κυριακοῦ, Α. Μ. Ἰβάντσοφ - Πλατώνωφ, Ἀθ. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, Κυζίκου Καλλινίκου, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Β. Ν. Τατάκη, F. Dvornik, T. F. Torrance, Α. Helliotis, Γρηγ. Οἰκονομάκου, Παν. Γ. Φούγια, R. Pankhurst, George D. Dragas, Mother Eufrosinia καὶ Ἀσημίνας Δεδούση (σσ. ζ' - ιδ' καὶ 1-484).

Ἀκολουθεῖ στὸ **Β' τμήμα** (σσ. 485-518) ἡ δημοσίευση εἰσηγήσεων, ἀντιφωνήσεων, ὁμιλιῶν, ἀνακοινώσεων καὶ μηνυμάτων μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Συνάξεως τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἐθρόνου, καθὼς καὶ ἀναφορὰ στὸ νεοεκλεγέντα πατριάρχη Αἰθιοπίας κ. Παῦλο, τὸν ἀπελθόντα προκά-

τοχό του Θεόφιλο καὶ τὸν π. Ἰωάννη Meyendorff (1926 - 1992). Καὶ τὸ ἔργο ὀλοκληρώνεται μὲ **βιβλιοκρισίες** 18 ἔργων θεολογικοῦ κυρίως ἐνδιαφέροντος (σσ. 519-555), τὸ **βιβλιογραφικὸ Δελτίο** (σσ. 556-564) καὶ τὸ **Εὐρετήριο** ὀνομάτων καὶ πραγμάτων (σσ. 565 - 623, συντάκτης ὁ κ. Χ. Ε. Γιαννούλας).

Ἐκεῖνο ποὺ ἐντυπωσιάζει τὸν ἀναγνώστη, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ τόμου (640 σελίδες, διαστάσεων 17X24 ἐκατ.) εἶναι ἡ καλλιπέπεια τοῦ λόγου· ὁ Σεβ. Πισιδίας χειρίζεται τὴ γλῶσσα μὲ δεξιοτεχνία καὶ σεβασμό. Γράφει λιτὰ, ἀκριβολογεῖ, λακωνίζει - χωρὶς νὰ ἀδικεῖ τὰ νοήματα. Εἶναι, ἐπὶ πλέον, ἡ εὐρύτητα τῶν γνώσεων καὶ ἡ πληρότητα ἐνημερώσεώς του σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν ἱερὸ Φῶτιο καὶ στὰ ἄλλα θέματα μὲ τὰ ὁποῖα καταγίνεται· τὸ ἀποδεικνύουν ἡ πᾶρατιθέμενη ἑλληνικὴ καὶ ξενόγλωσση βιβλιογραφία καὶ ἡ πλούσια χρῆσις πηγῶν καὶ βοηθημάτων. Ἄν στὰ παρὰπάνω προσθέσουμε τὶς εὐστοχες παρατηρήσεις καὶ κρίσεις, τοὺς σχολιασμοὺς, τὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων καὶ τὴν διατύπωση προβλέψεων (ὄχι προφητικῶς, ἀλλ' ὡς ἐπιστέγασμα γνώσεως καὶ μακρῆς ἐμπειρίας) γιὰ τὶς ἐξελίξεις ποὺ μέλλει νὰ συμβοῦν σὲ ἀρκετὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ θέματα, ἀντιλαμβανόμεσθε τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς τοῦ ἐκδότου τῆς «Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας» στὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν Ἑλληνισμό, σὲ δυσοίωνους μάλιστα καιροὺς.

Ὁ τόμος, ὅπως καὶ οἱ προηγούμενοι, ἐκδόθηκε μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ὁμογενῶν τοὺς ὁποῖους ὁ Σεβ. ἐκδότης διακόνησε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ,
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

(ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας)

Ἐνα βιβλίον ποὺ βοηθεῖ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴ διακονικὴ, μαρτυρικὴ καὶ ἀγωνιστικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, ποὺ ἡ πνευματικὴ σύγχυση αὐξάνει ἐπικίνδυνα καὶ ἡ Ἀλήθεια γίνεται ὄλο καὶ πιὸ δυσδιάκριτη.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1, 115 21
Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσάνου 2, Πλατ. Κλαυθμῶ-
νος, τηλ. 322.8637.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

38. 'Αρχμ. Εϋσεβίου Βίττη, «**ΕΙΣ ΥΨΟΣ ΝΟΗΤΟΝ**», «**Λόγος περί προσευχής**» του 'Αγίου Νείλου του 'Ασκητού, έκδοση Γ', 'Αθήνα 1992, σσ. 278 (σχήμα 14X21 έκασ.).
- Βασισμένος στο λόγο του 'Αγίου Νείλου, «κατάστασις ἐστι προσευχῆς ἕξι ἀπαθῆς, ἔρωπι ἀκροτάτῳ εἰς ὑψος νοητὸν ἀρπάζουσα τὸν φιλόσοφον νοῦν», εἶναι ὁ τίτλος καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ ἰδιαίτερα πνευματικοῦ αὐτοῦ βιβλίου ποὺ κυκλοφόρησε ἤδη σὲ τρίτη έκδοση. Τὸ γεγονός τῆς κυκλοφορικῆς ἐπιτυχίας τοῦ βιβλίου φανερώνει ὅτι, παρὰ τὸν ἀντιπνευματικὸ ρυθμὸ τῆς σύγχρονης ζωῆς, ὄλο καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι ἐπιζητοῦν τὴν ἐπικοινωνία «μὲ τὸν ὄντως ὄντα, τὸ ἀπειρο Κάλλος, τὴν ὑπέροτατη Ἀγάπη». Ὁ π. Εϋσεβίος μᾶς εἰσάγει, μὲ τὸν καλύτερο τρόπο, στὸ μέγα θέμα τῆς προσευχῆς σὲ 5 κεφάλαια: Ἡ ἀνθρωπολογία τῆς προσευχῆς - Προσευχὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ - Ἡ προσευχὴ - Ἡ κοσμικὴ διάσταση τῆς προσευχῆς - Ἡ προσευχὴ ὡς Θεολογία. Στὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρατίθενται ὁ Πρόλογος καὶ τὰ ἑκατὸν πενήντα τρία «κεφάλαια περὶ προσευχῆς» (κείμενο καὶ μετάφραση), σὲ κατανοητὸ νεοελληνικὸ λόγο (σσ. 228-271).
39. Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, **ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑΣ ΑΠΟΡΙΑΣ, τόμος Γ' (301-400)**, έκδοση Β', 'Αθήνα, σσ. 311 (σχήμα 14X21 έκασ.).
- Ἡ ἐπιτυχία τῶν «Απαντήσεων...» τοῦ εἰδικοῦ σὲ λειτουργικὰ θέματα Καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Φουντούλη, εἶναι ἰδιαίτερα στοὺς κληρικούς καὶ θεολόγους γνωστὴ. Ἡ μακρότατη συνεργασία του μὲ τὸ περιοδικὸ «Ὁ Ἐφημέριος» (ἣδη ἔφτασε στὴν ἀπάντηση τῆς 500ῆς ἐρωτήσεως), φανερῶνει πόση ἀνταπόκριση βρῖσκουν τὰ κείμενά του. Γ' αὐτὸ, ἄλλωστε, καὶ ἡ συλλογὴ τῶν «ἀπαντήσεων» καὶ ἡ έκδοσή τους ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία σὲ τρεῖς τόμους (Α' 1-150, Β' 151-300 καὶ Γ' 301-400), ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα μιὰ προσφορὰ πρὸς τὸν ἐφημεριακὸ Κλήρο. Στὸν παρόντα τόμο περιέχονται ἀπαντήσεις σὲ ἐρωτήματα ποὺ ἀφοροῦν στὸ Βάπτισμα καὶ τὶς «προβαπτισματικὰς» ἀκολουθίες, τὴ Θ. Λειτουργία καὶ τὴν Κοινωνία, τὸν Γάμο, τὸ Εὐχέλαιο, τὸν Μέγα καὶ τὸν Μικρὸ Ἄγιασμό, τὴν Κηδεία καὶ τὰ Μνημόσυνα, τὴν ἐκκλησιαστικὴ Ἀκολουθία καὶ τὸ Λειτουργικὸν ἔτος. Τὰ βιβλία αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ λείπουν ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τῶν Κληρικῶν μας.
40. Ἄγιοι Ἀνδρέου Κρήτης, **Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΝΟΝΟΣ**, 'Αθήνα 1992, σσ. 64 (σχήμα 12X17 έκασ.).
- Μιὰ έκδοση ποὺ ἀποβλέπει στὴ βαθύτερη κατανόηση τοῦ κειμένου τοῦ Μεγάλου Κανόνος ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι μετέχουν στὴν ἀκολουθία τῆς συντριβῆς καὶ τῆς μετανοίας. Ἄν καὶ ἡ χρῆση τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ Κανόνα εἶναι περιορισμένη, ἀφοῦ ψάλλεται ὀλόκληρος μόνον κατὰ τὴν Πέμπτη τῆς Ε' ἔβδομάδος τῶν Νηστειῶν, οἱ χριστιανοὶ μποροῦν, μὲ τὴν κομψὴ αὐτὴ έκδοση, νὰ ἀφυπνίζονται πνευματικὰ ἀπὸ τὸ λήθαργο τῆς ἀμαρτίας καὶ νὰ παρακινοῦνται στὴ μίμηση τοῦ βίου εϋσεβῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων, ποὺ ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν ἱερὸ Ὑμνογράφο.
41. Θεοφάνους τοῦ Ἐγκλειστοῦ, **ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑΝ ΑΙΡΕΤΙΚΟ**, 'Αθήνα '93, σσ. 48 (σχήμα 14X21 έκ.).
- Ἡ έκδοση τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ἀποτελεῖ μικρὴ συμβολὴ στὸν ἀντιαιρετικὸ ἀγώνα τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ μεθοδικὸ τρόπο ἀναιροῦνται, μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, ἀρκετὲς ἀνυπόστατες διδασκαλίες ποὺ ἀναμασοῦν διάφοροι αἵρετικοί. Ὁ συγγραφέας (1815-1894) ὑπῆρξε διάσημος Ρῶσος ἐπίσκοπος καὶ «ἐγκλειστος» ἀσκητὴς ἐπὶ 28 χρόνια σ' ἓνα φτωχικὸ κελλί. Ἐγραψε κλασικὰ συγγράμματα (ἠθικά, ἐρμηνευτικά, μεταφραστικά). Τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλιδίου εἶναι μέρος ἀπὸ τὸ ἔργο του «Ἀπάνθισμα ἐπιστολῶν» (ἔκδ. Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου - Ὁρωπὸς) καὶ ἡ ἐκτύπωσή του ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία πραγματοποιήθηκε μετὰ ἀπὸ εὐγενικὴ συναινεση τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς πανοσ. ἀρχμ. κ. Τιμοθέου.
42. **ΟΙ ΠΑΡΑΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ**. Μετάφρ. Ἄγγελου Βλάχου, εἰκονογράφηση Φώτη Κόντογλου. 'Αθήνα 1992, σσ. 48 (σχήμα 12X17 έκασ.).
- Πρόκειται γιὰ τὴ β' ἀνατύπωση τοῦ ἐποικοδομητικοῦ αὐτοῦ φυλλαδίου, ποὺ εἶναι ἰδιαίτερα ὠφέλιμο γιὰ τὴν κατανόηση 29 παραβολῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
43. Μαρίας Ματζᾶρη - Μιχαήλ, **Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ**. Τὸ βιβλίον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης. 'Αθήνα 1992, σσ. 32 (σχήμα 12X17 έκασ.).
- Ἡ β' αὐτὴ έκδοση, δεόντως εἰκονογραφημένη, ἀπευθύνεται κυρίως στὰ παιδιά καὶ στοχεύει, μὲ ἐπαγωγικὸ τρόπο, νὰ τὰ βοηθήσει γιὰ μιὰ προσέγγιση τῆς Ἁγίας Γραφῆς.
44. Ἰωάννου Γ. Κωστώφ, **ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΞΩΓΗΙΝΟΙ;** 'Αθήνα 1992, σσ. 40 (σχήμα 12X17 έκασ.).
- Καὶ τὸ φυλλάδιο αὐτὸ σὲ β' έκδοση. Ἀπαντᾷ μὲ ἀπλὸ ἀλλὰ πειστικὸ τρόπο στὸ ἐρώτημα τοῦ τίτλου του. Ὁ συγγραφέας του, θεολόγος καὶ φυσικός, κάνει χρῆση ἐπιστημονικῶν καὶ θεολογικῶν ἐπιχειρημάτων. Συνιστάται ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς μαθητὲς Γυμνασίου - Λυκείου.
45. π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ, 1992: **ΑΠΕΙΑΝ Ἡ ΕΛΠΙΔΑ;** 'Αθήνα 1992, σσ. 56 (σχήμα 12X17 έκασ.).
- Τὸ ἐξαιρετικὰ ἐπικαιρὸ θέμα ἐνταξῆς τῆς Ἑλλάδος στὴν Ε.Ο.Κ. καὶ ἡ ἀπὸ 1.1.93 ἐνοποίηση τῆς Εὐρώπης ἐξετάζονται στὸ φυλλάδιο αὐτὸ, ποὺ κυκλοφορεῖ σὲ β' έκδοση. Γραμμικὸν τὸ 1989 ἔχει καὶ σήμερα μεγάλο ἐνδιαφέρον.
46. Ἀνδρέα Θεοδώρου, **ΤΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ ΘΕΟΤΟΚΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗΣ** (κείμενον ὕμνων, ἀπόδοση στὴ νεοελληνικὴ, εὐρὺς σχολιασμός), 'Αθήνα 1992, σσ. 56 (σχήμα 14X21 έκασ.).
- Στὰ δογματικὰ Θεοτοκία «μὲ ἀπαράμιλλη ποιητικὴ τέχνη καὶ ἐμβριθεῖα ἰστορεῖται ἡ ἀλήθεια τῆς Θεοτόκου... ἐκτίθεται τὸ θεομητορικὸ καὶ χριστολογικὸ δόγμα τῆς πίστεως σὶς βασικότερες ἀναφορὲς του» (σ. 8). Δοσμένα μὲ γλωσσικὴ ἀκρίβεια καὶ λυρισμὸ ἀπὸ τὸν εἰδικὸ στὰ θέματα Καθηγητὴ κ. Ἄν. Θεοδώρου, θὰ ἀποτελέσουν ψυχοφέλιμο ἀνάγνωσμα γιὰ κληρικούς καὶ λαϊκοὺς.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 736

ΠΡΑΞΙΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς ἀνάγκας τῶν γεγηρακῶτων καὶ ἐγκαταλειμμένων γερόντων τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφέρειας.

2. Τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τοὺς τὴν φιλανθρωπίαν ἐπιβάλλοντας ὡς καὶ τὴν παντοειδῆ μέριμναν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν τέκνων Αὐτῆς.

3. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 παράγρ. 4, 29 παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 20 παράγρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1/1969 Κανονισμοῦ,

Ἀποφασίζομεν

τὴν ἴδρυσιν, εἰς Σπάτα Ἀττικῆς, Εὐαγούς Ἐκκλησιαστικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν Ἐπωνυμίαν, «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς».

Τὰ τῆς διοικήσεως καὶ λειτουργίας ἐν γένει τοῦ ἰδρύματος τούτου, ὀρίζονται διὰ τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ, τῆ ἐγκρίσει τῆς Διαρκούς Ἱερᾶς Συνόδου.

Σπάτα, 9η Δεκεμβρίου 1992

Ο Μητροπολίτης

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Ἀγαθόνικος

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Περὶ διοικήσεως, διαχειρίσεως καὶ λειτουργίας τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομεῖου, Ἡ Ἀνάστασις, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς».

Ἄρθρον 1

Συνιστᾶται Φιλανθρωπικὸν Ἴδρυμα παρὰ τῆ Ἱερᾶ Μητροπόλει Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς».

Ἄρθρον 2

Τὸ ἴδρυμα τούτο, τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς στεγάζεται δὲ εἰς ἰδιόκτητον κτίριον τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος Ἀναστάσεως Χριστοῦ Σπάτων κείμενον ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3

Σκοπὸς τοῦ ἰδρύματος εἶναι ἡ περίθαλψις τῶν γεγηρακῶτων καὶ ἐγκαταλειμμένων γερόντων. Γίνονται δε-

κτοὶ γέροντες καὶ γραῖαι προερχόμενοι ἐκ τῆς ἡμετέρας Μητροπολιτικῆς περιφέρειας. Οὗτοι θὰ περιθάλπωνται δωρεάν, οἱ δυνάμενοι ὅμως, θὰ καταβάλωσι τὸ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀποφασιζόμενον ποσόν.

Ἄρθρον 4

Τὸ «Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς», ἀποτελοῦν ἴδιαν Ὑπηρεσίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου, ἀναπληρουμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἀπαρτιζομένου ἐκ δύο κληρικῶν καὶ δύο λαϊκῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τῆς πόλεως Σπάτων - Ἀττικῆς, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, ἐπὶ τριετῆ θητεία, ἐξ ὧν τὸ ἐν μέλος ἐκ τῶν κληρικῶν θὰ εἶναι ὁ ἐκάστοτε Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τὸ ἄλλο μέλος τῶν κληρικῶν θὰ εἶναι ὁ ἐκάστοτε ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος «Ἀναστάσεως Χριστοῦ» Σπάτων. Ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τὸ ἓνα μέλος θὰ προέρχεται ἐκ τῶν μελῶν τῆς διοικητικῆς καὶ διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος «Ἀναστάσεως Χριστοῦ» Σπάτων καὶ τὸ ἄλλο μέλος θὰ προέρχεται ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Σπάτων «τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου».

Ἄρθρον 5

α) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατὰ τὴν πρώτην Συνεδρίαν αὐτοῦ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν Συμβουλίου αὐτοῦ. Ψηφίζει τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ ἰδρύματος καὶ ἀποφασίζει διὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ προσωπικοῦ ἐφ' ὅσον κριθῆ ἀναγκαῖον τούτο. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται διὰ πλειοψηφίας, ἀλλὰ πάντοτε μὲ πνεῦμα ἀγάπης καὶ μὲ σκοπὸν τὴν πρόοδον τοῦ ἰδρύματος.

β) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν τρεχουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδρύματος καὶ ἐπὶ θεμάτων ἐπιγούσης φύσεως.

Ἄρθρον 6

α) Ὁ Πρόεδρος προσκαλεῖ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ διευθύνει τὰς συνεδριάσεις αὐτοῦ. Ὑπογράφει τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς, τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἅπασαν τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ ἰδρύματος. Ὁ Πρόεδρος ἐνημερώνεται συνεχῶς ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων Διοικητικῶν ὀργάνων ἐφ' ὅλων τῶν θεμάτων τοῦ ἰδρύματος καὶ δίδει τὰς δεούσας ὁδηγίας διὰ τὴν ἀρτιωτέραν λειτουργίαν αὐτοῦ.

β) Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τηρεῖ

τὰ βιβλία Πρακτικῶν, τοὺς φακέλλους ἀλληλογραφίας καὶ τὸ ἐν γένει ἀρχεῖον, καθὼς καὶ τὸ Μητρώον τῶν οἰκοτρόφων ὑπερηλικῶν. Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἡ τήρησις τῶν ἀνωτέρω δύναται νὰ ἀνατεθῆ εἰς ἕτερον πρόσωπον.

γ) Ὁ Ταμίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἔχει τὴν ἐποπτεῖαν ὄλων τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τοῦ Ἰδρύματος, προσυπογράφει τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως καὶ μεριμνᾷ διὰ εἰδικῶν εἰσηγήσεων πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαραιτήτων οἰκονομικῶν μέσων πρὸς λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρον 7

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύματος ἢ ὁ νόμιμος ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ἐκπροσωπεῖ τοῦτο ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς δημοσίας ἢ φυσικοῦ καὶ νομικοῦ προσώπου καὶ ὑπογράφει τὰ πάσης φύσεως ἐγγράφα καὶ συμβάσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 8

Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικόν, αἱ δὲ προσφερόμεναι ὑφ' ἐκάστου ὑπηρεσίας παρέχονται δωρεάν.

Ἄρθρον 9

1) Προκειμένου νὰ γίνῃ δεκτὴ πρὸς συζήτησιν παρὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου αἴτησις ἐνδιαφερομένου διὰ τὴν εἰσαγωγήν του ἐν τῷ ἰδρύματι, δεόν ν' ἀναφέρονται ἐν αὐτῇ τὰ στοιχεῖα τῆς ταυτότητος καὶ ἐν περιλήψει τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ. Ἐπίσης νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἰδίου τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ νὰ ἀναφέρονται οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι συνιστοῦν τὴν ἀνάγκην τῆς παρὰ τοῦ Γηροκομείου περιθάλψεώς του.

2) Ὡς βασικὰ κριτήρια διὰ τὴν εἰσαγωγήν θὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

α) Ἐλλειψις προστασίας παρὰ τῶν συγγενῶν του.

β) Ἡ ἡλικία καὶ

γ) Ἡ σχετικὴ καλὴ ὑγεία.

Ἐπερήλικες πάσχοντε ἐξ ἀνιάτου ἢ μεταδοτικῆς νόσου δὲν γίνονται δεκτοί.

δ) Νοσοκομειακὴ περίθαλψις τῶν ἀσθενῶν ὑπερηλικῶν τροφίμων θὰ παρέχεται μόνον διὰ τῶν δελτίων ἀπορίας τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας, Πρόνοιας καὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Ἄρθρον 10

Περιουσία καὶ πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1) Εἰσφοραὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Μονῶν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς, ἐγγραφόμεναι εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς ἐκάστου τούτων ὑπὸ τῶν οἰκείων Συμβουλίων καὶ ἐγκρινόμεναι ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

2) Κληρονομίαι, κληροδοσίαι, δωρεαὶ καὶ ἀφιερώματα τῶν φιλανθρώπων καὶ προσφορῶν τῶν γηροκομουμένων, ἐφόσον ἔχουν εἰσοδήματα καὶ περιουσίας.

3) Πρόσοδοι ἐξ ἐράνων, λαχειοφόρων ἀγορῶν κ.λ.π. ἐνεργουμένων συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις καὶ τοὺς νόμους.

4) Ἔσοδα ἐξ ἀξιοποιήσεως κληρονομουμένης περιουσίας.

5) Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ ἐνισχύσεις ἰδρυμάτων, νομικῶν καὶ φυσικῶν προσώπων.

Ἄρθρον 11

Αἱ θέσεις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι αἱ ὑπὸ τῶν κειμένων ἐκάστοτε διατάξεων Νόμων καὶ Διαταγμάτων περὶ τῶν Ἰδιωτικῶν Οἰκῶν Εὐγηρίας μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος προβλεπόμεναι.

Πληροῦνται δὲ ὑπὸ προσώπων προσφερομένων νὰ ἐργασθοῦν ἐθελοντικῶς. Ἐφ' ὅσον τοιαύτη πλήρωσις δὲν καθίσταται ἐφικτὴ, προσλαμβάνεται προσωπικὸν ἐπὶ συμβάσει Ἰδιωτικοῦ Δικαίου ὠρισμένου ἢ ἀορίστου χρόνου κεκτημένον τὰς ἀναγκαίας γνώσεις καὶ τυπικὰ προσόντα ἰδίᾳ δὲ ἐμπνεόμενον μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ ὑπὸ χριστιανικῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς ὑπερηλικας. Τοῦτο θὰ μισθοδοτῆται ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ Γηροκομείου, βάσει τῶν ἰσχυουσῶν ἐκάστοτε σχετικῶν συμβάσεων ἐργασίας δι' ἐκάστην εἰδικότητα.

Ἄρθρον 12

Ὅριζεται ὅτι ἡ σφραγὶς τοῦ Ἰδρύματος θὰ εἶναι σχήματος στρογγυλοῦ, φέρουσα εἰς τὸ μέσον τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως Χριστοῦ καὶ τὴν ἐνδειξιν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ, Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ».

Ἄρθρον 13

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἅπανα ἢ κινητὴ καὶ ἀκίνητος αὐτοῦ περιουσία περιέρχεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς καὶ χρησιμοποιεῖται διὰ παρεμφερεῖς σκοποῦς.

Ἄρθρον 14

Πᾶν θέμα μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ρυθμίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 15

Κάλυψις δαπάνης.

Ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιοριστῆ.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ
ΤΟ ΗΓΟΥΜΕΝΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΑΘΩΝΟΣ

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀγάθωνος τῇ 28ῃ Ἰανουαρ. 1993
Ἀριθμ. Πράξεως Ἡγουμενοσυμβουλίου 99

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγάθωνος, συγκείμενον ἐκ τῶν Πανο-
σιολογιωτῶν Ἀρχιμανδριτῶν: ΓΕΡΜΑΝΟΥ Κ. ΔΗΜΑΚΟΥ
Ἡγουμένου καὶ τῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ ΠΑΝ. ΜΑΓΚΛΑΡΑ, ΝΙ-
ΚΗΦΟΡΟΥ ΑΛΕΞ. ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ, Συμβούλων,

Συνελθόν εἰς Συνεδρίασιν

ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς σήμερον τὴν 28ην Ἰα-
νουαρίου 1993, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 4ην ἀπογευμα-
τινὴν, εἰς ἕκτακτον νόμιμον συνεδρίαν καὶ ἔχον ὑπ' ὄψιν:

1) Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀδελφότης ἡμῶν ἀνέρχεται ἤδη
εἰς ἕξ (06) ἐγκαταβιούντας ἀδελφούς, πλέον ἐτέρων ἕξ
(06) οἱ ὅποιοι τυγχάνωσι ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ Μοναχολο-
γίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ δὲν ἐγκαταβιοῦν σήμερον ἐν
αὐτῇ.

2) Τὸ ἄρθρ. 39 παρ. 4 τοῦ Νόμου 590/1977 ΦΕΚ 146 Α'
«Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος» τὸ ὅποῖον ὀρίζει ὅτι τὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ προα-
γωγῆς τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς
Μονῆς καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου δι'
«Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ» δημοσιευομένου διὰ τοῦ Ἐπι-
σήμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Δελτίου, «ΕΚΚΛΗ-
ΣΙΑ».

3) Τὸ ἄρθρ. 2 παράγ. β' τοῦ Κανονισμοῦ 39/1972 ΦΕΚ
103 Α' «Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξων Ἱερῶν Μονῶν
καὶ Ἡσυχαστηρίων» ὅπερ ἐπιβάλλει τὴν λειτουργίαν τῶν
Ἱερῶν Μονῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίου Κανονισμοῦ, ἐγκρινομέ-
νου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος, καὶ

4) Τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην Διοικήσεως τῆς Ἱερᾶς Μο-
νῆς δι' Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, συμφώνως πρὸς τοὺς
Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἀνωτέρω διατά-
ξεων.

Ἀφοῦ ἐμεριμνήσαμε διὰ τὴν συγκρότησιν Ἐσωτερικοῦ
Κανονισμοῦ, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς Ἀδελφότη-
τος καὶ τὴν ἰδιαιτερότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἡμῶν, ἣν
διακονοῦμεν, κινούμενοι ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν Ἱερῶν
Κανόνων καὶ τῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολι-
τείας, ἐθέσαμεν τούτον ὑπ' ὄψιν τῆς Ἀδελφότητος ἡ ὅ-
ποια ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, ἄνευ
οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως καὶ προέτεινε τὴν ὑποβολὴν του
ἀρμοδίως πρὸς ἔγκρισιν, ἀναθέσασα τὰς περαιτέρω ἐνερ-
γείας τῷ ἀγίῳ Καθηγουμένῳ.

Εἰς βεβαίωσιν ὅθεν τῶν ἀνωτέρω ὑπογράφεται ἡ πα-
ρούσα Πράξις ὑφ' ἀπάσης τῆς Ἀδελφότητος.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ
Ἀρχιμ. Γερμανὸς Κ. Δημάκος

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

Ἀρχιμ. Θεόκλητος Π. Μαγκλάρας
Ἀρχιμ. Νικηφόρος Ἀλ. Κυπριανὸς
Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Θ. Ζαχαράκης
Ἀρχιμ. Γερμανὸς Κ. Γιαντσίδης
Ἀρχιμ. Διονύσιος Π. Παπαλέξης

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον
Ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Ἀγάθωνος
Ὁ Ἡγούμενος
Ἀρχιμ. Γερμανὸς Κ. Δημάκος

* * *

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΑΝΔΡΩΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΑΓΑΘΩΝΟΣ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΗΣ**

Χάριτι τῆς Μιάς, Ἀγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου
Τριάδος, πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν
Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐφόρου τῆς Ἱερᾶς
ἡμῶν Μονῆς καὶ ἰκεσίας τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀγάθω-
νος δομῆτορος ταύτης, εὐλογία δὲ τοῦ Σεβασμιωτάτου
Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ.κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ,

προβαίνομεν

εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ
τῆς Μοναστηριακῆς Ἀδελφότητος ἡμῶν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν
τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 39 παράγρ. 4 τοῦ Ν. 590/1977
περὶ «Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος» καὶ τὴν ἀπὸ 28-1-1993 ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς συνε-
λεύσεως τῆς Ἀδελφότητος, καταστρωθεῖσαν ἐν τῷ Κώδικι
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἄρθρον 1

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀγάθωνος, κειμένη εἰς τὰς κλιτεῖς τοῦ
Ὄρους «Ὀίτη» καὶ πλησίον τῆς κωμοπόλεως Ὑπάτη, ἀνά-
γουσα τὴν ἀρχὴν Αὐτῆς εἰς τὸν ΙΕ' αἰῶνα καθιδρῦθη καὶ
καθηγιασθῆ ὑπὸ τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀγάθωνος.

Ἐκτοτε συνεχίζει ἀδιαλείπτως τὴν δοξολογίαν τοῦ
Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀσκησιν τῶν ἐν Αὐτῇ διαβιούντων
συμφώνως πρὸς τὰς Μοναχικὰς ἐπαγγελίας καὶ τοὺς περὶ
Μοναχικοῦ βίου Ἱεροῦς Κανόνας καὶ τὰ Μοναχικὰ θέσμιμα
τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 2

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ ἐπέχει θέσιν, ὡς πρὸς τὰς νομικὰς αὐ-
τῆς σχέσεις, Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου Δημο-
σίου Δικαίου.

Τὴν μοναστικὴν Ἀδελφότητα συγκροτοῦν πάντες οἱ ἐν
τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐγκαταβιούντες ἀδελφοί, θεωρεῖται δὲ ὑφί-

σταμένη καὶ λειτουργοῦσα καὶ ἐὰν ἀπομείνη ἐν αὐτῇ ἔστω καὶ εἰς ἀδελφὸς αὐτῆς.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι καὶ τὰ καθήκοντα, τ' ἀναγραφόμενα εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν, συγκεντροῦνται εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, οὗτος δὲ ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱερὰν Μονὴν εἰς πάσας τὰς πρὸς τρίτους σχέσεις, συναλλαγὰς, συνεργασίας, διαχειριστικὰς πράξεις κ.λ.π. καθ' ὅσον ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται τὸ Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Κανονικαὶ ἀρμοδιότητες Ἐπισκόπου.

Ἄρθρον 3

Ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Φθιώτιδος:

Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις. Ἀσκει πατρικῶς καὶ προστατευτικῶς τὴν πνευματικὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ παρακολουθεῖ τὴν κατὰ τοὺς Θεῖους καὶ Ἱεροὺς Κανόνας λειτουργίαν αὐτῆς. Χειροθετεῖ καὶ ἐγκαθιδρύει τὸν ἐκλεγέντα Ἡγούμενον εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν.

Ἐγκρίνει τὰς κουράς τῶν ἀδελφῶν.

Ἀνακρίνει τὰ κανονικὰ παραπτώματα τῶν ἐν Αὐτῇ διαβιούντων Μοναχῶν, ἐὰν δὲν θεραπεύωνται διὰ τῶν πνευματικῶν παρεμβάσεων τοῦ Ἡγουμένου. Ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Φροντίζει διὰ τὸν ἀπρόσκοπτον πνευματικὸν βίον τῶν Μοναχῶν, κατὰ τὰ πρότυπα τῆς Ὁρθοδόξου ἀσκήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Εἰσαγωγή εἰς δοκιμασίαν τῶν ἀδελφῶν.

Ἄρθρον 4

Ὁ δόκιμος Μοναχὸς δέον ὅπως κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, ἔχη τὴν νόμιμον διὰ τὴν ἀσκήσιν πάσης δικαιοπραξίας ἡλικίαν.

Δυνατὸν νὰ γίνουιν δεκτοὶ ὡς δόκιμοι καὶ μὴ συμπληρώσαντες εἰσέτι τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει θερμότης ζήλου, ὠριμότης σκέψεως καὶ συγκατάθεσις γονέων ἢ κηδεμόνων.

Ὁ χρόνος δοκιμασίας κυμαίνεται ἀπὸ ἐν ἕως τρία ἔτη, ἐξαρτωμένου ἐκ τῆς πνευματικῆς ὠριμότητος τοῦ δοκίμου, δυνατὸν πάντως κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἢ νὰ παραταθῇ πέραν τῆς τριετίας ἢ νὰ συρρικνωθῇ. Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς δοκιμασίας προτάσει τοῦ Ἡγουμένου καὶ Ἀποφάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐγκρίσει δὲ καὶ εὐλογία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος, ὁ δόκιμος κείρεται Μοναχός.

Δόκιμος Μοναχός, ἐγκαταλείψας τὴν Μονὴν καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιστρέψῃ, γίνεται δεκτὸς μόνον ἐφ' ὅσον ἐγκρίνει τοῦτο ὁ Ἡγούμενος, ἐντάσσεται δὲ εἰς τὴν σειρὰν τῶν πρεσβειῶν Δοκίμου, ὡς ἐὰν προσήρχετο, κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν Μονήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Καθήκοντα Μοναχῶν.

Ἄρθρον 5

Πᾶς δόκιμος ὀφείλει, τακτικῶς καὶ εἰλικρινῶς, νὰ ἐμπιστεύεται τοὺς λογισμοὺς του εἰς τὸν Καθηγούμενον καὶ νὰ ὑποτάσσεται μετὰ σεβασμοῦ, τόσον εἰς τὸν Καθηγούμενον, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς. Ὄφειλε νὰ ἐργάζεται μετὰ ζήλου εἰς πάντα τὰ διακονήματα καὶ μετὰ προθυμίας νὰ θέτῃ μετάνοιαν καὶ νὰ αἰτεῖται συγχώρησιν διὰ πάσαν παρακοὴν ἢ παράβασίν του. Ἡ ὀλιγωρία καὶ ἡ ἀπροθυμία τοῦ Δοκίμου εἰς θέματα τῆς μετανοίας καὶ τῆς συγχωρήσεως ἢ ἡ ἔλλειψις πνεύματος συνεργασίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων Μοναχῶν ἀποτελεῖ λόγον ἀπομακρύνσεως ἐκ τῆς Ἀδελφότητος.

Πάντες οἱ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἐγκαταβιούντες Μοναχοὶ καὶ Δόκιμοι, ὀφείλου νὰ βιοῦν ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ, ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμοφροσύνῃ, ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀκτημοσύνῃ.

Πάντες οἱ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἀδελφοὶ ὀφείλου νὰ προσφέρουν ἐργασίαν εἰς τὸ ἐπιτασσόμενον διακόνημα. Δὲν ἐπιτρέπεται ἀρνησις ἀδελφοῦ εἰς τὸ ὀριζόμενον διακόνημα, ἢ δὲ τυχὸν ἐμμονὴ εἰς τὴν ἀρνησιν συνεπάγεται ἐπιτίμιον, ὡς καὶ ἡ ἀμετανοησία συνεπάγεται τὴν συζήτησιν ἐν τῷ Ἡγουμενοσυμβουλίῳ τῆς θέσεώς του ἐν τῇ Ἀδελφότητι.

Οἱ νεώτεροι ἀδελφοὶ ὀφείλου νὰ ἀπονέμουν τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν εἰς τοὺς πρεσβυτέρους, οἱ ὅποιοι ὡσαύτως θὰ πρέπει νὰ περιβάλλουν μετ' ἀγάπης καὶ κατανοήσεως τοὺς νεωτέρους. Ἡ τάξις τῶν πρεσβειῶν δοκιμῆς, ἢ κουράς τηρεῖται ἀπολύτως εἰς τε τὴν τράπεζαν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς πάσαν σύναξιν.

Ἄμα τῇ κρούσει τοῦ σημάντρου, οἱ μοναχοὶ ὀφείλου νὰ προσέρχωνται ἐγκαίρως εἰς τὸν ναὸν καὶ τὴν τράπεζαν, πάντοτε εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι καὶ ἅπασαι αἱ κινήσεις των ἐν τῇ Μονῇ νὰ χαρακτηρίζωνται ὑπὸ κοσμιότητος καὶ σεμνότητος.

Ὁ Ἡγούμενος δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ ἐπιτίμιον εἰς τοὺς ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου ἀπουσιάζοντας ἢ βραδύνοντας, διὰ τὴν ἀπροθυμίαν αὐτῶν.

Αἱ κεκανονισμέναι νηστεῖαι τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας εἶναι ὑποχρεωτικαὶ δι' ἅπαντας τοὺς Μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ὑποχρεοῦνται νὰ τρώγουν ἐν σιωπῇ, ἀκούοντες τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Συναξαρίου ἢ Πατερικοῦ κειμένου καὶ ἐν κοινῇ τραπέζῃ. Ἡ ἀπουσία ἀπὸ τὴν κοινὴν τράπεζαν ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν εὐλογίας τοῦ Ἡγουμένου διὰ λόγους ἀσθενείας ἢ ἀφεύκτου ἐργασίας.

Οὐδὲν διακόνημα εἶναι ἰσόβιον ἢ ὀριστικόν.

Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμένου, τὰ διακονήματα δύνανται νὰ ἐναλλάσσωνται κατὰ τακτὰ διαστήματα καὶ συμφώνως πάντοτε πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Μονῆς.

Ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰς κοινὰς συνάξεις τῆς Ἀδελφότητος θὰ πρέπει νὰ διέπεται ὑπὸ πνεύματος ἀπολύτου σεβασμοῦ ἐναντι ἀλλήλων. Αἱ ἀπόψεις ἐκάστου ἐκτίθενται κατόπιν εὐλογίας τοῦ Ἡγουμένου, δυναμένου

νά αφαιρή τὸν λόγον ὁσάκις διαπιστώνει ἐκτροπήν. Αἱ διαφωνίαι θὰ πρέπει νά διατυποῦνται ἐν σαφηνείᾳ καὶ πραότητι καὶ ἐν πνεύματι σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας.

Ἄρθρον 6

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐγκαταβιούντων δοκίμων καὶ κεκαρμένων ἀδελφῶν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων καὶ τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῆς ὀρίζεται εἰς δέκα (10).

Ἀποκλείεται ἡ κατὰ τύπους μόνον ἐγγραφή εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱεράς Μονῆς ὡς καὶ ἡ εἰσοχὴ ξενοκώρων εἰς τὴν ἀδελφότητα.

Ἄρθρον 7

Τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον δύναται ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἐπανένταξιν ἐν τῇ Ἀδελφότητι, οἰκιοθελῶς ἀποχωρήσαντος ἀδελφοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιστρέψῃ αὐθορμήτως ἐντὸς μηνός, μετ' εἰλικρινοῦς μετανοίας καὶ τοῦτο μόνον ἐφ' ἅπαξ.

Δύναται ἐπίσης ν' ἀποφασίσῃ ἂν ὁ οὕτως ἐπιστρέψας ἀδελφός, ἀπόλλυσι τὴν σειρὰν τῶν πρεσβειῶν καὶ τίθεται εἰς τὴν τελευταίαν θέσιν, ἢ διατηρεῖ τὴν ἣν κατεῖχεν θέσιν.

Ἡ πέραν τοῦ μηνὸς ἀναπιολόγητος ἀπουσία ἀδελφοῦ ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀποτελεῖ ἰσχυρὸν λόγον διαγραφῆς του ἐκ τοῦ Μοναχολογίου αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Διοίκησις - Ὀργανα αὐτῆς.

Ἄρθρον 8

Τὴν διοίκησιν τῆς Ἱεράς Μονῆς, ἀσκεῖ ὁ Ἱγούμενος μετὰ τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου.

Ὁ Ἱγούμενος εἶναι αἰρετός, ἀσκῶν τὰ καθήκοντά του ἰσοβίως. Εἰς περίπτωσιν ὅμως καθ' ἣν ἤθελεν ἀποδειχθῆ ἀνεπαρκής, ἢ ἐὰν παραβιάσῃ βαναύσως τὸν κανονισμόν τῆς Ἱεράς Μονῆς, συνεχίσῃ δὲ ἐκτρεπόμενος, παρὰ τὴν γραπτὴν παρατήρησιν ὑπὸ τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου διὰ δύο τουλάχιστον φοράς καὶ τρίτον ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῆς ἀδελφότητος, τότε προτείνεται, τῇ ἐγγράφῳ εἰσηγήσει τῶν 2/3 ἐκ τῶν μελῶν τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος, πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, ἢ ἐκπτώσις αὐτοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης ὀφείλει νά ζητήσῃ ἐξηγήσεις καὶ νά προτρέψῃ τὸν Ἱγούμενον εἰς διόρθωσιν, δύναται δὲ νά κηρύξῃ τὴν θέσιν ἐν χρεῖα, ὅτε καὶ ἐνεργεῖται νέα ἐκλογή, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ὀριζόμενα.

Ὁ Ἱγούμενος πρέπει νά προέρχεται ἐκ τῆς τάξεως τῶν Ἱερομονάχων ἢ μοναχῶν καὶ νά ἐγκαταβιῶ ὡς ἀδελφός εἰς τὴν Μονήν.

Ὁ Ἱγούμενος ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἢ ἀσθενείας αὐτοῦ, ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ ὀριζομένου, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἀδελφοῦ, προτεινομένου ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου.

Ἐν περιπτώσει θανάτου, παραιτήσεως ἢ ἐκπτώσεως τοῦ Ἱγουμενοῦ, ὁ Μητροπολίτης ὀρίζει τοποτηρητὴν τὸν πρῶτον τῇ τάξει κουράς τῶν Ἱγουμενοσυμβούλων, ἐπιφορτιζόμενον μετὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τοῦ θανάτου, τῆς παραιτήσεως ἢ τῆς ἐκπτώσεως, ἐκλογῶν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ νέου Κανονικοῦ Ἱγουμενοῦ.

Ἄρθρον 9

Ἐκλογὴ Ἱγουμενοῦ.

Ὁ Ἱγούμενος ἐκλέγεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων.

Ὀργανον προετοιμασίας καὶ διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν εἶναι τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον ἢ ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν τριῶν ἀρχαιοτέρων τῇ τάξει κουράς καὶ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἐγκαταβιούντων Μοναχῶν, ὁσάκις δὲν ὑπάρχει ἐκλεγμένον Ἱγουμενοσυμβούλιον, ἢ καὶ δύο ἐκλεγμένοι σύμβουλοι μετὰ τοῦ ἀρχαιότερου τῇ τάξει κουράς Μοναχοῦ. Ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ὑποχρεοῦται νά ἐνημερώσῃ τὴν Ἀδελφότητα, ἐξ ἡμέρας ἐνωρίτερον τοῦλάχιστον, περὶ τῆς ἐπικειμένης ἐκλογῆς δι' ἀνακοινώσεως εἰς μεσημβρινὴν τράπεζαν καὶ δι' ἀναρτήσεως τῆς ἐγγράφου γνωστοποιήσεως εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς τραπέζης.

Δικαίωμα ἐκλέγειν ἔχουν ἅπαντες οἱ ἀδελφοί, ἀνεξαρτήτως χρόνου προσελεύσεως των εἰς τὴν Ἱ. Μονήν.

Ἐκλόγμοι δὲ, πρέπει νά εἶναι οἱ διακρινόμενοι διὰ τὰ πνευματικὰ καὶ διανοητικὰ χαρίσματα τοὺς ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις ἐκλογῆς τυγχάνει πάντοτε ἡ συνεχὴς ἐγκαταβίωσις τῶν μοναχῶν εἰς τὴν Ἱ. Μονήν.

Ἡ ἐκλογὴ διενεργεῖται ἡμέραν Κυριακὴν ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ ἀμέσως μετὰ τὴν πρωϊνὴν ἀκολουθίαν, διὰ ψηφοδελτίου δακτυλογραφημένου καὶ ἐσφραγισμένου διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἱ. Μονῆς, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ἀναγεγραμμένα τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ τὸ ὅποιον διανέμεται εἰς ὄλους τοὺς παρευρισκομένους ἀδελφούς, εὐθύνη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐκαστος ψηφοφόρος μοναχὸς δύναται νά ἐπιλέξῃ διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, ἓνα μόνον ὑποψήφιον ἐκ τοῦ εἰς χεῖρας του ψηφοδελτίου.

Τὰ ψηφοδέλτια τοποθετοῦνται ἐντὸς ὁμοιομόρφων ἐσφραγισμένων φακέλλων καὶ ρίπτονται ὑπὸ τῶν μοναχῶν ἐντὸς ἡλεγγμένης ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἀσφαλοῦς ψηφοδόχου, ὑπογράφου δ' ἐν ταυτῷ εἰς εἰδικὸν πρωτόκολλον ψηφοφορίας. Ἡ δι' ἀντιπροσώπου ψήφισις ἀποκλείεται.

Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποῖαν οὐδεὶς τῶν ὑποψηφίων ἤθελε συγκεντρώσει τὸ ἀπαιτούμενον ποσοστὸν τῶν 2/3 τῶν ἐγκύρων ψήφων, ἡ ἐκλογὴ ἐπαναλαμβάνεται ἄνευ διακοπῆς τῆς Συνελεύσεως. Εἰς τὴν ἐπαναληπτικὴν ἐκλογὴν συμμετέχουν οἱ δύο λαβόντες τὰς περισσοτέρας ψή-

φους κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν, ἐκλέγεται δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ πλειοψηφήσῃ τοῦ ἐτέρου ἔστω καὶ κατὰ μίαν ψήφον. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας τῶν δύο, Ἡγουμένως ἀνακηρύσσεται ὁ ἔχων τὰ πρεσβεῖα τῆς κουράς.

Ἄμα τῷ πέρατι τῆς ἐκλογῆς, μερίμνη τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀνοίγεται ἡ ψηφοδόχος καὶ καταμετροῦνται τὰ ψηφοδέλτια ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς καταμετρήσεως συντάσσεται πρακτικὸν περὶ τῆς ὅλης διαδικασίας τῆς ἐκλογῆς, τῶν ὀνοματεπωνύμων τῶν ἐψηφισμένων, ὡς καὶ τῶν ληφθέντων ψήφων μετὰ ρητῆς μνείας τοῦ κατὰ τὸν παρόντα κανονισμὸν ἐκλεγέντος Ἡγουμένου. Τὸ πρακτικὸν τοῦτο ὑπογράφεται ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐπίσης καὶ ὑπὸ πάντων τῶν ψηφισάντων ἀδελφῶν. Τὸ πρακτικὸν τοῦτο ἐν ἀντιγράφῳ κοινοποιεῖται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν εἰς τὸν Μητροπολίτην Φθιώτιδος, ὁ ὁποῖος παρακαλεῖται νὰ δώσῃ τὴν εὐλογίαν του καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν καθιερωμένην χειροθεσίαν τοῦ ἐκλεγέντος νέου Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἐνστάσεις διὰ τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθοῦν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς καὶ πρὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς εἰς τὸν Μητροπολίτην. Ἐπὶ τῶν τυχόν ἐνστάσεων ἀποφαίνεται ἡ Συνέλευσις τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς διὰ τῆς πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν ψηφισάντων. Ἐὰν ἡ ἀπόρριψις μιᾶς ἐνστάσεως δὲν συγκεντρώσῃ τὰ 2/3 τῶν ψηφισάντων, τότε παραπέμπεται πρὸς τὸν Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ ἀποφανθῇ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. Ἐν περιπτώσει ἐπαρκῶς ἠτιολογημένης δικαιώσεως τῶν ἐνισταμένων, ὁ Μητροπολίτης διατάσσει τὴν διενέργειαν νέων ἐκλογῶν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Μητροπολίτου ὑπόκειται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου ἐντὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους κοινοποιήσεώς της.

Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρξουν ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, ὁ Μητροπολίτης ἐντὸς δεκαήμερου μετὰ τὴν ἐκλογὴν προέρχεται εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ νέου Ἡγουμένου.

Ἄρθρον 10

Ἐκλογὴ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἀπαρτίζεται ἀπὸ τρία μέλη, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ἡγουμένου. Τὰ δύο μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκλέγονται ἀνὰ τριετίαν, με δυνατότητα ἐπανεκλογῆς.

Τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου μεριμνᾷ ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Συγκροτεῖ τριμελῆ ἐπιτροπὴν, ἀπαρτιζομένην ἐκ τοῦ Ἡγουμένου, ὡς Προέδρου καὶ τῶν ἀπερχομένων Ἡγουμενοσυμβούλων, ὡς μελῶν, ἢ τῶν πρώτων τῆ τάξει κουράς Μοναχῶν, εἰς περιπτώσιν ἐκλογῆς τοῦ πρώτου Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ, ἐπτά ἡμέρας πρὸ τῶν ἐκλογῶν καὶ κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεσημβρινῆς τραπέζης, ἀνακοινώνει τὴν ἐπικειμένην ἐκλογὴν, ἀναρτώντας γραπτῆν περὶ τούτου εἰδοποίησιν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς τραπέζης.

Ἡ ἰδία ἐπιτροπὴ μεριμνᾷ διὰ τὴν κατάρτισιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐκλογίμων καὶ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου Μοναχῶν, ὡς καὶ διὰ τὰς λοιπὰς διαδικασίας, ἀναλόγως πρὸς τὰς ἰσχυούσας περὶ τῆς ἐκλογῆς Ἡγουμένου, μετὰ τοῦ δικαιώματος σημειώσεως ἐπὶ τοῦ ψηφοδελτίου δύο σταυρῶν προτιμήσεως, ἤτοι ὅσα καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Οἱ δύο μοναχοί, οἱ ὁποῖοι θὰ λάβουν τοὺς περισσοτέρους σταυροὺς προτιμήσεως καὶ ἐφ' ὅσον οἱ σταυροὶ ἐκαστοῦ ὑπερβαίνουν τὸ 50% τῶν ἐγκύρων ψηφοδελτίων, θεωροῦνται ἐκλεγμένοι Ἡγουμενοσύμβουλοι.

Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας θεωροῦνται ἐκλεγμένοι οἱ κατὰ τὴν τάξιν τῆς κουράς ἀρχαιότεροι μοναχοί. Εἰς περιπτώσιν μὴ συμπληρώσεως τοῦ ποσοστοῦ 50% ἡ ἐκλογὴ ἐπαναλαμβάνεται μόνον διὰ τὸ μέλος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔλαβε τὸ ἀνωτέρω ποσοστόν.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκλογῆς ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ συντάσσει πρακτικὸν ἐκλογῆς τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τὸ ὁποῖον ὑπογράφει τόσον ἡ ἐπιτροπὴ, ὅσον καὶ ὅλοι οἱ ψηφίσαντες Μοναχοί.

Ἀντίγραφον τοῦ πρακτικοῦ ὑποβάλλεται, μερίμνη τοῦ Ἡγουμένου, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς εἰς τὸν Μητροπολίτην πρὸς εὐλογίαν καὶ ἔγκρισιν.

Περὶ τὰς ἐνστάσεις ἰσχύουν κατ' ἀναλογίαν τὰ ἰσχύοντα καὶ ἐπὶ ἐκλογῆς Ἡγουμένου.

Ἐὰν δὲν ὑπάρξουν ἐνστάσεις, ὁ Μητροπολίτης προέρχεται εἰς ἔγκρισιν τῆς γενομένης ἐκλογῆς. Μέχρι ἐγκρίσεως τῆς ἐκλογῆς τῶν νέων Ἡγουμενοσυμβούλων, οἱ ἀπερχόμενοι συνεχίζουν ἀσκούντες τὰ καθήκοντά τους.

Περὶ τῆς ἐκπτώσεως Ἡγουμενοσυμβούλου ἀποφαίνεται δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἀδελφότητος, τῆ εἰσηγήσει τοῦ Ἡγουμένου.

Ἐν περιπτώσει θανάτου, παραίτησεως ἢ ἐκπτώσεως Ἡγουμενοσυμβούλου διενεργεῖται ἡ ἐκλογὴ νέου μέλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Δικαιοδοσία καὶ καθήκοντα Ἡγουμένου.

Ἄρθρον 11

Ὁ Ἡγούμενος, ὡς πνευματικὸς πατὴρ τῆς Ἀδελφότητος, ἀσκεῖ πᾶσαν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἐν τῷ κοινοβίῳ. Παρακολουθεῖ ἀγρύπνως καὶ ἐποπτεύει τὴν ζωὴν τῶν ἀδελφῶν, ὡς καὶ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς Ἱ. Μονῆς.

Καθοδηγεῖ, βοηθεῖ, στηρίζει, διαφωτίζει, ἐλέγχει, ἐπιτιμᾷ, ἐν ἀπλότῃ καὶ ἀγάπῃ Χριστοῦ, ρυθμίζων τὴν ἐν φόβῳ Θεοῦ, εὐσεβεῖα καὶ ὑπακοῇ ἐγκαταβίωσιν τῶν ἀδελφῶν.

Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς ἀσκήσεως καὶ τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ.

Κανονίζει τὸ πρόγραμμα λειτουργίας τῆς Ἱ. Μονῆς, τὸ ὁποῖον τίθεται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἐλέγχει τὴν ὑπηρεσίαν πάσης τῆς Ἀδελφότητος, ρυθμίζει τὸ διαιτολόγιον τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ οὐδὲν λαμβάνει χώραν ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ ἄνευ γνώσεως καὶ ἀδείας αὐτοῦ.

Ὅριζει δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ τὸν πρῶτον τῆ τάξει ἐκ τῶν Ἑγουμενοσυμβούλων ὡς ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ, κωλυομένου δὲ τούτου τὸ ἕτερον τῶν μελῶν, δύναται δὲ νὰ ὀρίξη ὡς ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ τὸν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἰκανότερον ἐκ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐκτὸς Ἑγουμενοσυμβουλίου.

Συγκαλεῖ τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον εἰς συνεδρίαν ἅπαξ τοῦ μηνὸς προεδρεύει αὐτοῦ καὶ εἰσηγείται εἰς αὐτὸ τὴν σύγκλησιν τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος εἰς συνάξεις, συγκαλεῖται δὲ καὶ ὡσάκις ζητηθεῖ ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου.

Καθορίζει τὰ διακονήματα ἐκάστου ἀδελφοῦ καὶ ὀρίξει τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραμματέα τῆς Μονῆς.

Χορηγεῖ ἀδείας εἰς τοὺς ἀδελφούς τῆς Μονῆς μέχρι καὶ 10 δέκα ἡμερῶν.

Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱ. Μονὴν ἐνώπιον πάσης ἀρχῆς, Διοικητικῆς ἢ Δικαστικῆς, παντὸς βαθμοῦ ἢ δικαιοδοσίας ἢ ἀναθέτει τὴν ἐκπροσώπησιν ἐγγράφως εἰς ἀδελφὸν τῆς Μονῆς, κατὰ προτίμησιν Ἑγουμενοσυμβούλου.

Δύναται νὰ διαθέτει τὰς διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰδικεμένους πιστώσεις τῆς Ἱ. Μονῆς, καθὼς καὶ νὰ ἀναθέτῃ ἢ νὰ ἐκτελῇ ἀπ' εὐθείας ἔργα ἢ ἐξασφαλίζῃ προμηθείας, μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 200.000 δρχ. ἀναπροσαρμοζομένου συμφώνως πρὸς τὰ ἐκάστοτε ἰσχύοντα.

Προτείνει εἰς τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον τοὺς πρὸς κούραν ἐτοίμους πνευματικῶς δοκίμους ἀδελφούς.

Ὑπογράφει πᾶν ἔγγραφον ἐξερχόμενον ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ φυλάσσει τὴν σφραγίδα τῆς Μονῆς, ἐνεργεῖ δὲ πᾶσαν τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τῆς Ἀδελφότητος γενικότερον.

Ἀσκεῖ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς Ἱ. Μονῆς μετὰ τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου καὶ ὑπογράφει τὰ διπλότυπα εἰσπράξεως καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς.

Ἄρθρον 12

Δικαιοδοσία Ἑγουμενοσυμβουλίου.

Συγκαλεῖ, προτάσει τοῦ Ἑγουμενοῦ, τὰς συνάξεις τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος.

Συντάσσει τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν τῆς διαχείρισεως τῆς Ἱ. Μονῆς, συμφώνως πρὸς τὰ ἰσχύοντα καὶ ἐντὸς τῶν προβλεπομένων προθεσμιῶν, τοὺς ὁποίους γνωστοποιεῖ πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος, δι' ἔγκρισιν. Μέχρι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ νέου προϋπολογισμοῦ, ἢ διαχείρισις κινεῖται κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ πλαίσια τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον μετὰ τοῦ Ἑγουμενοῦ ἀσκεῖ τὴν ἐν γένει διαχείρισιν τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀποφασίζει δὲ διὰ πᾶσαν δαπάνην, πλὴν ἐκείνων διὰ τὰς ὁποίας ἀποφασίζει ὁ Ἑγόμενος τῆς Μονῆς. Τὰ μέλη τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου λογοδοτοῦν καὶ συνευθύνονται διὰ πᾶσαν ἐνδεχομένην διαχειριστικὴν ἔκτροπὴν ἢ ἀτασθαλίαν.

Τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον ἀποφασίζει ἐπὶ παντὸς σοβαροῦ θέματος τῆς Μονῆς, τῆς ἀποφάσεώς του καταχωριζομένης εἰς τὸ τηρούμενον βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνε-

δριάσεών του. Τὸ βιβλίον πρακτικῶν ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Ἑγουμενοῦ καὶ τῶν Ἑγουμενοσυμβούλων. Εἶναι δυνατὴ ἢ καταγραφὴ ἀντιρρήσεων ἢ ἐπιφυλάξεων εἰς τὰ πρακτικά. Εἰς περίπτωσιν ἀρνήσεως ὑπογραφῆς τῶν πρακτικῶν ὑπὸ ἐνὸς τῶν Ἑγουμενοσυμβούλων, παρὰ τὴν σημείωσιν τῆς ἀντιρρήσεως αὐτοῦ, ἢ σχετικὴ ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας εἶναι ἰσχυρὰ καὶ νόμιμος.

Συνεργάζεται μετὰ τοῦ Ἑγουμενοῦ ἐπὶ παντὸς θέματος, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τὴν Μονὴν καὶ τὴν Ἀδελφότητα γενικότερον, μεριμνᾷ δὲ διὰ πάσας τὰς ἀνάγκας τῆς Μονῆς, τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀποφαίνεται ἐπὶ παντὸς θέματος ἀφορώντος εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Μονῆς.

Ἔχει τὴν εὐθύνην τῆς ἐν γένει διαχειρίσεως τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τὴν πρόκρισιν τῆς σκοπιμότητος τῶν προϋπολογισθέντων δαπανῶν.

Συεδριάζει ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς καὶ φροντίζει διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

Ἐγκρίνει τὰς ἐνεργείας τοῦ Ἑγουμενοῦ μετ' ἀποφάσεως του, ὡσάκις οὗτος ἐνεργεῖ συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν καὶ τὸν παρόντα κανονισμόν.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν.

Εἰδικότερον τὸ Ἑγουμενοσυμβούλιον ἀποφασίζει, προτάσει τοῦ Ἑγουμενοῦ:

Περὶ προσλήψεως δοκίμων.

Περὶ τῆς κουρᾶς τῶν Μοναχῶν.

Περὶ προτάσεως εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν ἀδελφῶν καὶ ἀπονομῆς ὀφθικίων.

Περὶ χορηγήσεως ἀδείας ἀπουσίας εἰς τὸν Ἑγόμενον καὶ τοὺς ἀδελφούς, πέραν τῶν δέκα (10) ἡμερῶν.

Περὶ προσλήψεως ἐργατοτεχνικοῦ προσωπικοῦ, πάσης εἰδικότητος, διὰ τυχόν ἀνάγκας τῆς Ἱεράς Μονῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

Ὀλομέλεια τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 13

Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Ἀδελφότητος συγκροτεῖται ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν Μοναχῶν τοῦ Κοινοβίου πλὴν τῶν δοκίμων καὶ εἶναι τὸ ἀνώτερον ὄργανον καὶ ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία τῆς Μονῆς.

Ἡ Ὀλομέλεια συνεδριάζει ἐν ἀπαρτίᾳ ὡσάκις συμμετέχουν τοὐλάχιστον τὰ 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς.

Συνέρχεται εἰς συνεδρίαν κατόπιν προτάσεως τοῦ Ἑγουμενοῦ ἢ καὶ κατ' αἴτησιν τοῦ 1/4 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἀποφαίνεται ἐπὶ τῶν πλέον σοβαρῶν ζητημάτων ἢ προβλημάτων τῆς Ἱ. Μονῆς.

Ἀποφασίζει διὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ παρόντος κανονισμοῦ μόνον μετ' ἀπόφασιν τοὐλάχιστον τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς καὶ ἠτιολογημένην εἰσήγησιν τοῦ Ἑγουμενοσυμβουλίου.

Εἰδικῶς διὰ τὴν πρότασιν ἐκπτώσεως τοῦ Ἑγουμενοῦ,

ἀπαιτεῖται ἡ αὐξημένη πλειοψηφία τῶν 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῆς ὀλομελείας ἐπιμελεῖται πάντοτε τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς καταχωρίζονται εἰς τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῆς Ἱ. Μονῆς διὰ τῆς ρητῆς ἀναγραφῆς εἰς αὐτὸ τοῦ προκύψαντος ἀποτελέσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Οἰκονομικά.

Ἄρθρον 14

Ἔσοδα τῆς Μονῆς εἶναι:

- 1) Τὰ ἐκ πωλήσεως κηροῦ καὶ τὰ ἐκ δωρεῶν τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱεράς Μονῆς προερχόμενα.
- 2) Τὰ ἐκ δωρεῶν γενικῶς, οἰκονομ. ἐνισχύσεων διαφόρων φορέων καὶ τὰ ἐξ ἐπιχορηγήσεων Ὄργανισμῶν προερχόμενα.
- 3) Τὰ ἐξ ἐνοικίων ἀγρῶν καθὼς καὶ
- 4) Πάν ἄλλον ἔσοδον ἐκ χρηστῆς καὶ νομίμου αἰτίας προερχομένου.

Ἄρθρον 15

Διάθεσις τῶν πόρων:

- 1) Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱεράς Μονῆς.
- 2) Διὰ τὴν συντήρησιν, ἀνακαίνισιν καὶ ἀγιογράφισιν τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱεράς Μονῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν λοιπῶν κτισμάτων τοῦ μοναστηριακοῦ συγκροτήματος.
- 3) Διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἢ προσθήκην νέων ἐγκαταστάσεων.
- 4) Διὰ φιλοξενίαν.
- 5) Διὰ τυχὸν ἐκδόσεις, ἀγορὰ εἰδῶν εὐλαβείας ἢ ἀναμνηστικῶν ἀντικειμένων.
- 6) Διὰ καταβολὴν μισθῶν καὶ ἀσφαλίσεως προσωπικοῦ ἂν ἀπαιτηθῇ.
- 7) Δι' ἐλεημοσύνας, δωρεὰς καὶ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς γενικώτερον.
- 8) Διὰ πάσαν δαπάνην προβλεφθεῖσαν καὶ ἐγκριθεῖσαν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 16

Πᾶσα δαπάνη μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 200.000 δρχ. προβλεφθεῖσα ἐν τῷ ἐγκεκριμένῳ προϋπολογισμῷ τῆς Ἱ. Μονῆς, ἀποφασίζεται καὶ ἐνεργεῖται εὐθέως ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου, τοῦ ποσοῦ τούτου προσαρμοζομένου εἰς τὰ ἐκάστοτε ἰσχύοντα. Διὰ δαπάνας ἄνω τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τὰ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων προβλεπόμενα.

Πᾶσα ἄλλη δαπάνη ἐνεργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐφ' ὅσον περὶ αὐτῆς ὑφίσταται σχετική πρόβλεψις ἐν τῷ ἐγκεκριμένῳ προϋπολογισμῷ.

Ἐπὶ μὴ προϋπολογισθείσης καὶ μὴ ἀναγραφείσης ἐν τῷ προϋπολογισμῷ δαπάνης, ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

Ἄπαντα τὰ διαχειριστικὰ στοιχεῖα καὶ λογιστικὰ βιβλία φυλάσσονται ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ καὶ ἀποτελοῦν παραστατικὰ τῆς καθόλου διαχειρήσεως.

Δι' ἕκαστον οἰκονομικὸν ἔτος συντάσσεται προϋπολογισμὸς καὶ ἀπολογισμὸς, ὡς ὀρίζει ὁ κανονισμὸς περὶ τῶν Ἱ. Μοναστηρίων (Β.Δ. τῆς 28.7/15 - 1858 ΦΕΚ 42), οἵτινες ὑποβάλλονται ἀρμοδίως τῇ οἰκείᾳ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ πρὸς ἐγκρίσιν ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν.

Ἄρθρον 17

Τηρούμενα βιβλία ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ:

- α) Βιβλίον κτηματολογίου τῆς Ἱεράς Μονῆς.
- β) Βιβλίον Μοναχολογίου.
- γ) Βιβλίον τῆς ἐν γένει μοναστηριακῆς ἀποσκευῆς τῆς προοριζομένης διὰ τε τὴν Ἱεράν Μονὴν καὶ διὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν.
- δ) Βιβλίον πρακτικῶν συνεδριάσεων καὶ ἀποφάσεων τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος.
- ε) Βιβλίον πρωτοκόλλου ἀλληλογραφίας.
- στ) Βιβλίον Ταμείου.
- ζ) Βιβλίον ἱερῶν κειμηλίων.
- η) Βιβλίον ἱερῶν σκευῶν καὶ ἱερῶν ἀμφίων.
- θ) Βιβλίον βιβλιοθήκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ΄

Φιλοξενία ἱεραποστολικῆ καὶ φιλοκοινωνικῆ δραστηριότητος.

Ἄρθρον 18

Ἡ Ἱερά Μονὴ ἀκολουθοῦσα τὴν μακραίωνα παράδοσιν παρέχει ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνατοτήτων τῆς φιλοξενίαν ὡς καὶ δυνατότητα διανυκτερεύσεως μιᾶς νυκτὸς εἰς τοὺς προσερχομένους προσκυνητάς.

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἱεραποστολικῆς δραστηριότητος ἢ Ἱ. Μονῆς δύναται νὰ φιλοξενῇ Ἐπιστημονικά, Θεολογικά, Κατηχητικά - Ἱερατικά Συνέδρια, Ἀνακοινώσεις, Πορίσματα Ἐρευνῶν κ.λ.π. κατόπιν ἀποφάσεως κατὰ περίπτωσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐγκρίσεως τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος.

Δύναται ὁμοίως νὰ παρέχῃ πλήρη φιλοξενίαν καὶ διανυκτερεύσιν μείζονα τῆς μιᾶς ἡμέρας, εἰς πνευματικὰς ἐν γένει προσωπικότητας, ἀρχὰς κ.λ.π. ἐπισήμους, περιποιώντας τιμὴν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄

Περιουσία Μοναχῶν.

Ἄρθρον 19

Ὁ μοναχὸς οὐδὲν περιουσιακὸν στοιχεῖον ὀρίζει καθ'

ὄν χρόνον ἐγκαταβιοῖ ἐν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ καὶ ἀνήκει ἐν τῇ 'Αδελφότητι, κατὰ τὴν βασικὴν ἀρχὴν καὶ ἀρετὴν τῆς ἀκτημοσύνης. Τὰ πάντα χρησιμοποιεῖ τῇ εὐλογία τοῦ 'Ηγουμένου καὶ οὐδὲν δωρίζει ἢ λαμβάνει ἀνευ γνώμης καὶ εὐλογίας αὐτοῦ.

Πρὸ τῆς κουράς του ὁ ὑποψήφιος μοναχὸς οφείλει νὰ τακτοποιήσῃ τὰ περιουσιακὰ του στοιχεῖα. Εἰς τὴν 'Ι. Μονὴν θὰ περιέλθουν ὅ,τι οὗτος νομίμως καὶ ἐπισήμως ἀφιερῶσει (ἀκίνητον ἢ κίνητον).

'Αρθρον 20

'Η 'Ιερὰ Μονὴ πανηγυρίζει:

- Τὴν 6ην Αὐγούστου ἐπὶ τῇ ἐπετειῷ Εὐρέσεως τῆς 'Ιερᾶς Εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.
- Τὴν 7ην Αὐγούστου ἐπὶ τῇ 'Ιερᾷ Μνήμῃ τοῦ κτίτορος 'Οσίου 'Αγάθωνος.
- Τὴν 15ην Αὐγούστου ἐπὶ τῇ ἐορτῇ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐπ' ὀνόματι τῆς ὁποίας τιμάται τὸ Καθολικὸν τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς.
- Τὴν 10ην Φεβρουαρίου ἐπὶ τῇ 'Ιερᾷ Μνήμῃ τοῦ 'Αγίου 'Ιερομάρτυρος Χαραλάμπους.

'Αρθρον 21

'Η ἐκλογή 'Ηγουμένου καὶ 'Ηγουμενοσυμβουλίου θὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ εἰς τὸ ἐπίσημον τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

'Αρθρον 22

Κατόπιν ἡτιολογημένης εἰσηγήσεως τοῦ 'Ηγουμενοσυμβουλίου εἶναι δυνατόν, ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη, νὰ καταργούνται, τροποποιούνται ἢ συμπληροῦνται ἄρθρα τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ μετ' ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς 'Αδελφότητος καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν διαδικασίαν τῆς ἀρχικῆς ἐγκρίσεώς του.

'Αρθρον 23

'Ο παρῶν 'Εσωτερικὸς Κανονισμὸς συνετάγη ἐπὶ 'Ηγουμένης τοῦ 'Ιερομονάχου 'Αρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Κ. Δημάκου καὶ ἔτυχε τῆς ἀπολύτου ἀποδοχῆς καὶ ἐγκρίσεως τῆς ὀλομελείας τῆς 'Αδελφότητος. 'Ισχύει μόνον μετὰ τὴν δημοσίευσίν του εἰς τὸ ἐπίσημον τῆς 'Εκκλησίας δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

'Υπεύθυνος δὲ διὰ τὴν πιστὴν καὶ ἀπαρέγκλιτον ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων του εἶναι ὁ ἐκάστοτε 'Ηγούμενος, τὸ 'Ηγουμενοσυμβούλιον, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀλομέλεια τῆς 'Αδελφότητος.

'Εν τῇ 'Ιερᾷ Μονῇ 'Αγάθωνος τῇ 26ῃ 'Ιανουαρ. 1993

'Ο Καθηγούμενος τῆς 'Ιερᾶς Μονῆς

'Αρχιμ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ Κ. ΔΗΜΑΚΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «Περὶ... 'Εφημεριῶν...» καὶ Ν.Δ. 1398/73 προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν **'Εφημεριῶν** τῶν **'Ιερῶν Ναῶν**:

1) 'Αγ. 'Αθανασίου Γαλατσάδων 'Ιστιαίας, 2) 'Αγ. Παντελεήμονος Καμματριάδων 'Ιστιαίας, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Γερακίου 'Ιστιαίας, 4) 'Αγ. 'Ιωάννου Πολυλόφου, 5) 'Αγ. Ζώνης 'Αμελάντων, 6) 'Αγ. 'Αθανασίου Δαφνούσης, 7) Κοιμ. Θεοτόκου Παπάδων, 8) 'Αγ. Παρασκευῆς Παγώντος, 9) 'Αγ. 'Ιωάννου Κοτσικιᾶς, 10) 'Αγ. Τριάδος Σίμιας, 11) Ζωοδ. Πηγῆς Τσοῦκας, 12) Γεν. 'Ιωάν. Προδρόμου Βασιλικῶν 'Ιστιαίας, ὡς καὶ **Διακόνων** τῶν 'Ιερῶν Ναῶν Κοιμ. Θεοτόκου Βασιλικῶν Χαλκίδος καὶ 'Αγ. 'Αναργύρων Λ. Αἰδηψοῦ παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐν τῷ Περιοδικῷ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν Χαλκίδι τῇ 17ῃ Μαρτίου 1993

† 'Ο Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ι. Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ 'Ακαρνανίας

'Εχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, 'Ενοριῶν καὶ 'Εφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν **'Ιερῶν Ναῶν**:

1) «'Αγιος Γεώργιος» Γιαννοπούλων, 2) «'Αγιος Δημήτριος» Δρυμοῦ, 3) «'Αγιος Νικόλαος» Λουτροῦ, καὶ 4) «'Αγιος Δημήτριος» Συκούλας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

'Εν Μεσσολογίῳ τῇ 23ῃ Μαρτίου 1993

† 'Ο Αἰτωλίας καὶ 'Ακαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Σταγῶν καὶ Μετεώρων

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου ΠΕ Κλάδου Διοικη-

τικού-Οικονομικού τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς εἰσαημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύτης δέον νὰ ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων».

Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθῆσεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Καλαμπάκῃ τῇ 30ῇ Μαρτίου 1993

† Ὁ Σταγῶν καὶ Μετεώρων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν 2 (δύο) κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1) Ἁγίου Ἀθανασίου Κοντοβουνίου καὶ 2) Ἁγίου Νικολάου Κρανιδίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 1ῃ Ἀπριλίου 1993

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ἱ. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημεριῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου - Ἁγίου Δημητρίου τῆς Κοινότητος Δεμυρίου - Στριγγου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τριπόλει, τῇ 5ῃ Ἀπριλίου 1993

† Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Σεραφεῖμ**, Πασχάλιος Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος.

Ὀίκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ ἀγίῳ Πάσχα.

Εὐαγγέλου Δ. **Θεοδώρου**, Ἀπαιτοῦνται τόλμη, φαντασία καὶ καλὴ θέλησις.

Ἱερᾶς **Συνόδου**, Ἐγκύκλιος 2548.

Μητροπ. Κορίνθου **Παντελεήμονος**, Θησαυρὸς σοφίας. Μητροπ. Πατρῶν **Νικοδήμου**, Λόγος ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τῆς ἀγιότητος τοῦ ἱερέως Νικολάου Πλανᾶ († 1932).

Μητροπ. Ν. Σμύρνης **Ἀγαθαγγέλου**, Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ σύγχρονος κόσμος.

Ἐορταστικὴ ἐκδήλωσις πρὸς τιμὴν Σεβ. Μητροπολιτῶν.

Δημ. Β. **Γόνη**, Τὸ Πατριαρχικὸ σπῆν Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας.

π. Ἱερ. **Βλάχου**, Τὸ καθαρτήριο πῦρ κατὰ τίς συζητήσεις ἐπὶ τῇ Συνόδῳ Φερράρας - Φλωρεντίας.

Ἀρχιμ. Κων. **Ραμιάτου**, Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία ὑπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1975.

Μιχαὴλ Γ. **Τρίτου**, Τὸ Κουτσοβλαχικὸ ζήτημα.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ

Βιβλιοκρισία.

Εὐαγγέλου Π. **Λέκκου**, Παρουσίαση τῶν νέων ἐκδόσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Πράξεις συστάσεως ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων.

Παράρτημα.